

Porezni vodič za građane

Kesner-Škreb, Marina; Kuliš, Danijela

Authored book / Autorska knjiga

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Publication year / Godina izdavanja: **2010**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:242:940980>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-22**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

Marina Kesner-Škreb
Danijela Kuliš

Porezni vodič za građane

40 1970 2010
INSTITUT ZA
JAVNE
FINANCIJE

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

Porezni vodič za građane

drugo, promijenjeno izdanje

Marina Kesner-Škreb
Danijela Kuliš

Zagreb, siječanj 2010.

Izdavači

Institut za javne financije, 10000 Zagreb, Smičiklasova 21
www.ijf.hr
Zaklada Friedrich Ebert, 10000 Zagreb, Praška 8
www.fes.hr

Za izdavače

Katarina Ott
Mirko Hempel

Urednice

Marina Kesner-Škreb
Danijela Kuliš

Lektorica

Zlata Babić

Grafičko oblikovanje i priprema

Zlatko Guzmić

Naklada

1000 primjeraka

Tisak

Bauer Grupa, Celine Samoborske b.b., 10430 Samobor

ISBN 978-953-7613-28-0 (Institut)

ISBN 978-953-7043-29-2 (Zaklada)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 732426

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
POREZI	9
Općenito o porezima	9
Porezi u Hrvatskoj	14
OPĆI POREZNI ZAKON	19
POREZ NA DOHODAK	27
DOPRINOSI ZA SOCIJALNO OSIGURANJE	41
POREZ NA DOBIT	45
POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	53
POSEBNI POREZI – TROŠARINE	63
Trošarine na alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode, energente i električnu energiju	64
Ostale trošarine	69
Kava	69
Bezalkoholna pića	70
Osobni automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi	71
Luksuzni proizvodi	73
Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila	74

LOKALNI POREZI	77
Županijski porezi	77
Porez na nasljedstva i darove	77
Porez na cestovna motorna vozila	79
Porez na plovila	81
Porez na automate za zabavne igre	82
Općinski ili gradski porezi	83
Porez na potrošnju	83
Porez na kuće za odmor	83
Porez na tvrtku ili naziv	84
Porez na korištenje javnih površina	84
OSTALI POREZI	87
Porez na promet nekretnina	87
Oporezivanje igara na sreću i nagradnih igara	92
Naknada za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama	97
CARINE	99
POREZNA UPRAVA	103
POREZNO SAVJETNIŠTVO	107
POPIS PODRUČNIH UREDA POREZNE UPRAVE S ISPOSTAVAMA	111
POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ	125
POJMOVNIK	133
IZVORI INFORMACIJA O POREZIMA	137

PREDGOVOR

Cilj »Poreznog vodiča za građane« jest da na jednostavan, kratak i prihvatljiv način prikaže složenu i opsežnu materiju kao što je hrvatski porezni sustav. Vodič je ponajprije namijenjen građanima koji se svakodnevno susreću s porezima kad kupuju robu u trgovini, primaju plaću, piju kavu u restoranu, nasljeđuju stan i sl. On bi im trebao dati osnovne informacije o porezu koji plaćaju: kolika je stopa tog poreza, na koliku se osnovicu plaća, do kada trebaju platiti porez i sl. Vodič sadržava i osnovne informacije što ih o porezima trebaju znati poduzetnici, obrtnici, honorarni autori, primatelji dividendi i mnogi drugi. Nadamo se da će ovaj Vodič koristiti i studentima koji spremaju ispite na fakultetima, te svima onima koji se prvi put susreću s hrvatskim poreznim sustavom.

Vodič je tiskan na hrvatskom i engleskom jeziku, a njegovo elektroničko izdanje nalazi se na internetskim stranicama Instituta za javne financije.

Zahvaljujemo na korisnim i vrijednim primjedbama Zdravki Barac, koja je s velikom pozornošću čitala i provjeravala naše tekstove.

Najljepše zahvaljujemo na financijskoj potpori za izdavanje Vodiča i organizaciji njegove prezentacije koju je pružila Zaklada Friedrich Ebert ured u Zagrebu.

Na kraju valja upozoriti da Vodič daje samo opći, sažeti opis hrvatskoga poreznog sustava, pa izdavači ne snose odgovornost za moguće štete koje mogu nastati tumačenjem ovog teksta.

Autorice

POREZI

Općenito o porezima

Što su porezi?

Porezi su obvezna davanja koja bez izravne i trenutačne protuusluge država uzima od osoba i poduzeća da bi prikupljenim novcem financirala javne rashode. Drugim riječima, svi moramo plaćati dio svojih prihoda državi da bi nam ona zauzvrat osigurala javne usluge kao što su obrazovanje, zdravstvena zaštita, javna sigurnost, briga za starije i siromašne članove društva i sl. U toj definiciji važne su dvije stvari: **porezi su obvezna davanja**, a za plaćene poreze **nema trenutačne izravne protuusluge**.

- ◆ Odrednica da su porezi **obvezna davanja** znači da jednom kad dospiju na naplatu trebaju biti i uplaćeni državi. U suprotnome država može prisilom (sudovima, policijom) ostvariti svoje pravo. Zato neki poreze nazivaju prisilnim iznuđivanjem.
- ◆ Važno je i to da pojedinac za plaćeni porez **ne dobiva izravnu protuuslugu**, tj. ako u svibnju platite 1.000 kuna poreza, ne znači da ćete se u tome mjesecu smjeti koristiti uslugama bolnice, škole ili policije do iznosa od 1.000 kuna i nakon toga će vam te usluge biti uskraćene. Jednako tako, ako u tome mjesecu iskoristite 700 kuna usluga, država vam neće vratiti 300 kuna poreza. Porezima nije unaprijed određena njihova namjena ni količina usluge koju ćete zauzvrat dobiti.

Tko želi loviti ptice, mora im lijepo pjevati, a ne bičem pucati.

Češka poslovice

Zašto moramo plaćati poreze?

Oporezivanje je zasada jedini poznati praktični način ubiranja sredstava za financiranje javnih rashoda za dobra i usluge kojima se svi koristimo. Čini se da su poreznici svugdje oko nas: porez na dohodak i doprinosi uštežu nam se izravno iz plaće, porez na dodanu vrijednost povećava cijenu robe koju kupujemo, porez na promet nekretnina plaćamo kada kupujemo stan, trošarinu kada automobil punimo benzinom ili kada popijemo pivo u kafiću. Gotovo svaku našu aktivnost vezanu za robu i usluge prati neka vrsta poreza. Kao što Benjamin Franklin kaže, na ovom svijetu ništa nije izvjesno osim poreza i smrti. No čini se da, usprkos našem negodovanju, mora biti tako. **Porezi su cijena javnih dobara** kojima se koristimo gotovo svakodnevno i vrlo se često i ne pitamo kolika je njihova cijena. Javna su dobra npr. javna zdravstvena zaštita, javno obrazovanje naše djece, javna sigurnost na našim ulicama, red u prometu, muzeji, parkovi, čisti zrak i sl. Da bi smo u svemu tome uživali, moramo plaćati poreze.

Kad su porezi nastali?

Na antičkim glinenim pločicama sumerske civilizacije piše:

“Možete imati Boga, možete imati kralja, ali čovjek kojega se treba bojati jest skupljač poreza.”

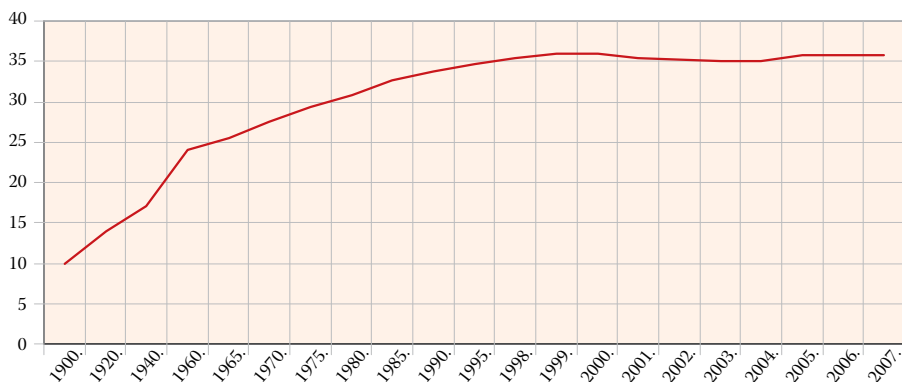
Charles Adams

Porezi su stari koliko i civilizacija. Nema ni jedne civilizacije koja nije ubirala poreze. Prva civilizacija o kojoj nešto znamo počela je prije šest tisuća godina u Sumeru, na plodnoj ravnicama između rijeka Eufrata i Tigrisa, na prostorima današnjeg Iraka. Buđenje civilizacije, ali i buđenje poreza, zabilježeno je na glinenim pločicama iskopanim u Sumeru. Tamošnji su stanovnici prihvatili poreze za vrijeme velikog rata, ali kad je rat završio, poreznici se nisu htjeli odreći svoje povlastice oporezivanja. Od tih vremena porezi nikad nisu ukinuti, dapače, tijekom povijesti samo su dobivali na važnosti. Za velikih ratova obično su se vrtoglavo povećavali, a nakon završetka rata najčešće se nisu vraćali na predratnu razinu već su nastavljali rasti. No i u mirnodopskim se godinama razina poreza povećava. U razvijenim zemljama starenje stanovništva zahtijeva veće troškove mirovinskoga i zdravstvenog osiguranja, a samim time i veće poreze.

Rast poreza kroz vrijeme

U zemljama OECD-a udio ukupnih poreza porastao je s 10% BDP-a¹ 1900. godine na 36% BDP-a 2007. godine, tj. u razdoblju od jednog stoljeća **udio poreza povećao se gotovo četiri puta**. Ideja socijalne države koja je prevladavala tijekom 1960-ih godina, društvena potražnja relativno velike količine javnih dobara te starenje stanovništva u tom su razdoblju u razvijenim zemljama svijeta doveli do znatnijeg porasta poreznog opterećenja.

Udio ukupnih poreza u BDP-u u zemljama OECD-a (u %)

Izvor: Ken Messere, *20th Century Taxes and Their Future*, Bulletin, IBFD, Vol. 54, No. 1, January 2000; OECD Revenue Statistics 1965-2008, Paris, 2009

¹ BDP je oznaka za bruto domaći proizvod, tj. za tržišnu vrijednost svih finalnih proizvoda i usluga koji se proizvedu u nekoj zemlji tijekom jedne kalendarske godine.

Kako se dijele porezi?

Porezi se mogu podijeliti na više načina:

- ◆ prema vrsti porezne osnovice (npr. porez na dohodak, porez na potrošnju),
- ◆ prema razini državne vlasti kojoj porezni prihod pripada (npr. državni porezi, županijski porezi),
- ◆ prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (npr. progresivni ili regresivni porezi).

Ipak se najčešće spominje njihova podjela na **izravne** i **neizravne**.

Izravni porezi su oni koje u državnu blagajnu uplaćujemo osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac. Ti se porezi zaračunavaju u određenom postotku na naš dohodak ili imovinu i po pravilu se ne mogu prevaliti na drugoga. To znači da onaj tko porez plaća, porez i snosi. Izravni su porezi, na primjer, porez na dohodak koji plaćamo iz plaće, autorskog honorara ili obrta te porez na dobit koji plaćaju poduzeća.

Neizravne poreze ne snosi onaj tko ih uplaćuje u proračun, već ih najčešće prevaljuje na druge. Obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret tih poreza na krajnjeg potrošača, tj. na građane. Najpoznatiji neizravni porez jest porez na dodanu vrijednost (PDV).

Borite se i izmišljajte što hoćete, razrezujte poreze kako vam se sviđa, trgovci svoje dohotke neće smanjivati, a veće će poreze prevaljivati na kupce.

John Locke

Prevaljivanje poreza

To se pitanje na prvi pogled čini suvišnim jer svatko misli da plaćajući porez, taj porez u konačnici i snosi. No ne mora uvijek biti tako. Obilježje nekih poreza jest da se oni mogu prevaliti na drugu osobu. Evo primjera: uvođenje poreza na prodaju krznenih kaputa plaćaju uglavnom bogati jer su oni pretežni kupci takvih kaputa. No kada se poveća porez na krznene kapute, oni se možda neće odlučiti za kupnju jer im kaput zbog poreza ipak postaje preskup. Tada će pasti prodaja krznenih kaputa, a vlasnik krznarske radionice morat će smanjiti svoje troškove, u sklopu čega će vjerojatno smanjiti i plaće svojih radnika. Time povećani porez na krznene kapute u konačnici nisu platili bogati, već radnici. Naime, krznar je porez u obliku nižih plaća prevalio na svoje radnike.

Koja obilježja trebaju imati porezi?

Dobar porezni sustav obilježavaju sljedeća porezna načela.

- ◆ *Efikasnost.* Porezi moraju što je moguće manje utjecati na odnose cijena kako bi se efikasno upotrijebili rijetki gospodarski resursi.
- ◆ *Pravednost.* Porezi trebaju biti pravedno raspoređeni među članovima neke zajednice.
- ◆ *Izdašnost.* Porezi moraju osigurati dovoljan iznos javnih prihoda za pokrivanje razumne visine javnih rashoda.
- ◆ *Jednostavnost.* Porezi moraju biti što jednostavniji, jasniji i razumljiviji kako bi troškovi njihova ubiranja za poreznu administraciju i porezne obveznike bili što niži.
- ◆ *Stabilnost.* Porezni se sustavi ne smiju često mijenjati jer je poduzećima i kućanstvima za donošenje ispravnih ekonomskih odluka potrebna stabilnost poreznog sustava.

Već samo nabrojane porezne načela pokazuje koliko je složeno napraviti dobar porezni sustav. U praksi su ta načela obično međusobno suprotstavljena, pa nijedan porezni sustav ne poštuje podjednako sva načela. Što je neki porez pravedniji, to je manje efikasan ili je kompliciran za primjenu. Neki su porezi pravedniji od drugih, neki su efikasniji, neki pak jednostavniji za primjenu, i tako dalje.

Pravednost u oporezivanju

Prema tom kriteriju, bogati bi trebali platiti više poreza jer imaju veće mogućnosti plaćanja. No koliko bi više oni trebali platiti? Vođeno je mnogo rasprava upravo o tom pitanju. Pokušat ćemo taj problem ilustrirati uz pomoć tablice.

Dohodak (kn)	Proporcionalni porez		Regresivni porez		Progresivni porez	
	Iznos poreza (kn)	Porezna stopa (%)	Iznos poreza (kn)	Porezna stopa (%)	Iznos poreza (kn)	Porezna stopa (%)
50.000	12.500	25	15.000	30	10.000	20
100.000	25.000	25	25.000	25	25.000	25
200.000	50.000	25	40.000	20	60.000	30

Izvor: Mankiw, H. G., *Principles of Economics, Philadelphia (etc.), The Dryden Press, 1998*

U svim primjerima iz tablice porezni obveznici koji imaju viši dohodak plaćaju i veće iznose poreza. No postoci dohotka koji izdvajaju za poreze uvelike se razlikuju. Tako je u prvom primjeru porez **proporcionalan** jer svi porezni obveznici plaćaju jednak postotak svojeg dohotka. U drugom primjeru sustav je **regresivan** jer bogatiji plaćaju manji postotak svojeg dohotka. U trećem je primjeru porez **progresivan** jer bogati plaćaju veći postotak dohotka u obliku poreza. No koji je od ta tri primjera najpravedniji? Struka nema jasnog odgovora na to. Pravednost je, kao i ljepota, relativan pojam.

Koji je porez efikasan?

Cilj dobrog poreznog sustava jest da što manje iskrivi (promijeni) ekonomske odluke ljudi i poduzeća u odnosu prema odlukama koje bi donosili da se porezi uopće ne ubiru (hipotetičko stanje). Što porez manje utječe na odluke poduzetnika o proizvodnji odnosno na odluke potrošača o potrošnji, kažemo da je efikasniji. No kako u praksi osigurati što veću poreznu efikasnost? U praksi se to postiže tako da se:

- ◆ proširi porezna osnovica ukidanjem izuzeća i povlastica pojedinim poreznim obveznicima,
- ◆ smanji broj poreznih stopa,
- ◆ snizi visina poreznih stopa.

Porezi u Hrvatskoj

Od kojih se poreza sastoji hrvatski porezni sustav?

Hrvatski porezni sustav utemeljen je na skupu izravnih i neizravnih poreza predočenih u sljedećoj tablici.

Temeljni izravni porezi	Temeljni neizravni porezi
porez na dobit	porez na dodanu vrijednost
porez na dohodak	trošarine
prirezi porezu na dohodak	porez na promet nekretnina

Ostalim poreznim prihodima može se smatrati cijela skupina lokalnih poreza (županijski, općinski i gradski), te carine i doprinosi za socijalno osiguranje.

Porezni prihodi različitih razina vlasti

Državni porezi	Županijski porezi	Općinski i gradski porezi
porez na dobit	porez na nasljedstva i darove	prirezi porezu na dohodak
porez na dodanu vrijednost	porez na cestovna motorna vozila	porez na potrošnju
trošarine	porez na plovila	porez na kuće za odmor
	porez na automate za zabavne igre	porez na tvrtku i naziv
		porez na korištenje javnih površina

Porezi koji se dijele između države i lokalnih jedinica vlasti jesu:

- ♦ porez na dohodak; dijeli se između države, općine, grada i županije,
- ♦ porez na promet nekretnina; dijeli se između države, općine i grada.

Općine, odnosno gradovi mogu propisati plaćanje **prireza porezu na dohodak**.

Koliko prihoda u državnu blagajnu donose porezi?

Porezi su najizdašniji proračunski prihod. Od 134 mlrd. kuna, koliko su 2008. godine iznosili ukupni prihodi proračuna konsolidirane opće države, porezima i doprinosima ubrano je oko 120 mlrd. kuna. Tako su oni u **proračun donijeli 90% ukupnih proračunskih sredstava**. Ostali prihodi napunili su »samo« 10% proračuna.

U proračun najviše donose PDV (34,3% ukupnih poreza) i socijalni doprinosi (33,8%). Slijede trošarine (9,9%), porez na dohodak (9,0%), porez na dobit (8,7%) i carine (1,6%). Prihod od poreza na imovinu i ostalih poreza vrlo je malen.

Ukupni porezi i doprinosi na svim razinama vlasti (opća država) 2008.		
	mlrd. kuna	%
Ukupan iznos poreza i socijalnih doprinosa	120,3	100,0
porez na dohodak	10,8	9,0
porez na dobit	10,5	8,7
porez na imovinu	1,2	1,0
porez na dodanu vrijednost	41,3	34,3
ostali porezi na potrošnju	1,7	1,4
trošarine	11,9	9,9
carine	1,9	1,6
ostali porezi	0,3	0,2
socijalni doprinosi	40,7	33,8

Izvor: www.mfin.hr

Oporezivanje može dovesti do propadanja nacije na dva načina.

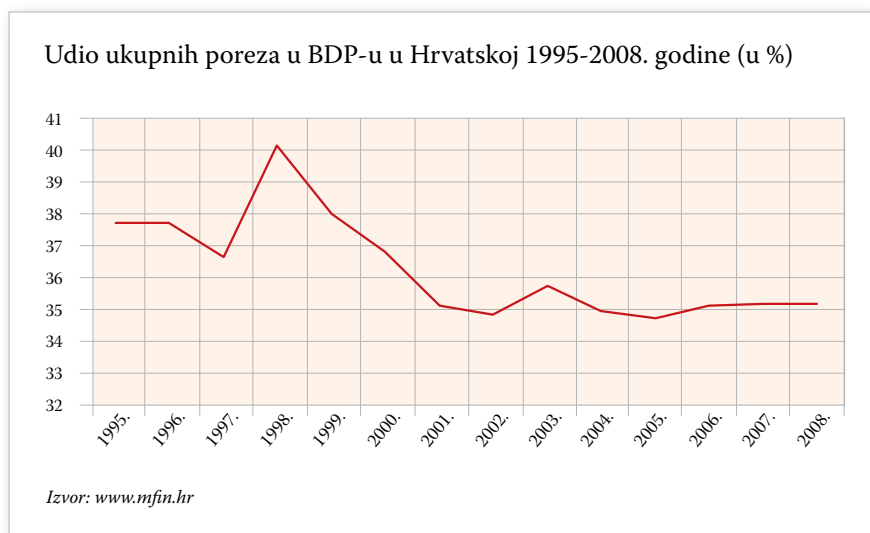
Prvo, ako iznos poreza nadmašuje moć nacije te nije proporcionalan općem bogatstvu.

Drugo, ako iznos poreza, i ako proporcionalan cjelokupnoj moći nacije, nije dobro raspodijeljen.

Pietro Verri

Kako se razina oporezivanja mijenjala tijekom vremena?

Fiskalne 2008. godine u Hrvatskoj je ubrano ukupno 120 mlrd. kuna svih vrsta poreza i doprinosa na svim razinama vlasti. No kako se razina oporezivanja mijenjala tijekom vremena? Od 1995. do 1997. godine razina oporezivanja u Hrvatskoj kretala se od 37 do 38% BDP-a. Nagli skok nastaje 1998. godine, kada se počinje primjenjivati porez na dodanu vrijednost, a ubrani porezi naglo rastu na gotovo 40% BDP-a. No nakon 1998. godine ukupni porezni teret počinje padati i 2008. godine iznosi 35,2% BDP-a.

»Naši« i »njihovi« porezi

Kakva je razlika između tereta kojim pojedini porezi pritišću hrvatske porezne obveznike i tereta poreza koji pritišću ljude u inozemstvu? Ukupan porezni teret u Hrvatskoj približava se onome u zemljama OECD-a i Europske Unije. U nas je 2008. godine 35,2% svega što se proizvelo za godinu dana odlazilo u obliku poreza i doprinosa u državnu blagajnu iz koje se financiraju javne usluge. Godine 2007. u zemljama OECD-a na poreze prosječno otpada 36%, a u Europskoj Uniji petnaestorice² čak 39% BDP-a.

² Austrija, Belgija, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Portugal, Španjolska, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Zakonske porezne stope u nekim zemljama 2009. godine

Zemlja	Porez na dobit	Porez na dohodak		Porez na dodanu vrijednost
	Osnovna stopa (%)	Raspon stopa (%)	Broj stopa	Osnovna stopa (%)
Austrija	25	0-50	4	20
Njemačka	15	0-45	5	19
Italija	27,5	23-43	5	20
Češka	20	15	1	19
Mađarska	16	18 i 36	2	25
Poljska	19	0-32	3	22
Slovenija	21	16-41	3	20
Hrvatska	20	15-45	4	23

Izvor: IBFD, Amsterdam, European Tax Surveys, dostupno na: <http://online2.ibfd.org/eth/>

U usporedbi sa zemljama okruženja, u Hrvatskoj je stopa poreza na dobit na razini prosjeka promatranih zemalja, visoko se oporezuju najviši dohoci (jednakom stopom kao u Njemačkoj), a u primjeni je jedna od najviših stopa PDV-a (viša je samo u Mađarskoj).

OPĆI POREZNI ZAKON

Dana 1. siječnja 2009. godine stupio je na snagu novi Opći porezni zakon (OPZ). Razlozi donošenja novog zakona bili su preciznije određivanje pojedinih pravnih instituta, čime je osigurana učinkovitija provedba poreznih postupaka, a time i bolja zaštita prava poreznih obveznika. Usto, novim se zakonom hrvatsko porezno zakonodavstvo usklađuje s europskim, posebice u djelu o administrativnoj suradnji te o razmjeni informacija među državama članicama EU.

Općim poreznim zakonom sustavno se i cjelovito na jedinstveni način određuju porezno-pravna pitanja **zajednička za sve poreze**. Sudionici u porezno-pravnom odnosu s jedne su strane porezni obveznici, a s druge porezna tijela. Međutim, nije riječ o ravnopravnim pozicijama. Država donosi propise, a porezna tijela vode porezni postupak i kontroliraju njegovu provedbu. Porezni su obveznici u podređenom položaju iako prema državi imaju formalna i materijalna prava i obveze. Stoga je vrlo važno detaljno odrediti njihove međusobne odnose.

Ako OPZ-om nije drugačije uređeno, na postupanje poreznih tijela primjenjuje se i Zakon o općem upravnom postupku.

U ovom dijelu pokušat ćemo ukratko prikazati što sve sadržava OPZ, a istaknuti su samo pojedini dijelovi za koje se smatra da su poreznim obveznicima bitni u postupku oporezivanja.

Načela na kojima se temelji Zakon

- ◆ *Primjena poreznih propisa:* u postupku oporezivanja primjenjuju se porezni propisi koji su bili na snazi u vrijeme nastanka činjenica na kojima se temelji oporezivanje.
- ◆ *Zakovitost:* jedan je od temelja pravne države; svi su sudionici u porezno-pravnom odnosu obvezni poštovati sva pravna pravila neovisno o nazivu i vrsti pravnog akta.
- ◆ *Objektivnost:* prilikom oporezivanja porezna tijela objektivno i savjesno utvrđuju činjenice bez obzira na to idu li one u prilog ili na štetu poreznog obveznika.
- ◆ *Pravo na očitovanje:* omogućivanje poreznom obvezniku da se prije donošenja poreznog rješenja očituje.
- ◆ *Dvostupanjski postupak:* omogućuje poreznom obvezniku pravo žalbe na porezne akte.

- ◆ *Obveza čuvanja porezne tajne:* poreznom tajnom smatraju se svi podaci koje iznosi porezni obveznik i kojima raspolaže porezno tijelo u poreznom postupku.

Poreznom tajnom ne smatraju se podaci o tome je li neka osoba u sustavu PDV-a te podaci o osobama koje su sudjelovale u tzv. kružnim prijevarama vezanim za PDV. Određeni su i slučajevi kada je dopušteno iznošenje podataka koji se smatraju poreznom tajnom, npr. u slučaju poreznoga, prekršajnoga ili sudskog postupka, razmjene podataka između jedinica Ministarstva financija, davanje podataka nekom drugom tijelu javne vlasti, davanje podataka određenim poreznim tijelima država članica EU. Porezni jamac također ima pravo uvida u podatke o poreznom obvezniku.

- ◆ *Postupanje u dobroj vjeri (bona fide):* obvezuje sve sudionike u poreznom postupku na savjesno i pošteno postupanje.
- ◆ *Vodjenje knjigovodstva i evidencije:* obvezuje poreznog obveznika na evidenciju sukladno važećim knjigovodstvenim propisima.
- ◆ *Dokazivanje:* porezni obveznik i porezno tijelo trebaju dokazati činjenice iz poreznog postupka.
- ◆ *Inspekcijski nadzor:* provodi se za velike i male porezne obveznike.
- ◆ *Upotreba službenog jezika i pisma:* ako porezni obveznik podnosi isprave na stranom jeziku, dužan je u određenom roku dostaviti ovjereni prijevod na hrvatski jezik, pisan latiničnim pismom.
- ◆ *Gospodarstveni pristup:* porezne činjenice utvrđuju se prema gospodarstvenom značenju, što znači da se oporezuje svako stjecanje prihoda bez obzira na to je li riječ o pravnome ili bespravnom poslu.

Zakonom je također predviđena zaštita čovjekovih prava kao što su:

- ◆ *pravo na očitovanje* – porezni obveznici imaju mogućnost i pravo da se prije donošenja odluke (rješenja ili presude) izjasne o svim bitnim činjenicama važnima za donošenje te odluke;
- ◆ *zaštita tajnosti podataka i osobnosti* – porezni je obveznik dužan poreznim tijelima podastrijeti istinite podatke koji su bitni u postupku oporezivanja, a porezno je tijelo u interesu poreznog obveznika obvezno čuvati poreznu tajnu. Na taj se način štiti osobnost poreznog obveznika. Ako se porezni obveznik pismeno odrekne prava zaštite privatnosti, podaci se mogu javno obznaniti;
- ◆ *zaštita ljudskog dostojanstva* – porezna tijela ne smiju u poreznom postupku ugroziti ugled, dostojanstvo ni čast poreznog obveznika;

- ♦ *pravo na informiranje* – porezno tijelo ne može prisilnom naplatom, npr. pljenidbom, oduzeti televizor ili radioprijamnik koji su izvor informiranja za poreznog obveznika.

Također se propisuje obveza poreznog tijela o informiranju poreznih obveznika o promjenama u poreznim propisima.

Javna davanja

Opći porezni zakon detaljno određuje što su javna davanja.

Porezi: novčana davanja koja su prihod proračuna, a koriste se za podmirivanje proračunom utvrđenih javnih izdataka.

Druga javna davanja: carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela.

- ♦ *Carina* – novčano davanje koje se plaća pri uvozu i izvozu robe i usluga.
- ♦ *Pristojbe* – novčana davanja koja se plaćaju za određenu činidbu ili za korištenje određenoga javnog dobra.
- ♦ *Doprinosi* – novčana davanja koja se plaćaju za korištenje određenih usluga ili ostvarivanja prava.
- ♦ *Naknada za koncesiju* – novčano davanje za pravo gospodarskoga iskorištavanja prirodnih bogatstava i drugih dobara za koje je zakonom određeno da su od državnog interesa, za pravo obavljanja djelatnosti od državnog interesa te za izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti.

Porezno-pravni i porezno-dužnički odnos

Zakonom se utvrđuje odnos, odnosno povezanost poreznih obveznika i poreznih tijela.

Porezno-pravni odnos je odnos između poreznih tijela i poreznih obveznika (poreznog dužnika i poreznog jamca) koji obuhvaća njihova prava i obveze u poreznom postupku.

Porezno-dužnički odnos je dio porezno-pravnog odnosa u kojemu sudionici ostvaruju svoja prava i obveze.

Porezno tijelo u porezno-dužničkom odnosu ima pravo na naplatu:

- ◆ poreza,
- ◆ kamata i novčanih kazni,
- ◆ novčanih činidbi po osnovi odgovornosti iz poreznog jamstva.

Porezni obveznik ima pravo na:

- ◆ povrat poreza koji je plaćen bez pravne osnove,
- ◆ kamate na porez koji je plaćen bez pravne osnove.

Solidarni dužnik

Porez se može naplatiti i od treće osobe ili od solidarnog dužnika. To znači da Porezna uprava (PU), ako u porezno-dužničkom odnosu ima više solidarnih sudužnika, može naplatiti cijeli porez od jednoga ili dug rasporediti na sve dužnike. Ako barem jedan sudužnik podmiri dug, prestaje porezna obveza, a odnos poreznog dužnika i sudužnika prestaju bit predmetom poreznog odnosa.

Pravni sljednik

Nasljednici su kao pravni sljednici dužni podmiriti porezne obveze osobe čije su nasljedstvo stekli.

Prava i obveza iz porezno-dužničkog prestaju:

- ◆ *plaćanjem* ili ispunjenjem porezne obveze bez obzira na to tko je podmirio dug. Dug je podmiren kada banka u kojoj se vode uplatni računi primi uplatu,
- ◆ *povratom poreza s kamatama* ako je porezni obveznik platio porez koji nije trebao ili je platio iznos veći od obveze, porezno će tijelo obaviti povrat zajedno s kamatama do dana isplate,

- ◆ *prijebojem*, čime se prebija dug iz porezno-dužničkog odnosa. To znači da se u dogovoru s poreznim tijelom poreznom obvezniku umjesto povrata novca mogu podmiriti određeni dugovi (samo javna davanja),
- ◆ *otpisom* ako se ni prisilnom naplatom (ovrhom) nije naplatio porezni dug,
- ◆ *zastarom* s različitim rokovima za sudionike u porezno-pravnom odnosu.

Osobni identifikacijski broj

Opći porezni zakon određuje pojam poreznog broja, te se poreznim brojem smatra osobni identifikacijski broj (OIB) propisan Zakonom o osobnom identifikacijskom broju. Porezni se broj određuje kao poveznica između različitih službenih evidencija putem kojih će se razmjenjivati podaci potrebni za provedbu poreznih postupaka.

Zastara

Zastara je protek vremena nakon kojega dužnik – porezni obveznik može neispuniti svoju obvezu zbog okolnosti koje je uzrokovao vjerovnik, u ovom slučaju porezno tijelo.

Relativni rok zastare iznosi **tri godine**, nakon čega zastarijeva samo pravo zahtijevanja ispunjenja obveze, ali ne i sama obveza. **Apsolutna zastara** prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata, na pokretanje prekršajnog postupka, naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni te prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni jest **šest godina** računajući od dana kada je zastara prvi put počela teći. Zastara uglavnom počinje nakon isteka godine u kojoj je nastao porezni događaj.

Kamate

Na iznos manje ili više plaćenog poreza obračunavaju se i plaćaju kamate, u skladu s posebnim propisom. Dospijeće pojedine vrste poreza utvrđuje se posebnim zakonom, kojim se utvrđuje i ta porezna obveza. Kamate se obračunavaju od dana dospijeća porezne obveze.

Tko kasno plaća, dva puta plaća.

Portugalska poslovice

Utvrđivanje porezne osnovice

Od pojave prvih poreza pa do danas, kada su porezni odnosi detaljno uređeni brojnim zakonima, najčešće dvojbe nastaju pri utvrđivanju porezne osnovice na temelju koje se primjenom utvrđene porezne stope određuje porezna obveza. Porezna osnovica nije uvijek realno iskazana, što može biti posljedica neznanja ili nemara poreznog obveznika, ali i posljedica namjernoga netočnog iskazivanja poslovnih događaja kako bi se umanjila ili izbjegla porezna obveza.

Kad porezno tijelo ne može utvrditi poreznu osnovicu na temelju poslovnih knjiga i evidencija, mora je procijeniti, i to ako porezni obveznik:

- ♦ ne može predočiti knjige ili evidencije koje je dužan voditi prema poreznim zakonima,
- ♦ ne izdaje propisane račune ili ne vodi poslovne knjige točno, uredno i pravodobno,
- ♦ ne može potvrditi podatke za oporezivanje vjerodostojnom dokumentacijom,
- ♦ odbije sudjelovati u poreznom postupku ili onemogućuje provedbu poreznog postupka.

Osnovica poreza na dohodak, odnosno dobit fizičkih osoba može se utvrditi i procjenom, i to kao razlika između privatnih izdataka poreznog obveznika i/ili stečene privatne imovine i prijavljenog dohotka, odnosno dobiti ako se ne može dokazati da je ta razlika oporezivana.

Porezni nadzor

Činjenice bitne za oporezivanje porezno tijelo utvrđuje **poreznim nadzorom**, koji se može obavljati kod svih poreznih obveznika i drugih osoba koje imaju dokaze bitne za oporezivanje. Porezni je obveznik u postupku nadzora dužan surađivati (predočiti svu potrebnu dokumentaciju, dati sve tražene obavijesti i objašnjenja o poslovanju i sl.). Porezni nadzor obavljaju porezni revizori i inspektori, ali mogu ga provoditi i drugi ovlašteni državni službenici. Porezni nadzor može trajati od nekoliko dana do više mjeseci, ovisno o veličini poreznog obveznika, vrsti i broju poreza koji se nadziru, suradnji poreznog obveznika i sl. O poreznom nadzoru sastavlja se zapisnik.

Ovrha

Ako se porez ne naplati redovitim postupkom, može se naplatiti prisilno, iz imovine poreznog dužnika, ili iz imovine poreznog jamca na temelju ovršnih dokumenata (rješenje o ovrsi) i vjerodostojnih papira (knjigovodstveno izlistavanje stanja poreznog duga).

Ovrha se provodi pljenidbom pokretnina (gotovine, vrijednosnih papira, poluproizvoda, sirovina, patenata, tehničkih unapređenja i drugih prava), tražbina ovršenika (iz novčanih iznosa koji su dug ovršeniku iz nekoga prijašnjeg odnosa), imovinskih prava i nekretnina.

Za osiguranje naplate ovrhom može se upisati zalog ili hipoteka na pokretnine ili nekretnine.

U postupku ovrhe ne mogu se plijeniti plaće ni primanja do iznosa minimalne plaće i primanja koja su izuzeta od oporezivanja (stipendije, nagrade, socijalne pomoći i sl.).

Pojmovi vezani za ovrhu

ovrha – prisilna naplata duga,

ovršenik – porezni dužnik ili njegov jamac od kojega se naplaćuje porezni dug,

ovrhovoditelj – porezno tijelo koje provodi ovrhu.

Žalba

Protiv poreznih akata donesenih u prvom stupnju može se u roku 30 dana od dana njihova primitka uložiti žalba. Žalba odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta do donošenja rješenja o žalbi.

Posebna glava Zakona obuhvaća **administrativnu suradnju** među poreznim upravama država članica EU u obliku razmjene informacija, što je bitno pri otkrivanju, a time i smanjenju poreznih utaja. Zakonodavni okvir Unije kontinuirano se mijenja i dopunjuje kako bi se uspostavila što učinkovitija suradnja. Uspostavljaju se zajednička pravila postupanja, ujednačavaju se obrasci te načini i formati za prijenos i razmjenu informacija.

Porezni prekršaj

Zakon bez kazne nalikuje na zvono bez klatna.

Njemačka poslovice

Povreda poreznih propisa naziva se poreznim prekršajem i može biti uređena Općim poreznim zakonom, ali i posebnim poreznim zakonima.

Općim poreznim zakonom detaljno su propisane novčane kazne za određene porezne prekršaje, a kreću se od 5.000 do 500.000 kuna.

Propis

- ◆ Opći porezni zakon, NN 147/08
- ◆ Zakon o općem upravnom postupku, NN 47/09
- ◆ Pravilnik o postupanju u dobroj vjeri sudionika porezno-pravnog odnosa, gospodarskoj cjelini te obrascima prijave činjenica za koje postoji obveza prijavljivanja i izjave o izvorima stjecanja imovine, NN 59/09
- ◆ Pravilnik o utvrđivanju visine nagrada i naknada troškova zastupniku po službenoj dužnosti, NN 59/09
- ◆ Pravilnik o obliku, sadržaju, roku i načinu dostave poslovnih knjiga, evidencija i izvješća koji se čuvaju u elektroničkom obliku, NN 59/09
- ◆ Zakon o osobnom identifikacijskom broju, NN 60/08
- ◆ Pravilnik o osobnom identifikacijskom broju, NN 1/09

POREZ NA DOHODAK

Uvod

Porez na dohodak pripada skupini izravnih poreza kojima se oporezuje dohodak što ga građani zarađuju tijekom godine. Porez se ne razrezuje na ukupno ostvareni dohodak već se umanjuje za propisane troškove, olakšice i oslobođenja. Na tako utvrđen dohodak primjenjuju se progresivne porezne stope. Građani u veljači ispunjavaju poreznu prijavu na temelju koje plaćaju razliku poreza ili ostvaruju povrat poreza. No i tijekom godine plaća se porez na dohodak iz plaće, najma, obrta i sl. O svemu tome bit će riječi u nastavku teksta.

U hrvatskome poreznom sustavu Zakonom o porezu na dohodak, donesenim potkraj 1993. godine, uvedeno je oporezivanje dohotka fizičkih osoba kakvo danas poznajemo. Zakon je vrijedio sedam godina, a nakon toga donesena su dva Zakona o porezu na dohodak (2000. i 2004), kojima se uvelike promijenilo početno oporezivanje dohotka. Ovdje se opisuje stanje prema važećoj regulativi.

Tko plaća porez na dohodak?

Obveznik poreza na dohodak jest **fizička osoba** koja ostvaruje dohodak. Dakle, porezni je obveznik pojedinac, a ne poduzeće. To je pojedinac koji prima plaću, mirovinu ili autorski honorar, ostvaruje dohodak prodajom kuće ili najmom imovine, posjeduje obrt koji mu donosi dohodak i sl. Poreznim se obveznicima smatraju hrvatski državljani i stranci. Hrvatskim državljaninom, odnosno **rezidentom** smatra se fizička osoba koja u Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Strancem ili **nerezidentom** smatra se fizička osoba koja u Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, ali u Hrvatskoj ostvaruje dohodak.

Što se smatra dohotkom?

Egipćani su nametali poreze na sve: prodaju, robove, strance, uvoz, izvoz, poslovanje. Poljoprivredna je proizvodnja bila oporezivana s visokih 20%. To nije bio samo porez na žetvu nego je obuhvaćao dohodak od okućnica, obrta i svakoga drugog izvora, potpuno jednako našem porezu na dohodak.

Charles Adams

Porezni obveznik plaća porez na dohodak koji dobiva iz **šest** izvora. To su:

- ◆ nesamostalni rad,
- ◆ samostalne djelatnosti,
- ◆ imovina i imovinska prava,
- ◆ kapital,
- ◆ osiguranje,
- ◆ drugi dohodak.

Dohodak od nesamostalnog rada

Dohodak od nesamostalnog rada razlika je između **primitaka** i **izdataka**.

Primitke čine plaće, mirovine te primanja u naravi koje je radnik dobio tijekom kalendarske godine. Primanja u naravi koje radnik dobiva od poslodavca mogu biti davanje zgrada ili automobila na korištenje, nadoknada najamnine za stanovanje, odobravanje povoljnih kamata na kredite i sl.

No tako stečeni primici ne oporezuju se u cijelosti već se umanjuju za propisane izdatke da bi se dobio iznos oporezivog dohotka. Odbitke uglavnom čine:

- ◆ doprinosi uplaćeni za obvezna osiguranja iz plaće,³
- ◆ premije po osnovi životnog osiguranja, dopunskoga zdravstvenog i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja, koje se također smiju odbiti od primitaka.⁴

Tako dobiveni dohodak umanjuje se za osobne odbitke, te se na tako dobivenu osnovicu primjenjuju četiri porezne stope: od 15, 25, 35 i 45%, te prirez porezu na dohodak da bi se dobio iznos mjesečnog poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Tako utvrđeni porez na račun Porezne uprave (PU) uplaćuje poslodavac za zaposlenika, odnosno isplatitelj mirovine za umirovljenika. Ako je porezni obveznik tijekom godine primao samo plaću ili mirovinu, ne treba podnositi

³ Doprinosi na plaću terete poslodavca (v. poglavlje o doprinosima).

⁴ Te se premije smatraju izdatkom pri utvrđivanju svih oblika dohotka, a ne samo dohotka od nesamostalnog rada (v. Dohodak od osiguranja, str. 33).

PU godišnju poreznu prijavu jer se porez koji je isplatitelj za njega uplatio smatra konačno uplaćenim porezom.

Primjer izračuna poreza na dohodak od plaće

Primjer se odnosi na bruto plaću od 8.743,50 kuna, ostvarenu u Zagrebu (prirezi 18%).

Obvezni doprinosi: za obveznika koji je u II. stupu mirovinskog osiguranja obvezni doprinosi iznose 1.748,71 kune, tj. 15% bruto plaće za I. stup (1.311,53 kuna) i 5% za II. stup (437,18 kuna).

Osobni odbici: za poreznog obveznika koji uzdržava dvoje djece te ostvaruje ukupne osobne odbitke po faktoru 2,2 od osnovnoga osobnog odbitka (tj. faktor 1 za poreznog obveznika + 0,5 za prvo dijete + 0,7 za drugo dijete = 2,2). Tim se faktorom množi iznos osnovnoga osobnog odbitka od 1.800 kuna da bi se dobio iznos ukupnoga osobnog odbitka od 3.960,00 kuna.

1. Bruto plaća			8.743,50
2. Obvezni doprinosi			1.748,71
3. Dohodak (1 – 2)			6.994,79
4. Osobni odbici			3.960,00
5. Osnovica za porez (3 – 4)			3.034,79
Porez	15%	3.034,79 x 15%	455,22
Porez	25%	0,00 x 25%	0,00
Porez	35%	0,00 x 35%	0,00
Porez	45%	0,00 x 45%	0,00
Ukupno porez			455,22
Prirez		455,22 x 18%	81,94
6. Ukupno porez i prirez			537,16
7. Neto plaća (3 – 6)			6.457,63
8. »Krizni porez«*		6.457,63 x 4%	258,30
9. Neto plaća 1 (7 – 8)			6.199,33

* Osnovica je neto plaća, a stopa je 4% jer je riječ o neto plaći većoj od 6.000 kuna.

Što je prirez porezu na dohodak?

Prirez je porez koji se plaća povrh poreza na dohodak, a služi za financiranje jedinica lokalne samouprave. Njegova je osnovica porez na dohodak, a na temelju Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, visinu prireza određuje lokalna vlast.

Općine i gradovi mogu uvesti prirrez porezu na dohodak, i to:

- ♦ općina po stopi do 10%,
- ♦ grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi do 12%,
- ♦ grad s više od 30.000 stanovnika po stopi do 15%,
- ♦ grad Zagreb po stopi do 30%.

Prirrez porezu na dohodak prihod je jedinice lokalne samouprave u kojoj porezni obveznik ima svoje prebivalište ili uobičajeno boravište.

Važeće stope prirreza kreću se od 1 do najviše 18% u gradu Zagrebu.

Porez po odbitku

Porez po odbitku ili, kako se još naziva, porez u izvoru odnosno konačni porez jest porez koji isplatelj dohotka (plaće, mirovine i sl.) uplaćuje PU za poreznog obveznika. Na primjer, poslodavac uplaćuje porez na dohodak i prirrez PU izravno iz plaće svojih zaposlenika. Zaposlenik dobiva neto plaću jer je porez na dohodak i prirrez za njega već platio njegov poslodavac. Zato zaposlenik, ako je tijekom godine primao samo plaću, ne treba podnositi PU godišnju poreznu prijavu jer se porez i prirrez koji je za njega tijekom godine uplaćivao poslodavac smatra konačno obračunanim i plaćenim porezom i prirrezom.

Dohodak od samostalne djelatnosti

Što se smatra samostalnom djelatnošću

Samostalnom se djelatnošću smatraju sve djelatnosti koje imaju **obilježja samostalnosti** (djelatnost se obavlja za svoj račun i na vlastitu odgovornost), a cilj joj je trajno stjecanje dohotka.

Dohodak od samostalne djelatnosti čine:

- ♦ dohodak od obrta,
- ♦ dohodak od slobodnih zanimanja,
- ♦ dohodak od poljoprivrede i šumarstva.

Obrt podrazumijeva različite proizvođačke, trgovačke, uslužne i slične djelatnosti određene Zakonom o obrtu. Obrtničkom se djelatnošću smatra i prodaja više od tri nekretnine ili imovinskih prava iste vrste u razdoblju od pet godina.

Slobodna zanimanja obavljaju, primjerice, liječnici, veterinari, novinari, književnici, umjetnici, arhitekti, prevoditelji, znanstvenici, sportaši i sl. kada im je to osnovna djelatnost na temelju koje plaćaju obvezno osiguranje te su upisani u registar poreznih obveznika poreza na dohodak.

Porez na dohodak od **poljoprivrede** i **šumarstva** plaća se ako je osoba koja se bavi tim djelatnostima obveznik PDV-a te ostvaruje poticaje.

Utvrđivanje dohotka

Općenito, dohodak od samostalne djelatnosti jednak je razlici između **poslovnih primitaka** i **izdataka vezanih** za obavljanje posla u poreznom razdoblju.

Poslovni primici jesu novac, stvari, materijalna prava, usluge i drugo, utvrđeni prema tržišnoj vrijednosti.

Poslovni izdaci su svi odljevi koji nastaju obavljanjem djelatnosti: izdaci za materijal, robu, energiju, plaće osoblja (s porezima i doprinosima), amortizacija dugotrajne imovine i sl.

Dakle, kada utvrde poreznu osnovicu kao razliku svih primitaka i svih izdataka, porezni obveznici na tako utvrđenu osnovicu mjesečno plaćaju predujam poreza na dohodak po stopama od **15, 25, 35 i 45%** (plus prirez). No to ne znači da je time njihova porezna obveza prema PU završena. Tek se godišnjom poreznom prijavom utvrđuje njihova konačna porezna obveza.

Tko mora voditi poslovne knjige?

Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu obrtničku djelatnost, bave se slobodnim zanimanjima ili poljoprivredom i šumarstvom moraju se upisati u registar poreznih obveznika i utvrđuju svoj dohodak na temelju poslovnih knjiga.

Oni vode ove poslovne knjige:

- ◆ **knjigu primitaka i izdataka**, u kojoj se vodi evidencija o izdacima i primicima u poreznom razdoblju,
- ◆ **evidenciju o tražbinama i obvezama**, tj. evidenciju svih ispostavljenih ili primljenih računa,
- ◆ **knjigu prometa**, u koju se upisuju podaci o primicima naplaćeni u gotovu novcu i čekovima,
- ◆ **popis dugotrajne imovine** za stvari i prava čija nabavna cijena iznosi više od 2.000 kuna ili je njihov vijek trajanja dulji od godine dana. Popis služi za utvrđivanje amortizacije dugotrajne imovine koja se priznaje kao izdatak.

Promjena načina oporezivanja

Ako osobe koje se bave obrtom, slobodnim zanimanjima te poljoprivredom i šumarstvom ispunjavaju zakonske uvjete za oporezivanje dobiti, na vlastiti zahtjev mogu plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak. Na temelju njihova pisanog zahtjeva PU izdaje rješenje prema kojemu obveznik mora postupati sljedećih pet godina.

Dohodak od imovine i imovinskih prava

Dohodak od imovine i imovinskih prava ostvaruje se prihodima od iznajmljivanja nekretnina (stanova, soba ili postelja) i pokretnina, od autorskih prava i drugih imovinskih prava te od prodaje nekretnina. Oporezivim se dohotkom smatra razlika između primitaka po toj osnovi i izdataka u svezi s tim primicima.

Pri **iznajmljivanju nekretnina** i pokretnina porez na dohodak plaća se na iznos najamnine umanjen za 30% na ime troškova nastalih radi iznajmljivanja. Porez na dohodak plaća se u obliku predujma po stopi od **15%** (plus prirez), bez prava na osobni odbitak. Tako utvrđeni porez smatra se konačnim porezom i za taj dohodak porezni obveznik nije obvezan podnositi poreznu prijavu.

Porez na dohodak od **imovinskih prava** plaća se kao predujam poreza po odbitku po stopi od **25%** (plus prirez), bez osobnog odbitka. Imovinska prava čine autorska prava na pisana, glazbena, znanstvena i slična djela, prava na korištenje prirodnih bogatstava, tehnološke postupke, poslovne adresare i sl.

Dohodak od **prodaje nekretnina** ne oporezuje se ako je nekretnina prodana nakon tri godine od dana nabave, odnosno ako je služila za stanovanje poreznog obveznika. Ako se pak nekretnina prodaje prije isteka tri godine od dana nabave, plaća se porez na dohodak od prodaje nekretnina. Predujam poreza plaća se jednokratno na ostvareni dohodak po stopi od **25%** (plus prirez) i za nj porezni obveznici ne moraju podnositi poreznu prijavu te se taj porez smatra konačno plaćenim porezom. Ostvareni dohodak čini razliku između tržišne i nabavne vrijednosti nekretnine uvećane za inflaciju. Troškovi prodaje mogu se odbiti kao izdaci.

Dohodak od kapitala

Dohotkom od kapitala smatraju se:

- ♦ **izuzimanja imovine i korištenje usluga** od vlasnika i suvlasnika poduzeća za njihove osobne potrebe, na što isplatelj plaća predujam poreza na dohodak po odbitku po stopi od **35%** (plus prirez) istodobno s isplatom primitka,

- ◆ primici po osnovi **udjela u dobiti članova uprave ili zaposlenika koje ostvaruju dodjelom ili opcijskom kupnjom vlastitih dionica** na koje isplatitelj plaća predujam poreza na dohodak po odbitku od **15%** (plus prizrez) istodobno s isplatom primitka,
- ◆ **kamate** na koje se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku po stopi od **35%** (plus prizrez). Oporezivanju podliježu kamate koje fizičke osobe ostvaruju od drugih fizičkih i pravnih osoba za dane kredite i zajmove, dok su kamate na štednju izuzete od oporezivanja.

Nakon 1. siječnja 2005. dohotkom od kapitala ne smatraju se primici po osnovi dividendi i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu.

Osnovica za oporezivanje dohotka od kapitala jest cjelokupni dohodak ostvaren po svim navedenim osnovama, bez priznavanja osobnog odbitka. Porez na dohodak od kapitala plaća se u obliku predujma poreza po odbitku, tj. isplatitelj pri svakoj isplati dohotka od kapitala mora uplatiti PU predujam poreza na tako ostvaren dohodak. Uplaćeni se predujam poreza smatra konačno uplaćenim porezom, pa porezni obveznici ne moraju za taj dohodak podnositi godišnju poreznu prijavu.

Dohodak od osiguranja

Premije životnoga osiguranja koje imaju obilježja štednje, dopunskoga i privatnog zdravstvenoga te dobrovoljnoga mirovinskoga osiguranja uplaćene tuzemnim osigurateljima do visine od 1.000 kuna mjesečno priznaju se kao izdatak pri utvrđivanju dohotka. Bez obzira na to koju vrstu dohotka primite (plaću, honorar, dohodak od obrta ili iznajmljivanja stana), taj izdatak umanjuje vašu godišnju poreznu osnovicu. No taj izdatak može ukupno iznositi najviše 12.000 kuna godišnje, uključivši i svote odbitka za zdravstvene i stambene potrebe.

No što je dohodak od osiguranja i kako se on oporezuje? Dohotkom od osiguranja smatraju se primici u visini prethodno uplaćenih i porezno priznatih premija osiguranja. Na taj iznos osiguratelj obračunava i uplaćuje porez na dohodak po odbitku po stopi od **15%** (plus prizrez), bez priznavanja osobnog odbitka. To se smatra konačnim porezom za koji obveznici nisu dužni podnijeti godišnju poreznu prijavu.

Drugi dohodak

Drugi dohodak stječe se po osnovi članstva u skupštinama, upravnim i nadzornim odborima, ili ga čine i primici trgovačkih putnika, znanstvenika, stručnjaka, sportaša, umjetnika, novinara i sl. Sve isplate oporezuju se po odbitku, tako da isplatitelj obračunava, obustavlja i uplaćuje porez na dohodak po stopi od **25%** (plus prizrez), bez prava na izdatke. Iznimno, priznaju se izdaci u visini od **30%** za primitke stečene za autorske na-

knade, primitke novinara, umjetnika i sportaša osiguranih po toj osnovi te za primitke nerezidenata za umjetničke i sl. djelatnosti.

Paušalno oporezivanje

Mogućnost paušalnog oporezivanja postoji za one obrtnike, slobodna zanimanja, osobe koje se bave poljoprivredom i šumarstvom, koje ostvaruju dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima ili od organiziranja kampova, a koji nisu obveznici PDV-a. Njihov se porez može odrediti rješenjem PU u paušalnom iznosu, a ne na temelju poslovnih rezultata iz njihovih poslovnih knjiga.

Što se ne smatra dohotkom?

Primici koji se ne smatraju dohotkom i ne moraju se unijeti u poreznu prijavu jesu:

- ◆ kamate na kunsku i deviznu štednju te na žiro-račune i tekuće račune,
- ◆ primici od dividendi i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu,⁵
- ◆ kamate na vrijednosne papire izdane u skladu s posebnim zakonom,
- ◆ primici od otuđenja financijske imovine ako to nije djelatnost poreznog obveznika,
- ◆ izravne uplate premije osiguranja za dokup dijela doživotne mirovine,
- ◆ mirovine iz inozemstva,
- ◆ obiteljske mirovine,
- ◆ državne nagrade.

Dohotkom se također ne smatraju ni određena primanja za koja fizičke osobe ne pružaju tržišne protuusluže (razne socijalne potpore, nasljedstva i darovi, odštete i sl.), kao ni primici po osnovi osiguranja stvari, života i imovine. Međutim, primici po osnovi životnoga osiguranja i dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja mogu se smatrati dohotkom od osiguranja, i to ako su premije tih osiguranja prilikom uplate bile oslobođene oporezivanja.

No neki se primici ipak smatraju dohotkom, ali se na njih unatoč tome ne plaća porez. To su stipendije i nagrade učenicima i studentima, određene naknade za socijalne namjene i sl.

⁵ Od 1. kolovoza 2009. do 31. prosinca 2010. oporezuje se "kriznim porezom".

Porezne stope

Porez na dohodak plaća se po četiri stope, i to od 15, 25, 35 i 45%. Visina stopa vezana je za visinu osnovnoga osobnog odbitka. Kako mjesečni osnovni osobni odbitak iznosi 1.800 kuna, stope poreza na dohodak izgledaju ovako:

- ◆ 15% do 3.600 kuna mjesečno (tj. do dvostrukoga mjesečnog osobnog odbitka),
- ◆ 25% između 3.600 i 9.000 kuna mjesečno (tj. od dvostrukoga do peterostrukoga mjesečnog osobnog odbitka),
- ◆ 35% između 9.000 i 25.200 kuna mjesečno (tj. od peterostrukoga do četrnaesterostrukoga mjesečnog osobnog odbitka),
- ◆ 45% iznad 25.200 kuna mjesečno (tj. iznad četrnaesterostrukoga mjesečnog osobnog odbitka).

Na porez na dohodak obračunan uz pomoć navedenih stopa primjenjuje se još i prirez porezu na dohodak u onim gradovima i općinama koji su propisali obvezu plaćanja prireza.

Osim navedenih poreznih stopa po kojima se obračunava porez na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi, postoji još niz stopa po kojima se plaćaju porezi po odbitku za razne vrste dohodaka i za koje nije potrebno podnositi godišnju poreznu prijavu.

Osobni odbici

Osobni su odbici iznosi dohotka koji nisu oporezivi, tj. koji umanjuju poreznu osnovicu jer se sa stajališta pravednosti smatra da ne treba oporezivati dohodak koji služi za pokrivanje osnovnih životnih potreba poreznog obveznika, tzv. egzistencijalni minimum. Osobni odbitak koji se odobrava za poreznog obveznika naziva se osnovnim osobnim odbitkom, a odbici za supružnika, djecu i druge uzdržavane osobe nazivaju se osobnim odbicima za uzdržavane članove obitelji.

Osnovni osobni odbitak

- ◆ Za sve porezne obveznike iznosi 1.800 kuna mjesečno.
- ◆ Za umirovljenike iznosi do visine mirovine, a najviše do 3.200 kuna mjesečno.

Osobni odbici za uzdržavane članove obitelji

Porezni obveznik koji uzdržava supružnika, djecu i druge članove obitelji osim osnovnoga osobnog odbitka od dohotka može odbiti i osobne odbitke za uzdržavane članove obitelji. Osobni odbici za uzdržavane članove obitelji izražavaju se faktorima u odnosu prema osnovnom osobnom odbitku, a prikazani su u tablici:

Faktor u odnosu prema osnovnom osobnom odbitku od 1.800 kn	Uzdržavani član	Mjesečni iznos osobnog odbitka (kn)	Godišnji iznos osobnog odbitka (kn)
0,5	za uzdržavanog člana	900	10.800
0,5	za prvo dijete	900	10.800
0,7	za drugo dijete	1.260	15.120
1,0	za treće dijete	1.800	21.600
1,4	za četvrto dijete	2.520	30.240
...
0,3	uzdržavani invalidni član i invalidnost poreznog obveznika	540	6.480

Osobni odbici za zdravstvene usluge, stanovanje i darovanja

Poreznim se obveznicima kao osobni odbici priznaju i troškovi **zdravstvenih usluga za vlastite potrebe**, ali uz uvjet da ti izdaci nisu podmireni iz osnovnoga, dopunskoga ili privatnoga zdravstvenog osiguranja ili dobivenih darovanja.

Porezni obveznik kao osobni odbitak može iskoristiti i izdatke za **stambene potrebe**, i to za kupnju i gradnju prvoga stambenog prostora, za investicijsko održavanje postojećega stambenog prostora te po osnovi plaćene najamnine za potrebe stanovanja. Odbitak se priznaje u slučaju financiranja iz vlastitih izvora (kada se mora priložiti vjerodostojan račun) ili iz kredita (kada se priznaje plaćena kamata).

Osobni odbici za zdravstvene usluge i stanovanje, uključivši i porezno priznati izdatak za uplaćene premije osiguranja, mogu iznositi najviše 12.000 kuna godišnje.

Porezni obveznici kao osobni odbitak mogu prikazati i **dana darovanja** u naravi i novcu za kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, sportske i vjerske namjene, i to do visine 2% primitaka za koje je u prethodnoj godini podnesena godišnja porezna prijava.

Pravo na te odbitke moguće je iskoristi samo u godišnjoj poreznoj prijavi.

Neke važne napomene uz odbitke za zdravstvene usluge i stanovanje

Odbici za zdravstvene usluge i stanovanje priznaju se samo rezidentima, a ne strancima.

Zdravstvene usluge

- ◆ Priznaju se izdaci za liječničke preglede, rehabilitaciju, lijekove propisane na recept, ortopedska pomagala, participaciju i sl.
- ◆ Usluge mogu biti obavljene u javnoj ustanovi ili u privatnoj praksi.
- ◆ Računi za zdravstvene usluge mogu glasiti samo na poreznog obveznika, a ne i na njegovu djecu ili uzdržavane osobe.
- ◆ Priznaju se troškovi medicinske rehabilitacije u toplicama, kao i troškovi prehrane i smještaja. No ako se smještaj i prehrana koriste izvan lječilišta, ti se izdaci ne priznaju.
- ◆ Ne priznaju se izdaci za estetsku kirurgiju ni za lijekove i sredstva koja se mogu kupiti bez recepta.

Stanovanje

- ◆ Odbici za nabavu materijala priznaju se samo na temelju izvornih računa, a za gradnju samo na temelju računa registriranih izvođača.
- ◆ Priznaju se izdaci za održavanje krovšta, podova, instalacija, fasada i sl.
- ◆ Ne priznaju se izdaci za opremanje kućanstva, tj. računi za namještaj, bijelu tehniku, klimatizacijske uređaje (ali se priznaju izdaci za ugradnju klimatizacijskih uređaja) i sl.
- ◆ Najamnina se priznaje kao odbitak samo uz predočenje ugovora o najmu te dokaza o plaćenju najamnini.

Kada netko prestaje biti uzdržavanim članom?

Ako dohodak uzdržavane osobe ili drugi primici prijeđu iznos od 10.800 kuna godišnje, tada fizička osoba prestaje biti uzdržavanim članom uže obitelji ili uzdržavanim djetetom.

Porezna prijava

Porezna prijava podnosi se ispostavi PU prema mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta do **kraja veljače** za prethodnu kalendarsku godinu. Za dohotke koji se oporezuju po odbitku porezni obveznici ne podnose poreznu prijavu, a porez na dohodak

koji je već prije plaćen smatra se konačno plaćenim porezom. Porezna se prijava može poslati poštom ili osobno donijeti u ispostavu PU. Na web stranici Porezne uprave <http://www.porezna-uprava.hr/> svake se godine objavljuje formular za prijavu poreza na dohodak, kao i uputa za njegovo popunjavanje.

Tko ne mora podnijeti poreznu prijavu?

Ako su porezi i prirezi uredno plaćeni, poreznu prijavu **ne moraju** podnijeti ovi porezni obveznici:

- ◆ zaposlenici kod samo jednog poslodavca,
- ◆ umirovljenici,
- ◆ građani koji dobivaju najamninu, zakupninu, dohodak od osiguranja ili kapitala,
- ◆ članovi skupština i nadzornih odbora tvrtki, stečajni upravitelji, suci porotnici, autori, umjetnici znanstvenici, novinari i svi koji primaju drugi dohodak na koji je već prilikom isplate uplaćen porez na dohodak i prirez.

No ti građani mogu podnijeti poreznu prijavu ako su, primjerice, imali troškove za zdravstvene usluge ili za stanovanje, te po toj osnovi očekuju povrat poreza. No oni tada moraju prijaviti sve dohotke stečene tijekom poreznog razdoblja. Zato se preporučuje probno ispunjavanje porezne prijave kako bi se napravila simulacija isplativosti njezina podnošenja.

Tko mora podnijeti poreznu prijavu?

Poreznu prijavu obvezno podnose građani koji ostvare dohodak:

- ◆ kod dva ili više poslodavca,
- ◆ od samostalne djelatnosti,
- ◆ iz inozemstva.

Obvezno je podnose i ako je to naknadno zatražila PU te ako poslodavac (ili obveznik) nije platio predujam poreza i prireza. Prijavu obvezno podnose i rezidenti članovi posade broda u međunarodnoj plovidbi koji po toj osnovi ostvaruju plaću.

Porezne olakšice

- ◆ **Ratni vojni invalidi** Domovinskog rata ne plaćaju porez na dohodak od nesa-mostalnog rada i mirovina razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti. Članovi obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja Domovin-skog rata ne plaćaju porez na dohodak od obiteljske mirovine.
- ◆ Utvrđene su i porezne olakšice za obveznike i uzdržavane članove njihove uže obitelji **na područjima posebne državne skrbi i brdsko-planinskim područ-jima**. Tako je osnovni osobni odbitak od 1.800 kuna, koji je inače odobren svim poreznim obveznicima, povećan na 3.840, 3.200 i 2.400 kuna, ovisno o području na kojemu porezni obveznici prebivaju i borave.

Ako porezni obveznici na tim područjima i na brdsko-planinskim područjima obavljaju samostalnu djelatnost, utvrđeni im se porez na dohodak umanjuje za 25, 75 odnosno 100%, ovisno o području posebne državne skrbi. Na taj im se način smanjuje osnovica za obračun poreza. Dodatne olakšice propisane su za obavljanje samostalne djelatnosti u gradu Vukovaru.

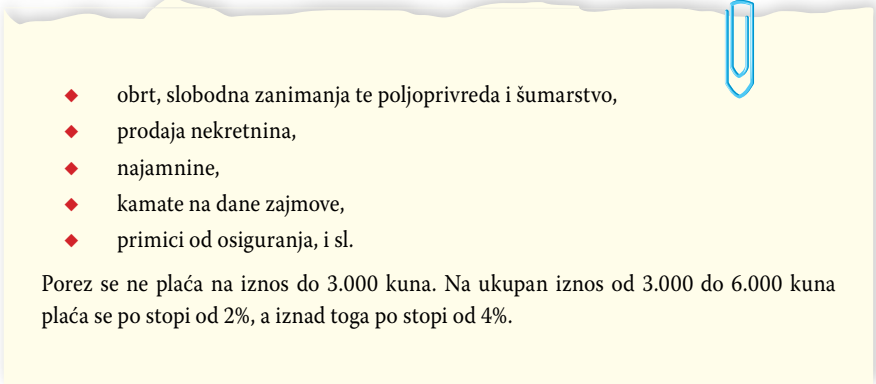
- ◆ Porezni obveznici imaju poreznu olakšicu radi **poticanja zapošljavanja**. Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost mogu za iznos plaća i doprinosa na plaću novih radnika smanjiti poreznu osnovicu za razdoblje od godine dana od dana njihova zaposlenja, a za invalidne osobe u roku tri godine.
- ◆ Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost mogu umanjiti osno-vicu poreza na dohodak za izdatke **za školovanje i stručno usavršavanje** te **za nagrade učenicima** za vrijeme prakse. Porezna se osnovica dodatno može umanjiti za izdatke **za istraživanje i razvoj**, i to u visini 100% nastalih tro-škova iskazanih u poslovnim knjigama.

»Krizni porez«

Kako bi se osigurali dodatni prihodi državnog proračuna u razdoblju od 1. kolovoza 2009. do 31. prosinca 2010. godine, na snazi je Zakon o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, tzv. krizni porez. Zakonom o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke krizni porez se od 1. listopada 2009. do 28. veljače 2011. proširuje i na ostale primitke.

Kriznim porezom dodatno se oporezuju svi primici koji se inače oporezuju porezom na dohodak, a posebice:

- ◆ plaće i mirovine,
- ◆ autorski honorari,
- ◆ dividende i udjeli u dobiti isplaćeni fizičkim i pravnim osobama,

-
- ◆ obrt, slobodna zanimanja te poljoprivreda i šumarstvo,
 - ◆ prodaja nekretnina,
 - ◆ najamnine,
 - ◆ kamate na dane zajmove,
 - ◆ primici od osiguranja, i sl.

Porez se ne plaća na iznos do 3.000 kuna. Na ukupan iznos od 3.000 do 6.000 kuna plaća se po stopi od 2%, a iznad toga po stopi od 4%.

Propisi

- ◆ Zakon o porezu na dohodak, NN 177/04 i 73/08
- ◆ Pravilnik o porezu na dohodak, NN 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 i 146/09
- ◆ Pravilnik o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova koje će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza, NN 48/05 i 148/09
- ◆ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, NN 143/06
- ◆ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06 i 73/08 i Odluka USRH, NN 26/07
- ◆ Zakon o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, NN 94/09 i Pravilnik, NN 96/09
- ◆ Zakon o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke, NN 119/09 i Pravilnik, NN 131/09

DOPRINOSI ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

Što su obvezni doprinosi?

Obvezni doprinosi za socijalno osiguranje vrsta su izravnih poreza na rad te prema tome ulaze u širem smislu u porezni sustav. To su temeljni prihodi kojima se financiraju izdaci za mirovinsko osiguranje, za zdravstveno osiguranje te za zapošljavanje.

Hrvatski sustav obveznoga socijalnog osiguranja sastoji se od:

- ♦ obveznoga mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti (tzv. I. stup), koje se uplaćuje u **Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje**,
- ♦ obveznoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (tzv. II. stup), koje se uplaćuje u **obvezne mirovinske fondove** prema odabiru osiguranika,
- ♦ obveznoga zdravstvenog osiguranja, koje se uplaćuje u **Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje**,
- ♦ osiguranja u slučaju nezaposlenosti, koje se uplaćuje u **Hrvatski zavod za zapošljavanje**.

Doprinosi se ubiru iz plaće (tj. na teret zaposlenika) i na plaću (tj. na teret poslodavca). Tako se doprinosi za mirovinsko osiguranje plaćaju na teret zaposlenika, a doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje na teret poslodavca.

Razlika između poreza i doprinosa

Doprinosi su, kao i porezi, javna davanja državi. No temeljna je razlika između doprinosa i poreza u tome što za poreze nema unaprijed određene namjene trošenja, a za doprinose ona postoji. Primjerice, kada platimo porez na dohodak, onda ne znamo hoće li se od tog novca financirati izgradnja cesta, obrana zemlje ili plaće nastavnika. Za doprinose je, naprotiv, unaprijed utvrđena namjena njihova trošenja. Dakle, onaj tko plaća doprinos za zdravstveno osiguranje zna da se tim sredstvima plaća pružanje zdravstvenih usluga.

Doprinosi za mirovinsko osiguranje

Reforma mirovinskog sustava u Hrvatskoj je uvedena 1. siječnja 2002. Sustav se od tada zasniva na tri stupa. Osiguranje u prvom i drugom stupu obvezno je, a treći je stup dobrovoljan. Doprinosi za prvi mirovinski stup uplaćuju se u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, dok se doprinosi za drugi stup uplaćuju u obvezne mirovinske fondove. Doprinosi za ta dva stupa idu na teret bruto plaće zaposlenika po ukupnoj stopi od 20%, a za zaposlenika ih uplaćuje poslodavac. Građani sami odlučuju hoće li se još dodatno osigurati u trećem stupu, a premije tog osiguranja uplaćuju u dobrovoljne mirovinske fondove prema vlastitom odabiru. Te im se premije osiguranja priznaju kao olakšica u porezu na dohodak.

Doprinosi za zdravstveno osiguranje

Osnovno je zdravstvo osiguranje obvezno. Poslodavci moraju plaćati obvezno zdravstveno osiguranje za svoje zaposlenike po stopi od 15% na bruto plaću zaposlenika, te ga uplaćuju u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Kako bi osigurali dodatno pokrivanje zdravstvenih troškova, građani mogu uplaćivati i premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje ili osiguravateljskim društvima. Te im se premije osiguranja priznaju kao olakšica u porezu na dohodak.

Stope doprinosa

Doprinosi iz plaće i na plaću u 2010. godini plaćaju se prema ukupnoj stopi od 37,2%, što pokazuje sljedeća tablica.

Prije nego što postaneš darežljiv, budi pravedan.

Engleska poslovice

Doprinosi	Doprinosi iz plaće (na teret zaposlenika) %	Doprinosi na plaću (na teret poslodavca) %
za mirovinsko osiguranje za osobe osigurane samo u I. stupu	20 – I. stup	
za mirovinsko osiguranje za osobe osigurane u I. i II. stupu	15 – I. stup 5 – II. stup	
za zdravstveno osiguranje		15,0
za zaštitu zdravlja na radu		0,5
za zapošljavanje		1,7
ukupni doprinosi	20	17,2

Osnovice za obračun doprinosa

Osnovica za obračun doprinosa jest bruto plaća. Prema hrvatskim propisima, u 2010. mjesečna bruto plaća za rad s punim radnim vremenom za obračun obveznih doprinosa na plaće i iz plaća ne može biti **niža od** 2.700,60 kuna.

Za doprinose iz plaće (tj. za mirovinsko osiguranje na teret zaposlenika) **najviša** je mjesečna osnovica 46.296 kuna. To znači da je sve do tog iznosa osnovica jednaka bruto plaći, ali za bruto plaće veće od tog iznosa osnovica ostaje fiksirana na 46.296 kuna. Za doprinose na plaću (tj. za zdravstveno osiguranje i druga osiguranja na teret poslodavca) ne postoji ograničenje za **najvišu** osnovicu.

Propisi

- ◆ Zakon o doprinosima, NN 84/08, 152/08 i 94/09
- ◆ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2010. godinu, NN 141/09

POREZ NA DOBIT

Promjene u oporezivanju dobiti

Osnovni Zakon o porezu na dobit, koji je donesen krajem 2004, mijenjan je više puta.

- ◆ Najprije su 2005. olakšice za područja posebne državne skrbi, brdsko-planinska područja, Grad Vukovar i slobodne zone prenesene u matične zakone.
- ◆ Nakon toga, od 1. siječnja 2007, brišu se ostale olakšice: poticaji za zapošljavanje, istraživanje i razvoj, školovanje i stručno usavršavanje te za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, a poticaji za ulaganja reguliraju se novim Zakonom o poticanju ulaganja. Zasebnim zakonskim propisima donesenim tijekom 2007. nastavlja se primjena olakšica za istraživanje i razvoj te za obrazovanje i izobrazbu.
- ◆ Radi usklađivanja hrvatskog poreza na dobit s odredbama EU, Hrvatska 2008. donosi izmjene zakona u dijelu u kojemu se regulira spajanje, podjele i sl. trgovačkih društava, te oporezivanje isplata kamata i autorskih naknada.

Obveznik poreza na dobit

Obveznik poreza na dobit jest:

- ◆ trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba koja je hrvatski rezidenti, tj. koja u Hrvatskoj ima sjedište ili upravu te obavlja gospodarsku djelatnost,
- ◆ tuzemna poslovna jedinica inozemnog obveznika, tj. onoga koji u Hrvatskoj nema sjedište ili upravu (nerezident),
- ◆ fizička osoba koja ostvaruje dohodak ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak,
- ◆ fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti:
 - ako je u prethodnome poreznom razdoblju ostvarila ukupni primitak veći od 2.000.000 kuna,
 - ako je u prethodnome poreznom razdoblju ostvarila dohodak veći od 400.000 kuna,
 - ako ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000 kuna,
 - ako u prethodnome poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

Koje pravne osobe nisu obveznici poreza na dobit?

Obveznici poreza na dobit nisu:

- ♦ tijela državne, regionalne i lokalne samouprave (osim ako PU ne odredi drugačije),
- ♦ Hrvatska narodna banka,
- ♦ državne ustanove, ustanove lokalne vlasti, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge građana, zaklade i fundacije, umjetničke udruge, sportska društva i sl. (osim ako PU ne odredi drugačije),
- ♦ otvoreni investicijski fondovi koji su osnovani i posluju u skladu sa zakonom po kojemu su osnovani.

Porezna osnovica

Porezna osnovica je dobit utvrđena prema računovodstvenim propisima kao **razlika između prihoda i rashoda** navedenih u financijskim izvješćima ostvarenih tijekom porezne godine koja je kalendarska godina. Takva se dobit povećava i smanjuje za prihode i rashode što se priznaju u porezne svrhe.

Za rezidenta je porezna osnovica ukupna dobit ostvarena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a za nerezidenta je to dobit ostvarena samo u Hrvatskoj. U poreznu osnovicu ulazi i dobit ostvarena u postupku likvidacije prema tržišnoj vrijednosti.

Što smanjuje odnosno povećava dobit?

Zakon posebno definira stavke koje povećavaju odnosno smanjuju dobit. Drugim riječima, za potrebe oporezivanja propisuju se prihodi, odnosno rashodi koji utječu na veličinu osnovice poreza na dobit.

Najvažnija **povećanja** porezne osnovice jesu:

- ♦ svota amortizacije veća od svota propisanih Zakonom,
- ♦ 70% troškova reprezentacije,
- ♦ troškovi koji se odnose na privatni život dioničara i članova društva te zaposlenika,
- ♦ skrivene isplate dobiti,
- ♦ darovanja iznad propisane svote, i dr.

Najvažnija **smanjenja** porezne osnovice jesu:

- ◆ prihodi od dividendi i udjela u dobiti,
- ◆ svota amortizacije do propisane vrijednosti,
- ◆ svota poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšica propisanih posebnim propisima.

Poticaji moraju biti odobreni u skladu s propisima o državnim potporama.

Amortizacija ili otpis

Amortizacija ili otpis označava smanjenje vrijednosti realne imovine koja s vremenom ili korištenjem postaje fizički ili ekonomski potrošena. Svaki poduzetnik mora svake godine izdvajati amortizacijska sredstva za zgrade, opremu i nematerijalnu imovinu kojima se koristi u svojem poslovanju. Smisao tog izdvajanja jest osiguravanje dostatnih sredstava za zamjenu imovine kada se ona jednom istroši. Obično se u svim poreznim zakonodavstvima određuje visina amortizacije koja se priznaje kao porezni rashod.

Obveznici poreza na dohodak i poreza na dobit u Hrvatskoj amortiziraju dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu, tj. stvari i prava čiji je pojedinačni trošak veći od 2.000 kuna i vijek uporabe dulji od godine dana. Dakle, amortiziraju se zgrade, oprema, vozila, osnovno stado i dugotrajna nematerijalna imovina (primjerice, patenti i licencije). Ne amortiziraju se zemljišta, šume, financijska imovina, spomenici kulture te umjetnička djela. Iznos amortizacija određuje se tako da se na trošak nabave imovine primijene propisane amortizacijske stope.

Amortizacijske stope i amortizacijski vijek

	Amortizacijski vijek (godine)	Godišnje amortizacijske stope (%)
Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT	20	5
Osnovno stado, osobni automobili	5	20
Nematerijalna imovina, oprema, vozila, mehanizacija	4	25
Računala, programi, mobilni telefoni	2	50
Ostala nespomenuta imovina	10	10

Amortizacijske se stope za porezne potrebe mogu i udvostručiti tako da se velik dio dugotrajne imovine može ubrzano otpisati u jednoj do dvije godine.

Što je porezni gubitak?

Porezni gubitak nastaje kada su porezno priznati rashodi veći od porezno priznatih prihoda, tj. kad je osnovica za obračun poreza negativna. Tako nastali porezni gubitak može se prenijeti na razdoblje od **pet godina** na način da se svake godine smanjuje osnovica poreza na dobit, tj. u poreznoj se prijavi smanjuje iznos dobiti prije primjene porezne stope i izračuna porezne obveze.

Stopa poreza na dobit

Kada je 1994. u Hrvatskoj uvedeno oporezivanje dobiti prema novim načelima, porezna je stopa iznosila 25%. No izmjenama krajem 1996. godine porezna je stopa povećana na 35% kako bi bila usklađena s gornjom stopom poreza na dohodak. Nakon 2000. godine stopa poreza na dobit iznosi **20%**.

Utvrđivanje poreza na dobit

Obveznici poreza na dobit tijekom godine plaćaju predumove poreza na dobit za prethodnu **kalendarsku godinu**. Konačni obračun poreza na dobit obavlja se na temelju porezne prijave koju poduzeća dostavljaju PU do 30. travnja za prethodnu poslovnu godinu. Uz poreznu prijavu podnosi se bilanca i račun dobiti i gubitka.

Porezne olakšice, oslobođenja i poticaji

Kao i u oporezivanju dohotka, i unutar poreza na dobit postoje mnoge porezne olakšice. One nisu navedene u Zakonu o porezu na dobit već u zakonima koji reguliraju određena područja. Postoje olakšice, oslobođenja i poticaji koji umanjuju osnovicu poreza na dobit ili pak poreznu obvezu.

1. Državne potpore i olakšice koje umanjuju osnovicu poreza na dobit

- ◆ Državnu potporu za **istraživanje i razvoj** mogu ostvariti svi obveznici poreza na dobit tako da poreznu osnovicu umanje za opravdane troškove projekta znanstvenih i razvojnih istraživanja u ovim iznosima:
 - 150% za temeljna istraživanja,
 - 125% za primijenjena istraživanja,
 - 100% za razvojna istraživanja.

Potpore se može uvećati za 20% za male poduzetnike i za 10% za srednje.

- ◆ Državnom potporom za **obrazovanje i izobrazbu** mogu se koristiti veliki, srednji i mali poduzetnici tako da osnovicu za obračun poreza na dobit umanje za opravdane troškove obrazovanja i izobrazbe radnika na ovaj način:
 - veliki poduzetnici do 50% u slučaju općeg obrazovanja i izobrazbe, te do 25% u slučaju posebnog obrazovanja i izobrazbe,
 - mali i srednji poduzetnici do 70% za opće obrazovanje i izobrazbu, te do 35% za posebno obrazovanje i izobrazbu,
 - obveznici koji obavljaju djelatnost pomorskog prijevoza do 100% opravdanih troškova za obrazovanje i izobrazbu.

Potpore može dodatno povećati korisnik regionalnih potpora, kao i poduzetnik koji zapošljava radnike u nepovoljnom položaju (mlade; invalidne osobe; starije osobe; manje obrazovane osobe; dugotrajno nezaposlene i sl.).

2. Olakšice, oslobođenja i poticaji koji umanjuju poreznu obvezu

- ◆ Porezni obveznici koji obavljaju djelatnost poljoprivrede i ribarstva na **područjima posebne državne skrbi** i zapošljavaju više od pet zaposlenika na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% njih ima prebivalište i boravište na tom području najmanje devet mjeseci, do ulaska Hrvatske u EU plaćaju porez na dobit po stopi koja može biti 0, 25 i 75% propisane stope poreza na dobit, ovisno o području posebne državne skrbi. Za ostale djelatnosti porezni obveznici u jednakim uvjetima plaćaju porez po stopama od 0 do 85% propisane stope poreza na dobit, ovisno o području posebne državne skrbi. Stope se razlikuju i po vremenskim razdobljima od 2008. do 2017. godine.
- ◆ Porezni obveznici na području **grada Vukovara** koji obavljaju djelatnost poljoprivrede i ribarstva i zapošljavaju više od pet osoba na neodređeno vrijeme, od kojih više od 50% najmanje devet mjeseci ima prebivalište i boravište na području grada Vukovara, na brdsko-planinskom području ili na području posebne državne skrbi posve su oslobođeni plaćanja poreza na dobit do ulaska Hrvatske u EU. Za ostale djelatnosti porezni obveznici u jednakim uvjetima plaćaju porez na dobit po stopama 0, 25 i 75% propisane stope poreza na dobit, raspoređene u vremenskim razdobljima od 2008. do 2016. godine.
- ◆ Porezni obveznici koji obavljaju poljoprivrednu ili ribarsku djelatnost na **brdsko-planinskom području** i zapošljavaju više od pet osoba na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika ima najmanje devet mjeseci prebivalište i boravište na brdsko-planinskom području ili području posebne državne skrbi, plaćaju porez na dobit u visini 75% propisane porezne stope do dana ulaska Hrvatske u EU. Za ostale djelatnosti uz jednake uvjete porezni obveznici plaćaju porez na dobit u visini 75% propisane porezne stope u razdoblju od 2008. do 2010. godine.

- ◆ Korisnici **slobodne zone** plaćaju porez na dobit u visini 0, 50, 75 i 100% propisane stope, ovisno o područjima gdje se zone nalaze i razdobljima od 2008. do 2017. godine.
- ◆ Predviđeni su i **posebni poticaji za ulaganja** koji se iskorištavaju u razdoblju od deset godina od početka ulaganja. Povlaštene stope poreza na dobit ovise o visini ulaganja i broju novozaposlenih osoba. Mogućnosti korištenja povlaštenim stopama dane su u sljedećoj tablici.

Iznos ulaganja (mil. EUR)	Stopa poreza na dobit (%)	Obveza otvaranja najmanjeg broja novih radnih mjesta
do 1,5	10	10
od 1,5 do 4	7	30
od 4 do 8	3	50
više od 8	0	75

Porezni obveznik ima pravo na korištenje većim brojem olakšica istodobno, tj. ima pravo kumulirati olakšice.

Porez na dobit po odbitku za inozemne osobe

Porez po odbitku jest porez kojim se oporezuje dobit što je ostvari inozemna osoba u Republici Hrvatskoj. Taj porez plaća isplatelj, tuzemni poduzetnik, po stopi od 15% na kamate, autorska prava i druga prava intelektualnog vlasništva, za usluge istraživanja tržišta, porezne i revizorske usluge te na usluge poslovnog savjetovanja koje su plaćene inozemnim osobama (ali ne fizičkim osobama). No ne plaća se na kamate na kredite koje daju inozemne banke.

Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Dvostruko oporezivanje pojavljuje se u međunarodnim poslovnim odnosima. Kad fizička ili pravna osoba stekne prihod (udio u dobiti, kamatu, autorsku naknadu ili dividendu) u državi u kojoj nije rezident, taj je prihod oporeziv u državi ostvarenja i u državi primatelja. Kako bi se izbjeglo neopravdano oporezivanje istog prihoda u obje države, primjenjuje se ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji se potpisuje između dvije zemlje. Hrvatska je sklopila ili od bivše Jugoslavije preuzela **ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s 47 zemalja**.

Propisi

- ◆ Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06 i 146/08
- ◆ Pravilnik o porezu na dobit, NN 95/05, 133/07, 156/08 i 146/09
- ◆ Zakon o područjima posebne državne skrbi, NN 86/08
- ◆ Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara, NN 44/01, 90/05, 80/08 i 38/09
- ◆ Zakon o brdsko-planinskim područjima, NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05 i 80/08
- ◆ Zakon o slobodnim zonama, NN 44/96, 92/05 i 85/08
- ◆ Zakon o poticanju ulaganja, NN 138/06
- ◆ Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07
- ◆ Pravilnik o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte, NN 116/07
- ◆ Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu, NN 109/07, 134/07 i 152/08

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

Porez na dodanu vrijednost (PDV) primjenjuje se u Hrvatskoj od 1. siječnja 1998. godine. U suglasju je sa Smjernicom EU 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, odnosno potrošnog je tipa, prema načelu odredišta isporuke, a pri obračunavanju porezne obveze primjenjuje se kreditna metoda koja omogućuje odbitak pretporeza.

Što je dodana vrijednost?

Dodana vrijednost je vrijednost što je proizvođač dodaje inputima prije nego što ih proda kao nove proizvode i usluge.

Oporezivanje dodane vrijednosti provodi se tako da porezna osnovica ne obuhvaća porez obračunan pri nabavi roba i usluga (ulazni porez – pretporez) nego se obračunava na vrijednost dodanu u oporezovanoj fazi (izlazni porez).

Primjenom metode oporezivanja **prema izdanim računima** (fakturama) porezni obveznik pri podmirenju svoje porezne obveze odbija porez obračunan po računima onih poreznih obveznika koji su njemu isporučili dobra ili usluge (dobavljači). Račun služi kao dokument za odbitak obračunanog poreza. U nekim slučajevima zaračunani porez u računu dobavljača može biti veći od obračunanog PDV-a poreznog obveznika po izlaznim računima. Tada će se taj iznos poreznom obvezniku priznati kao akontacija porezne obveze u idućem razdoblju ili će imati pravo na povrat poreza. Time je PDV za poreznog obveznika neutralan, ali nije za krajnjeg potrošača – građanina, koji snosi porez bez mogućnosti odbijanja pretporeza.

Primjena metode **prema naplaćenim računima** primjenjuje se za fizičke osobe – obrtnike.

Pri obračunu PDV-a poduzetnik uz pomoć računa za kupljena i prodana dobra i usluge izravno izračunava svoju poreznu obvezu. On, naime, iznos poreza iskazanoga na ulaznim računima oduzima od poreza koji je morao iskazati na računima za prodaju svojih proizvoda ili usluga. Tako račun postaje osnovni dokaz za obračun poreza na dodanu vrijednost i osnova za učinkovitu kontrolu porezne obveze. Naime, svakom je poreznom obvezniku u interesu da porez u prethodnoj fazi bude ispravno obračunan jer o visini toga iznosa ovisi njegova porezna obveza. U sustav oporezivanja PDV-om tako je unesena samokontrola pa se smanjuje i mogućnost porezne evazije.

Kada se nametnu porezi na stvari koje čovjek troši, svatko plaća onoliko koliko troši: zajedničko se blagostanje ne zakida neumjerenim trošenjem pojedinaca.

Thomas Hobbes

Obveznici poreza na dodanu vrijednost

Iako kupnjom nekog dobra ili plaćanjem neke usluge svaki građanin snosi PDV koji je uračunan u cijenu, to ne znači da je obveznik PDV-a. Obveznici PDV-a samo su osobe (poduzetnici) registrirane za obavljanje poduzetničke djelatnosti, odnosno:

- ♦ poduzetnici, kada isporučuju dobra ili usluge,
- ♦ uvoznici, kada uvoze dobra,
- ♦ izvoznici koji nisu izvezli proizvode po određenim propisima,
- ♦ poduzetnici (fizičke osobe) čija je godišnja vrijednost isporuka veća od 85.000 kuna.

Što je poduzetnik u smislu zakona o PDV-u?

Poduzetnik je svaka pravna i fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja djelatnost s namjerom ostvarivanja prihoda. Poduzetnik je i udruženje osoba, poslovne jedinice inozemnih trgovačkih društava i inozemnih poduzetnika. Tijela državne i lokalne uprave, političke stranke, sindikati i komore nisu poduzetnici ako obavljaju poslove u sklopu svojih ovlasti. Ali ako uz to obavljaju i neku gospodarsku djelatnost na temelju koje ostvaruju prihode na tržištu, PU može rješenjem odrediti njihov status poduzetnika za tu djelatnost.

Fizičke osobe – obveznici PDV-a

Ako fizička osoba koja uz neki stalni posao povremeno obavlja i druge poslove, npr. umjetnik, znanstvenik i sl. te u prethodnoj kalendarskoj godini tim radom ostvari prihod (promet) veći od 85.000 kuna (bruto), obavezan je prijaviti se PU do 15. siječnja tekuće godine radi upisa u registar obveznika PDV-a. Prijava i podaci podnose se na obrascu PDV-a. Obveznici moraju voditi knjige ulaznih i izlaznih računa te sami obračunavati i uplaćivati porez ili tražiti od PU povrat preplaćenog poreza.

Što se oporezuje?

Oporezivanju podliježu:

- ◆ isporuke svih dobara i sve usluge obavljene uz naknadu na području Hrvatske,
- ◆ uvoz dobara u Hrvatsku,
- ◆ korištenje dobara koja su dio poduzetničke imovine a kojima se služi porezni obveznik ili njegovi zaposlenici u privatne ili druge nepoduzetničke svrhe ako se porez na dodanu vrijednost na ta dobra mogao u cijelosti ili djelomično odbiti,
- ◆ novoizgrađene nekretnine.

Bitno je da pri isporuci postoji međusobna uzročna veza, odnosno obostrani gospodarski interes između sudionika, bez obzira na to kako se međusobni posao naziva (prodaja, razmjena, posredovanje, zastupanje, najam, zakup...).

Ako porezni obveznik ili njegovi zaposlenici u privatne svrhe izuzimaju dobra koja čine poduzetničku imovinu, a za ta se dobra u cijelosti ili djelomično mogao iskoristiti odbitak pretporeza, to će se smatrati isporukom dobara uz naknadu. Na primjer, ako poduzetnik proizvodi svjetiljke, za uzimanje jedne svjetiljke u privatne svrhe mora obračunati PDV.

Upotreba osobnih automobila ili drugih osobnih prijevoznih sredstava – vlastita potrošnja

Privatna upotreba službenog vozila ili drugoga prijevoznog sredstva isporuka je koja podliježe oporezivanju PDV-om.

Kada se poduzetnici ili drugi zaposleni u poduzeću koriste automobilima u vlasništvu poduzeća, unajmljenim osobnim automobilima ili nekim drugim prijevoznim sredstvima za privatne potrebe (osobni prijevoz), to se smatra vlastitom potrošnjom na koju se obračunava PDV u visini 30% nastalih troškova (za gorivo, održavanje, registraciju, amortizaciju i sl.).

Od **1. siječnja 2010.** porezni obveznici neće imati pravo na odbitak pretporeza koji su im zaračunali drugi poduzetnici za oporezive izdatke u visini 30% za korištenje vlastitih i unajmljenih osobnih automobila i drugih prijevoznih sredstava.

To se ne odnosi na upotrebu osobnih automobila za obuku vozača, testiranje vozila, servisnu službu, taksislužbu, prijevoz umrlih, iznajmljivanje te daljnju prodaju, pri čemu odbitak pretporeza nije ograničen.

Troškovi reprezentacije jesu:

- ◆ ugošćivanja,
- ◆ darovi i prigodni pokloni, pa i vlastiti proizvodi,
- ◆ troškovi odmora, sporta, rekreacije i razonode,
- ◆ zakup automobila, plovila, zrakoplova, kuća za odmor i sl.

Troškovi reprezentacije podliježu PDV-u kao vlastita potrošnja samo ako je pri nabavi dobara i usluga za te namjene iskorišten odbitak pretporeza. Na kraju obračunskog razdoblja na 70% svih izdatka za reprezentaciju obračunava se PDV.

Od 1. siječnja 2010. porezni obveznici neće moći odbiti 70% pretporeza obračunanoga za isporučena dobra ili obavljene usluge odnosno pri uvozu dobara koja služe za reprezentaciju u vezi s ugošćivanjem i darivanjem poslovnih partnera, s tim da naknadno obračunavaju PDV. To znači da se PDV obračunava i plaća na sva izuzimanja dobara i usluga osim davanja besplatnih uzoraka razumnih količina kupcima ili budućim kupcima te davanje darova u vrijednosti do 80 kuna u sklopu obavljanja gospodarske djelatnosti, uz uvjet da se daju povremeno i ne istim osobama.

Što su isporuke dobara?

- ◆ Isporuka se ostvaruje kada poduzetnik isporučitelj nekog dobra (proizvoda, robe, novoizgrađenih građevina, opreme, električne energije, plina...) omogućuje (daje, prodaje) kupcu raspolaganje tim dobrima uz određenu naknadu (novac), protunaknadu nekim drugim dobrom (razmjena) ili bez naknade.
- ◆ Isporukama dobara uz naknadu smatraju se one isporuke pri kojima porezni obveznik ili njegovi zaposlenici u privatne svrhe izuzimaju dobra koja čine dio poduzetničke imovine, ako raspolažu njima bez naknade ili ih izuzimaju u druge, nepoduzetničke svrhe, a za ta se dobra u cijelosti ili djelomično mogao iskoristiti odbitak pretporeza.

Odbitak pretporeza moguće je ostvariti samo za nabavu osobnih vozila i drugih sredstava za osobni prijevoz čija je nabavna cijena do 400.000,00 kuna.

Što su isporuke usluga?

Isporučka usluga ostvaruje se:

- ◆ kada poduzetnik isporučitelj prenosi na nekoga imovinska i autorska prava,
- ◆ kada se daje nešto na uporabu i korištenje (najam, zakup), kada se nekome daju ili prenose prava na patente, izume ili prava na industrijsko vlasništvo,
- ◆ obavljanjem usluga koje su protunaknada za neku primljenu uslugu (razmjena) umjesto novčane naknade,
- ◆ korištenjem dobara koja su dio poduzetničke imovine a njima se služe porezni obveznik ili njegovi zaposlenici u privatne ili druge nepoduzetničke svrhe ako se porez na dodanu vrijednost na ta dobra mogao u cijelosti ili djelomično odbiti.

Mjesto oporezivanja

Za dobra:

- ◆ mjesto na kojemu se nalaze u trenutku isporuke odnosno na koje ih isporučitelj postavi, montira, ugradi ili izgradi,
- ◆ novoizgrađene nekretnine prema mjestu gdje se nalaze.

Za usluge:

- ◆ sjedište, boravište ili prebivalište poduzetnika (ili poslovne jedinice) koji obavlja usluge,
- ◆ mjesto gdje se usluga stvarno obavlja,
- ◆ prijevoz dobara i putnika oporezuje se prema dionici puta na kojoj se obavlja (prijevoz dobara koja se izvoze oslobođen je plaćanja PDV-a),
- ◆ u svezi s nekretninama to je mjesto gdje se nekretnina nalazi,
- ◆ prema sjedištu primatelja usluge za bankarske i financijske usluge te usluge osiguranja, uključujući reosiguranje i zastupnike u osiguranju, uz iznimku iznajmljivanja sefova, omogućivanje pristupa sustavu za distribuciju prirodnog plina ili električne energije i prijevoza ili prijenosa putem tih sustava te obavljanje drugih usluga koje su izravno povezane s tim, telekomunikacijske usluge, usluge radijskoga i televizijskog emitiranja, elektronički obavljene usluge.

Usluga najma stambenog prostora

Najam stambenog prostora, tj. prostora u kojemu će se stanovati i živjeti bez obzira na to je li najmodavac pravna ili fizička osoba, odnosno je li obveznik PDV-a ili nije, ne oporezuje se PDV-om.

Međutim, ako je najmodavac obveznik PDV-a (poduzetnik) ili fizička osoba u sustavu PDV-a i iznajmljuje stambeni prostor u poslovne svrhe, PDV će se obračunati prema mjestu gdje se nekretnina nalazi.

Plaćanje inozemnih usluga

Kad društvo iz Hrvatske plaća naknadu npr. stranom odvjetniku, obračunava porez na dobit po odbitku od 15%. Istodobno mora obračunati i uplatiti PDV kojemu je osnovica naknada plaćena stranom odvjetniku jer je primatelj (korisnik) te usluge u RH.

Stope poreza na dodanu vrijednost

Pri uvođenju PDV-a, tj. od 1. siječnja 1998. primjenjivala se samo jedna stopa od 22%.

Nakon gotovo dvogodišnje primjene jednostopnog PDV-a uvodi se nulta stopa:

- ♦ od 1. rujna 1999. godine na sve vrste kruha i mlijeka, knjige stručnoga, znanstvenoga, umjetničkoga, kulturnoga i obrazovnog sadržaja, udžbenike te na određene lijekove i ortopedska pomagala,
- ♦ od 1. lipnja 2000. godine na knjige objavljene na CD-ROM-u, videokasetama i audiokasetama te na znanstvene časopise,
- ♦ od polovice studenog 2000. godine na javno prikazivanje filmova.

Od 1. siječnja 2006. godine primjenjuje se još jedna stopa u visini 10%, i to na usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata i usluge agencijske provizije za navedene usluge.

Od 1. kolovoza 2007. uvodi se porezna stopa od 10% na novine i časopise koji izlaze dnevno i periodično, osim na one koji u cijelosti ili uglavnom sadržavaju oglase ili služe za oglašavanje.

Od 1. kolovoza 2009. opća stopa PDV-a je 23%.

Razlika između nulte stope i poreznog oslobođenja

Nulta stopa znači da poduzetnici pri isporuci dobara i usluga ne obračunavaju PDV, ali imaju pravo odbitka pretporeza sadržanoga u ulaznim računima dobavljača odnosno imaju pravo na odbitak plaćenog PDV-a pri uvozu povezanom s njihovom gospodarskom djelatnosti.

Uz porezno oslobođenje pri isporuci se ne obračunava porez, ali se ne može odbiti pret-porez sadržan u ulaznim računima. To znači da je za poreznog obveznika povoljnija primjena nulte stope negoli porezno oslobođenje.

Preračun porezne stope

Kada se iz naknade u kojoj je sadržan porez obračunan po stopi od 23% mora izračunati iznos poreza, primjenjuje se preračunana porezna stopa koja iznosi 18,6992%. Za usluge koje se oporezuju stopom od 10% preračunana stopa iznosi 9,0909%.

Primjer

Cijena perlice za rublje iznosi 4.250 kuna. Porez u visini 23% sadržan u cijeni jest:
 $(4.250 \times 18,6992/100) = 794,92$ kune.

Porezna oslobođenja

U tuzemstvu su određene usluge i isporuke dobara od javnog interesa (poštanske, zdravstvene, socijalne skrbi, obrazovanja, vjerske, kulturne...) **oslobođene plaćanja PDV-a.**⁶ Ustanove koje se bave navedenim djelatnostima, pravne osobe s javnim ovlastima ili druge organizacije ostvaruju ta oslobođenja uz uvjet da djelatnost obavljaju u skladu s posebnim propisima.

Zakon propisuje niz oslobođenja pri uvozu – od privremenog uvoza, unosa osobne prtljage putnika (do ukupne vrijednosti 300 kuna), uvoza reklamnog materijala, robnih marki i formulara do različitih donacija određenim institucijama (kulturnim, obrazovnim, vjerskim, humanitarnim i sl.), uz posebne uvjete.

⁶ Oslobođenja su detaljno propisana člancima 11, 11a i 12 Zakona o porezu na dodanu vrijednost, a člankom 12 detaljno su propisana oslobođenja pri uvozu.

Oslobođenje za primljene inozemne novčane donacije

Do kraja 2009. godine postojala je mogućnost da se za primljenu inozemnu novčanu donaciju u Hrvatskoj mogu kupovati dobra na koja se neće obračunavati PDV. Međutim od 1. siječnja 2010. godine to se oslobođenje ukida.

Plaćanja PDV-a pri izvozu oslobođeni su:

- ♦ izvoz dobara i oplemenjenih dobara, uključujući prijevozne i otpremne usluge,
- ♦ isporuke dobara u slobodnu zonu, slobodna i carinska skladišta te unutar njih,
- ♦ isporuke dobara i usluga međunarodnim organizacijama uz određene uvjete,
- ♦ određene isporuke u međunarodnom prijevozu.

Člancima 13.a i 13.b detaljno su propisana oslobođenja za isporuke dobara i usluga koje su izjednačene s izvozom.

Povrat poreza stranim državljanima

Putnici iz inozemstva mogu ostvariti povrat poreza za iznesena dobra koja su kupljena u Hrvatskoj ako je ukupna vrijednost kupljenih dobara veća od **740 kuna**.

Ispostavljanje računa

Ispostavljanje računa temeljna je pretpostavka oporezivanja PDV-om. Poduzetnicima koji su u sustavu PDV-a račun s posebno iskazanim iznosom poreza služi za odbitak pretporeza. Stoga je svaki sudionik u proizvodno-prodajnom procesu zainteresiran za primanje i izdavanje računa, što omogućuje međusobni nadzor poslovanja, ali i sprečavanje izbjegavanja porezne obveze. Sadržaj računa propisan je zakonom. Račun se ispostavlja u dva primjerka: jedan za kupca, a drugi za knjigovodstvo. Priznaju se gotovinski i negotovinski računi. U računu je potrebno navesti identifikacijski broj.

Od 1. siječnja 2010. kao obvezni element računa umjesto matičnog broja poduzetnika upisivat će se osobni identifikacijski broj (OIB) kao porezni broj poduzetnika.

Razdoblje oporezivanja

Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina. Obračunska se razdoblja tijekom godine protežu od prvoga do posljednjeg dana u mjesecu. Konačni obračun poreza za one koji plaćaju porez prema izdanim računima (obveznici poreza na dobit) obavlja se do kraja travnja za prethodnu godinu. Oni koji PDV plaćaju prema naplaćenim računima (obveznici poreza na dohodak) konačni obračun podnose do kraja veljače tekuće godine za proteklu godinu.

Postupak oporezivanja

Obveznik sam izračunava poreznu obvezu kao razliku pretporeza iz ulaznih račun i poreza koji je zaračunao kupcima svojih dobara ili usluga. Poduzetnici čije su isporuke u prethodnoj kalendarskoj godini bile manje od 300.000 kuna obračunavaju i plaćaju porez kvartalno, do zadnjeg dana u mjesecu koji slijedi nakon kvartalnog razdoblja (to se odnosi i na fizičke osobe obveznike PDV-a). Ostale pravne osobe plaćaju porez mjesečno, i to do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Porez se prijavljuje na obrascu PDV-a za mjesečni i kvartalni obračun, odnosno na PDV-K za konačni godišnji obračun poreza.

Ako porezni obveznik ima pravo na povrat više plaćenog poreza, PU je obvezan vratiti razliku u roku 15 dana od dana podnošenja porezne prijave.

Čuvanje dokumentacije

Računi, ispravci računa, dokazi o uvozu, izvozu i iskorištenim oslobođenjima te ostali dokumenti obvezatni prema zakonu o PDV-u moraju se čuvati u rokovima propisanim posebnim propisima. Dokumentacija vezana za nekretnine mora se čuvati najmanje deset godina.

Žalbeni postupak, obnova, zastara postupka, naplata i povrat određeni su Općim poreznim zakonom i Carinskim zakonom, ako je oporezivanje vezano za carinski postupak (pri uvozu).

Kazne

Novčane kazne za prekršaje snose sami porezni obveznici, ali i osobe koje obavljaju porezne ili knjigovodstvene poslove za poreznog obveznika. Visine kazne kreću se od 1.000 do 500.000 kuna, ovisno o težini prekršaja.

Za neke je prekršaje osim novčane kazne predviđena i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u vremenu od jedne do tri godine.

Kupac odnosno korisnik neke usluge platit će kaznu od 50 kuna odmah ako osobi ovlaštenoj za nadzor odbije pokazati račun, traku ili naplatnog uređaja koju mu je izdao prodavatelj.

Propisi

- ◆ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09 i 94/09
- ◆ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, NN 149/09
- ◆ Naputak o ostvarivanju carinskih i poreznih oslobođenja, NN 41/08
- ◆ Naputak o povratu plaćenog poreza na dodanu vrijednost na uvezenu i u tuzemstvu nabavljenu opremu za tehnologijsko-istraživačke i znanstveno-istraživačke projekte u 2009. godini, NN 25/09
- ◆ Naputak o povratu plaćenog poreza na dodanu vrijednost za nabavljenu opremu za obavljanje vatrogasne djelatnosti u 2009. godini, NN 25/09
- ◆ Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, NN 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09 i 137/09
- ◆ Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, NN 107/07 i 65/09
- ◆ Zakon o osobnom identifikacijskom broju, NN 60/08
- ◆ Pravilnik o osobnom identifikacijskom broju, NN 1/09

POSEBNI POREZI – TROŠARINE

Posebnim porezima (ili trošarinama odnosno akcizama) oporezuje se promet određenih proizvoda, a plaćaju ih proizvođači ili uvoznici, i to u apsolutnom iznosu po jedinici mjere tog proizvoda (kilogramu, litri, komadu, u postotku od cijene i sl.). Razlozi njihova uvođenja su brojni (socijalni, zdravstveni, ekološki, fiskalni). Prednost tih poreza u odnosu prema drugim porezima jest jednostavnost ubiranja, mali broj poreznih obveznika i izdašnost.

U Hrvatskoj je prva trošarina na kavu uvedena u srpnju 1993. godine. Godinu dana nakon toga uvode se trošarine na naftne derivate, duhanske proizvode, alkohol, pivo, bezalkoholna pića, osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Trošarina na luksuzne proizvode uvedena je u listopadu 1999. godine, a potom 2002. trošarina na premije osiguranja i kasko osiguranja cestovnih motornih vozila.

Od 1. siječnja 2010. novim Zakonom o trošarinama uvode se i nove trošarine u skupini oporezivanja energenata.

Porez plaćaju proizvođači ili uvoznici te oni koji nabavljaju ili primaju te proizvode iz inozemstva, osim onih koji su prema carinskim propisima oslobođeni takvog plaćanja. Iznimka je posebni porez na promet rabljenih automobila (koji nije trošarina), a plaćaju ga kupci tih automobila.

Od 1. siječnja 2002. nadležnost obračuna, naplate i nadzora posebnih poreza na temelju odredaba Zakona o carinskoj službi prelazi s Porezne uprave na Carinsku upravu RH.

U srpnju 2009. godine Hrvatski je sabor donio novi Zakon o trošarinama kojim se trošarinski sustav usklađuje s pravnom stečevinom EU. Usklađivanje se provodi s Direktivom 92/12/EEZ, koja sadržava opća načela za proizvode koji podliježu trošarinama te opća pravila za proizvodnju, skladištenje, kretanje i nadzor tih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine. Ustrojit će se registar trošarinskih obveznika i poseban registar ovlaštenih držatelja trošarinskih skladišta, što će omogućiti razmjenu podataka s nadležnim tijelima drugih država članica EU. Mijenjaju se porezne osnovice, uvode se trošarine na energente te se povećava broj predmeta oporezivanja i broj obveznika trošarina.

Novi Zakon o trošarinama primjenjuje se od 1. siječnja 2010. godine, osim nekih odredaba koje stupaju na snagu na dan ulaska Hrvatske u EU.

Zakon o trošarinama obuhvaća tzv. harmonizirane trošarine EU, a to su trošarine na alkohol i alkoholna pića (uključujući pivo), duhanske proizvode, energente i električnu energiju pa ćemo ih prikazati u prvom djelu ovog poglavlja. Drugi dio obuhvaća ostale trošarine koje nisu predmetom harmonizacije s europskim sustavom oporezivanja trošarina. I u ostalim zemljama EU postoje i druge trošarine koje svaka zemlja slobodno uvodi ako nisu u suprotnosti s načelima funkcioniranja zajedničkog tržišta.

Trošarine na alkohol i alkoholna pića, duhanske proizvode, energente i električnu energiju

Stupanjem na snagu Zakona o trošarinama prestaju vrijediti zakoni o posebnom porezu na alkohol, pivo, duhanske proizvode i naftne derivate.

Alkohol i alkoholna pića

Alkoholom i alkoholnim pićima smatraju se pivo, vino, ostala pića dobivena vrenjem, međuproizvodi te etilni alkohol.

Osnovica i visina poreza

Pivo: 40 kuna za 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanoga u jednom hektolitru gotovog proizvoda.

Mirna i pjenušava vina te ostala pića koja su dobivena vrenjem, osim piva i vina: 0 kuna.

Međuproizvodi s volumnim udjelom stvarnog alkohola od 15% i većim: 800 kuna; međuproizvodi s udjelom manjim od 15%: 500 kuna po hektolitru gotovog proizvoda.

Etilni alkohol: 5.300 kuna po hektolitru čistog alkohola.

Alkoholna pića koja se oporezuju moraju biti označena posebnom markicom.

Etilni alkohol mješavina je kukuruza i vašeg novca.

Paul A. Gigot

Mali proizvođači

Mali proizvođač vina osoba je definirana posebnim propisima koja ne proizvodi više od 1.000 hl vina u godini. Malim proizvođačem jakoga alkoholnog pića smatra se fizička osoba koja je vlasnik ili korisnik poljoprivrednog zemljišta te vlasnik tvari za proizvodnju jakoga alkoholnog pića i koja proizvodi za vlastite potrebe, i to u količini koja ne prelazi 20 litara čistog alkohola u godini po kućanstvu. Na njih se ne primjenjuju odredbe o kretanju trošarinskih proizvoda (sustav odgode plaćanja) ni opći uvjeti rada trošarinskih skladišta. Mali proizvođači moraju se upisati u registar trošarinskih obveznika.

Proizvodnja jakih alkoholnih pića za vlastite potrebe

Direktivama se ne omogućuje nikakvo oslobođenje proizvodnje etilnog alkohola (jakoga alkoholnog pića – rakije) za vlastite potrebe. U hrvatskom zakonodavstvu koje je bilo na snazi do kraja 2009. godine postojalo je oslobođenje za 20 litara apsolutnog alkohola za etilni alkohol koji proizvedu fizičke osobe od svojih sirovina i za potrebe svojega kućanstva. Od 2010. godine oni postaju trošarinski obveznici, a trošarinu plaćaju ovisno o volumenu kotla za pečenje rakije. Na kotao volumena 40 do 100 litara plaća se 100 kuna, a za kotao veći od 100 litara plaća se 200 kuna. Mali proizvođač jakoga alkoholnog pića mora carinarnici nadležnoj prema svome prebivalištu podnijeti prijavu za upis u registar trošarinskih obveznika, i to najkasnije osam dana prije početka proizvodnje, te istodobno dostaviti podatak o volumenu pojedinog uređaja za proizvodnju alkohola (kotla) koji ima u vlasništvu odnosno uporabi.

Porezna oslobođenja

Posebni se porez ne plaća ako se alkohol i alkoholna pića upotrebljavaju za zakonom određene namjene (npr. u prehrambenoj proizvodnji, kozmetici, u uslužnoj preradi ili izvozu, u znanstvenim ustanovama za obavljanje nastave ili za istraživanja).

Trošarina na alkohol i alkoholna pića ne plaća se na:

- ◆ pivo koje je proizvela fizička osoba – vlasnik poljoprivrednog zemljišta od vlastitoga uzgojenog ječma za osobnu potrošnju i potrošnju članova njegova kućanstva ili njegovih gostiju, uz uvjet da nije riječ o prodaji,
- ◆ vino i ostala pića dobivena vrenjem, osim piva i vina koje je proizvela fizička osoba
- ◆ vlasnik ili korisnik poljoprivrednog zemljišta te vlasnik stvari za proizvodnju ako se proizvode za vlastitu potrošnju i potrošnju članova njegova kućanstva ili njegovih gostiju, uz uvjet da ta pića ne prodaju.

Duhanski proizvodi

Zakonima o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode koji su doneseni u 2009. započelo je postupno usklađivanje hrvatskoga trošarinskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU. Promijenjena je porezna osnovica i uvedena dvokomponentna visina posebnog poreza na cigarete. Od 1. siječnja 2010. oporezivanje duhanskih proizvoda provodi se prema Zakonu o trošarinama.

Visina poreza

1. Cigarete

Posebni porez na cigarete plaća se kao dvokomponentni posebni porez, i to kao specifični posebni porez propisan u određenom iznosu za količinu od 1.000 komada cigareta i kao proporcionalni posebni porez propisan u određenom postotku maloprodajne cijene cigareta, i to:

- ◆ specifični posebni porez 180 kuna za 1.000 komada cigareta,
- ◆ proporcionalni posebni porez od 30% maloprodajne cijene.

Maloprodajna cijena duhanskih proizvoda cijena je koju utvrdi ovlaštenu držatelju trošarinskog skladišta i uvoznik prema markama duhanskih proizvoda. Maloprodajna cijena uključuje i trošarinu, carinu te porez na dodanu vrijednost.

2. Ostali duhanski proizvodi

Trošarinska osnovica na cigare i cigarilose jest 1.000 komada. Trošarina se utvrđuje kao specifična trošarina propisana u određenom iznosu za količinu od 1.000 komada, i to:

- ◆ na cigare 1.100 kuna za 1.000 komada,
- ◆ na cigarilose 220 kuna za 1.000 komada.

Trošarinska osnovica na sitno rezani duhan i ostali duhan za pušenje jest jedan kilogram, a trošarina se utvrđuje kao specifična trošarina, i to:

- ◆ na sitno rezani duhan 136 kuna za kilogram,
- ◆ na ostali duhan za pušenje 92 kune za kilogram.

Od 1. siječnja 2011. trošarina će se povećati za sitno rezani duhan na 234 kune za kilogram, a na ostali duhan za pušenje na 146 kuna za kilogram.

Duhanski proizvodi na koje je plaćen porez označeni su nadzornim markicama. Ministarstvo financija tiskanje markica povjerava tiskari koja osigurava zaštitu kakva se primjenjuje pri tiskanju drugih vrijednosnica. Tiskane se markice pohranjuju u glavni trezor Ministarstva financija u Središnjem uredu Porezne uprave, odakle se isporučuju u pomoćne trezore proizvođača ili ih izravno preuzimaju porezni obveznici.

Porezna oslobođenja

Porez se ne plaća na duhanske proizvode koji su namijenjeni isključivo znanstvenim istraživanjima i analizi kvalitete proizvoda, ali uz odobrenje Carinske uprave.

Energenti i električna energija

Oporezivanje obuhvaća energente koji se iskorištavaju kao pogonsko gorivo ili kao gorivo za grijanje te električne energije, a određeni su tarifnim oznakama kombinirane nomenklature sukladno Direktivi 2003/96 EZ. Pod pojmom energenata uključeni su i do sada svi oporezivi naftni derivati, ali i neki novi: biogoriva, kruta goriva (ugljen, koks), prirodni plin te svi ostali proizvodi ako služe za pogon motornih vozila ili za grijanje. Električna energija također je postala predmetom oporezivanja.

Visina poreza

Motorni benzin koji se rabi kao pogonsko gorivo	
olovni benzin	3.600 kuna/1.000 l
bezolovni benzin	2.850 kuna/1.000 l
Plinsko ulje	
za pogon	2.200 kuna/1.000 l
za grijanje	300 kuna/1.000 l
Kerozin – petrolej iz tarifnih oznaka	
za pogon	2.200 kuna/1.000 l
za grijanje	1.752 kuna/1.000 l
UNP – ukapljeni naftni plin	
za pogon	912,50 kuna/1.000 kg
za grijanje	0 kuna/1.000 kg
Teško loživo ulje	110 kuna/1.000 kg
Prirodni plin	
za pogon	0 kuna/m ³
za grijanje	0 kuna/m ³
Ugljen i koks iz tarifnih oznaka	2,20 kuna/GJ bruto toplinske vrijednosti
Električna energija	0 kuna/MWh
Biogoriva	0 kuna

Oporezivanje plina, ugljena i koksa te električne energije započet će danom pristupanja Hrvatske EU.

Porezna oslobođenja

Trošarina se ne plaća na:

- ♦ energente koji se otpremaju i rabe kao pogonsko gorivo u zračnom prometu, osim za privatne izletničke letove,
- ♦ energente koji se otpremaju i upotrebljavaju kao pogonsko gorivo za plovidbu u međunarodnom prometu, osim za privatne izletničke plovne objekte i plovila,
- ♦ energente koji se otpremaju i iskorištavaju kao pogonsko gorivo za plovidbu u prometu s trećim zemljama, odnosno s drugim državama članicama, osim za privatne izletničke plovne objekte i plovila te električnu energiju proizvedenu na plovilu,
- ♦ energente koje proizvođač energenata i električne energije iskorištava u svojim proizvodnim prostorijama za daljnju preradu odnosno proizvodnju drugih energenata i električne energije, osim ako služe kao pogonsko gorivo za prijevozna sredstva,
- ♦ energente koji se upotrebljavaju za druge namjene, a ne kao pogonsko gorivo ili gorivo za grijanje.

Zakonom su detaljno propisana dodatna oslobođenja.

Ostale trošarine

U ovom dijelu prikazuju se trošarine koje nisu obuhvaćene novim Zakonom o trošarinama.

Kava

Visina poreza

Porezna osnovica (kg neto težine)	Iznos poreza
nepržena kava s kofeinom i bez kofeina	5 kuna
pržena kava s kofeinom i bez kofeina	12 kuna
kavine ljuske i opne	15 kuna
zamjene za kavu koje sadržavaju kavu, ekstrakti, esencije, koncentrat kave i preparati na bazi tih ekstrakata, esencija ili koncentrata na bazi kave	20 kuna

Porezna obveza nastaje pri uvozu, s danom nastanka carinskog duga.

Kava se ne smije prodavati na tržnicama ni na otvorenome, osim u sklopu pružanja ugostiteljskih usluga i prodaje na automatima.

Obveznici moraju voditi evidenciju o uvezenim/izvezenim i prodanim količinama kave te o obračunanom i plaćenom porezu.

Što ako se kavu izvozi?

Ako se kavu izvozi, porezni obveznik ima pravo na povrat posebnog poreza u visini posebnog poreza za neprženu kavu koji je plaćen pri uvozu, uvećanoga za 20%. Zahtjev za povrat podnosi se nadležnoj carinarnici prema sjedištu poreznog obveznika.

Bezalkoholna pića

Visina poreza

Porez se plaća od **40 kuna po hektolitr**u osvježavajućega bezalkoholnog pića. Oporezuju se i praškovi i pastile od kojih se dobivaju osvježavajuća bezalkoholna pića.

Obveza obračuna poreza nastaje u trenutku otpreme (izlaska) pića iz pogona ili postrojenja za proizvodnju, a plaća se u roku 30 dana.

Pri uvozu porez obračunava i naplaćuje carinarnica, zajedno s obračunom i naptatom carinskog duga.

Oporezuju li se voćni sokovi i sokovi od povrća?

Prema Pravilniku o temeljnim zahtjevima za osvježavajuća bezalkoholna pića i sodavodu, voćni sokovi, voćni sirupi i sirupi od povrća nisu svrstani u osvježavajuća bezalkoholna pića pa se, prema tome, ne oporezuju.

Porezna oslobođenja

Od plaćanja poreza oslobađa se piće koje se izvozi (uz dokaz o izvozu i plaćanju), piće koje se isporučuje iz proizvodnje u distribucijske centre ili punionice proizvođača, piće koje služi za tehničke probe ili za kontrolu kvalitete, piće koje se smješta u slobodne zone radi izvoza, proizvodnje ili potrošnje te domaće i uvezeno piće koje se isporučuje u prodavaonice u međunarodnim zračnim lukama.

Opres!

Proizvodi koji se oporezuju posebnim porezom na bezalkoholna pića ne smiju se prodavati na tržnicama odnosno na otvorenome, osim u sklopu pružanja ugostiteljskih usluga i prodaje iz automata.

Osobni automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi

Važno je napomenuti da za tu kategoriju prijevoznih sredstava postoje dvije vrste poreza: posebni porez ili trošarina i klasični porez na promet.

- ◆ **Posebnim porezom** oporezuju se novi i rabljeni automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi koji se uvoze ili proizvode i prodaju u Hrvatskoj.
- ◆ **Posebnim porezom na promet** oporezuje se samo promet rabljenih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova koje kupuju ili stječu pravne i fizičke osobe.

Što su novi automobili

Novim automobilom i motociklom smatraju se osobni automobil i motocikl koji nisu bili registrirani ni rabljeni, pri čemu se pod registracijom razumijeva godišnja registracija.

Uvezeni automobili i motocikli smatraju se također novima ako nisu bili registrirani.

Izmjenama Zakona o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove (NN 94/09) od kolovoza 2009. mijenja se način utvrđivanja porezne osnovice na način da se sada za sve proizvode koji su predmet oporezivanja posebnim porezom (osobne automobile, motocikle, plovila i zrakoplove), porezna osnovica utvrđuje na jednak način – prema njihovoj:

- ◆ prodajnoj cijeni (cijeni bez PDV-a),
- ◆ carinskoj vrijednosti uvećanoj za iznos carine – pri uvozu.

Visina poreza

Osnovica - prodajna cijena (kn)		Poseban porez
iznad	do	
0	50.000	13%
50.000	100.000	6.500 + 18% za iznos preko 50.000
100.000	150.000	15.500 + 23% za iznos preko 100.000
150.000	200.000	27.000 + 28% za iznos preko 150.000
200.000	250.000	41.000 + 33% za iznos preko 200.000
250.000	300.000	57.000 + 38% za iznos preko 250.000
300.000	300.000	76.000 + 43% za iznos preko 300.000
350.000	400.000	98.000 + 48% za iznos preko 350.000
400.000	450.000	122.000 + 53% za iznos preko 400.000
450.000	500.000	148.500 + 58% za iznos preko 450.000
500.000		177.500 + 63% za iznos preko 500.000

Posebni porez na rabljene osobne automobile i motocikle povećava se za 50%, a za osobne automobile obujma cilindra većega od 1.600 cm³ i motocikle obujma cilindra većega od 250 cm³ za 100%.

Posebni porez se ne plaća na osobne automobile i motocikle koji se pokreću na električni pogon.

Plovila

Na plovilo na koje je naknadno postavljen motor (ugrađeni, izvanbrodski ili neugrađeni) ili motor snage veće od prvotno prijavljenoga i registriranoga mora se obračunati posebni porez na razliku uvećane vrijednosti toga plovila. Posebni porez na plovilo potrebno je obračunati prije registracije plovila u nadležnoj carinarnici. Bez plaćenoga posebnog poreza nije moguća registracija.

Porezna osnovica **posebnog poreza na promet rabljenih vozila** jest tržišna vrijednost u trenutku stjecanja vozila ili procijenjena tržišna vrijednost. Porezni su obveznici kupci rabljenih vozila. Porez se plaća po **stopi od 5%**.

Obveza **posebnog poreza na promet** nastaje u trenutku kupnje ili stjecanja motornog vozila, zrakoplova ili plovila, što kupac prijavljuje svom PU u roku 15 dana.

Porezna obveza **posebnog poreza** pri uvozu nastaje s danom nastanka carinskog duga, a kod proizvođača u trenutku isporuke.

Porezna oslobođenja

Posebni porez ne plaćaju diplomatska ni konzularna predstavništva ako postoji takav uzajamni dogovor, ali ni porezni obveznik (proizvođač) koji izveze plovilo uz dokaz o izvozu i dokaz da je naplata obavljena u skladu s propisima kojima je uređeno vanjsko-trgovinsko i devizno poslovanje.

Porez se također ne plaća na plovila – brod ili brodicu (jahtu) i čamac unutarnje plovidbe koji se uvoze ili isporučuju za obavljanje registrirane djelatnosti. U odobrenju koje daje CU obvezno se navodi rok u kojemu se plovilo ne smije otuđiti, dati drugome na uporabu ili iskorištavati u druge svrhe, osim za obavljanje registrirane djelatnosti.

Luksuzni proizvodi

Visina poreza

Porez plaćaju uvoznici i proizvođači na prodajnu vrijednost (bez PDV-a) po stopi od 30%.

Oporezuju se nakit i srodni proizvodi, satovi, odjeća i obuća od krzna i kože reptila, pirotehnički proizvodi za vatromet, oružje i ostali luksuzni proizvodi (obrađena bjelokost, kornjačevina, koralji i sedef te proizvodi od tih materijala, upaljači za cigarete).

Porez se plaća u roku 10 dana nakon isteka kalendarskog mjeseca u kojemu je nastala porezna obveza.

Porezna oslobođenja

Porez ne plaća:

- ◆ proizvođač koji izvozi proizvode što se oporezuju porezom na luksuzne proizvode, uz dokaz o izvozu i dokaz o naplati,
- ◆ osoba koja prodaje oružje tijelima državne ili lokalne uprave i samouprave,
- ◆ osoba koja privremeno uvozi te proizvode,
- ◆ osoba koja prodaje te proizvode diplomatskim i konzularnim predstavništvima i stranim međunarodnim organizacijama na osnovi uzajamnosti.

Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila

Visina poreza

Porez se plaća po **stopi od 15%** na premije obveznog osiguranja cestovnih motornih vozila utvrđene ugovorom s društvom za osiguranje. Porez na premije kasko osiguranja iznosi **10%**.

Porezni obveznici su društva za osiguranje, koja s pravnim i fizičkim osobama sklapaju ugovore i naplaćuju premije osiguranja od automobilske odgovornosti izravno ili neizravno, preko posrednika ili zastupnika.

Porez se plaća u roku 30 dana od nastanka porezne obveze, a obračun i plaćanje nadzire Porezna uprava.

Porezno oslobođenje

Porez ne plaćaju diplomatska ni konzularna predstavništva.

Propisi

- ◆ Zakon o trošarinama, NN 83/09
- ◆ Pravilnik o trošarinama, NN1/10
- ◆ Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojano plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi, NN 1/10
- ◆ Zakon o posebnom porezu na naftne derivate, NN 136/02, 123/03 i 57/06; čl. 3. st. 1. t. 3. i čl. 5. st. 1. t. 4. u dijelu predmet oporezivanja, a to je eurodizel-dizelsko gorivo obojano plavom bojom s visinom trošarine u iznosu 0,00 kuna za namjene u poljoprivredi, ribarstvu i akvakulturi, a ostaje važeće do uspostave kartičnog poslovanja.
- ◆ Zakon o posebnom porezu na kavu, NN 87/05 i Pravilnik, NN 92/05 i 155/05
- ◆ Zakon o posebnom porezu na bezalkoholna pića, NN 136/02 i Pravilnik, NN 59/94, 109/96 i 119/01

- ◆ Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, NN 136/02, 44/03, 95/04 i 94/09
- ◆ Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, NN 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09 i 137/09
- ◆ Zakon o posebnom porezu na luksuzne proizvode, NN 136/02 (pročišćeni tekst) i Pravilnik, NN 112/99, 119/01, 25/09, 26/09, 27/09 i 73/09
- ◆ Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasno osiguranja cestovnih vozila, NN 150/02 i Pravilnik 16/03

LOKALNI POREZI

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, županije, općine i gradovi mogu uvesti svoje poreze koji su njihovi vlastiti prihodi.

Županijski porezi	Općinski ili gradski porezi
porez na nasljedstva i darove	prirez porezu na dohodak
porez na cestovna motorna vozila	porez na potrošnju
porez na plovila	porez na kuće za odmor
porez na automate za zabavne igre	porez na tvrtku ili naziv
	porez na korištenje javnih površina

Županijski porezi

Porez na nasljedstva i darove

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uređeno je oporezivanje naslijeđene ili darovane pokretne imovine, dok je oporezivanje naslijeđenih ili darovanih nekretnina uređeno Zakonom o porezu na promet nekretnina.

U ovom dijelu opisano je oporezivanje nasljedstva i darova bez obzira na to je li riječ o nekretnini ili o pokretnoj imovini.

Ako ste dobili na dar ili naslijedili:

1. nekretninu

- ◆ zemljište (poljoprivredno, građevinsko),
- ◆ građevinu (cijelu ili dijelove stambene odnosno poslovne zgrade ili kuće za odmor, garažu, grobnicu i sl.),

platit ćete 5% poreza na tržišnu vrijednost nekretnine;

Rodi se – plati; krsti se – plati; ženi se – plati; umri – i to plati.
Ruska poslovice

Gdje je oporuka, tu je porez na nasljedstvo.
Nepoznati autor

2. pokretnu imovinu

- ♦ automobil, kamion, motorkotač, brod, umjetnine (slike, skulpture), stilski namještaj, aparate, strojeve i sl.,
- ♦ novac (gotovinu, štedne knjižice, vrijednosne papire, tj. vrijednosnice, bilo u kunama bilo u stranoj valuti),

platit ćete 5% poreza na sav gotov novac i novčane tražbine te 5% na pokretnine ako im je pojedinačna tržišna vrijednost veća od 50.000 kuna na dan utvrđivanja porezne obveze nakon odbitka dugova i troškova kojima je naslijeđena ili darovana imovina opterećena (npr. ako je pokojnik imao nepodmirenih računa u vezi s ostavštinom – neplaćene režije, porez, kredit, kamate, hipoteku, pogrebne troškove i sl.).

Tko plaća porez?

Porez plaća pravna ili fizička osoba koja naslijedi ili dobije na dar imovinu u Hrvatskoj. Ako se odrekne nasljedstva ili dara ili ga ustupi nekome drugome, ta osoba plaća porez.

Nasljeđivanje iz izvanbračne zajednice

V.B. je živjela u izvanbračnoj zajednici s M.L. U imovinskoj razdiobi nakon njegove smrt utvrđeno je njezino vlasništvo nad dijelom nekretnine stečene u izvanbračnoj zajednici. Međutim, ona nije oslobođena plaćanja poreza. Ni Zakonom o porezu na promet nekretnina ni drugim poreznim propisima bračna i izvanbračna zajednica nisu izjednačene, kao što je propisano Obiteljskim zakonom.

Tko ne mora platiti porez?

Porez na nasljedstva i darove ne plaćaju:

- ♦ supružnik, djeca, posvojenici, unuci, praunuci, roditelji, djedovi i pradjedovi ostavitelja/darovatelja,
- ♦ braća i sestre, njihovi potomci te zetovi i snahe ako su živjeli u gospodarskoj zajednici s ostaviteljem/darovateljem u vrijeme izgradnje nekretnine, stjecanja imovine, odnosno u trenutku njegove smrti ili u času primitka dara (gospodarska zajednica znači zajedničko stjecanje i raspolaganje prihodima i imovinom koja se nasljeđuje ili daruje),
- ♦ pravne i fizičke osobe kojima RH ili jedinica lokalne uprave ili samouprave daruje odnosno daje imovinu bez naknade radi odštete ili zbog drugih razloga u svezi s Domovinskim ratom.

Pri nasljeđivanju/darovanju nekretnina porez također ne plaćaju:

- ◆ braća i sestre, njihovi potomci te zetovi i snahe kada dobivaju poljoprivredno zemljište a poljoprivreda im je osnovni izvor prihoda,
- ◆ bivši supružnici pri razdiobi nekretnina nakon rastave braka.

Pri nasljeđivanju/darovanju pokretnina poreza su oslobođeni:

- ◆ država, jedinice lokalne samouprave, tijela državne vlasti, javne ustanove, vjerske zajednice, zaklade i fondacije, Crveni križ i slične humanitarne udruge,
- ◆ fizičke i pravne osobe kada primaju darove (donacije) za svrhe utvrđene posebnim propisima.

Područja posebne državne skrbi

Zakonom o područjima posebne državne skrbi određenim je fizičkim osobama s tih područja omogućeno nasljeđivanje nekretnina na tom području bez plaćanja poreza.

Plaćanje poreza

U roku 30 dana od dana pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ili sklapanja ugovora o darovanju, PU izdaje rješenje i porez se mora platiti u roku 15 dana od dostave rješenja. Ako se ne plati, počinju teći zatezne kamate po stopi od 18% godišnje.

Porez na cestovna motorna vozila**Tko ne plaća porez?**

Ako posjedujete registriran osobni automobil ili motocikl, obvezni ste jednokratno platiti porez za cijelu godinu.

Što je automobil, a što motocikl?

Automobil je motorno vozilo namijenjeno prijevozu osoba koje osim sjedala za vozača ima najviše osam sjedala i čija nosivost tereta ne prelazi 250 kilograma. Motocikl je motorno vozilo na dva kotača, s bočnom prikolicom ili bez nje, i motorno vozilo na tri kotača ako njegova masa nije veća od 400 kilograma.

Visina poreza

Za osobne automobile

Snaga motora		Iznos poreza (kn)		
veća od (kW)	do (kW)	do 2 god. starosti	od 2 do 5 god. starosti	od 5 do 10 god. starosti
—	55	300	250	200
55	70	400	350	250
70	100	600	500	400
100	130	900	700	600
130	—	1.500	1.200	1.000

Za motocikle

Snaga motora		Iznos poreza (kn)			
veća od (kW)	do (kW)	do 2 god. starosti	od 2 do 5 god. starosti	od 5 do 10 god. starosti	više od 10 god. starosti
—	20	100	80	50	—
20	50	200	150	100	50
50	80	500	400	300	200
80	—	1.200	1.000	800	600

Porez se plaća u roku 15 dana od dana dostave rješenja. Županija svojom odlukom može propisati da se porez plaća pri registraciji vozila.

Porez na kupljeni automobil

Za kupljeno rabljeno vozilo nećete platiti porez ako ga je za tu godinu već podmirio bivši vlasnik. Ako ste pak kupili novo vozilo u srpnju, platit ćete porez samo za razdoblje do kraja kalendarske godine.

Tko ne mora platiti porez?

Porez se ne plaća na vozila državne i lokalne samouprave, zdravstvenih ustanova, vatrogasnih jedinica, diplomatskih i konzularnih predstavništava i njihova osoblja, te na vozila kojima se obavlja registriranu djelatnost prijevoza umrlih i taksislužba.

Porez ne plaćaju osobe koje su u cijelosti bile oslobođene plaćanja carine i PDV-a pri nabavi vozila (HRVI sa 100-postotnim oštećenjem organizma te supružnik, djeca i roditelji poginuloga, umrloga i nestaloga hrvatskog branitelja s pravom jednokratnog uvoza automobila bez plaćanja carine i poreza).

Porez na plovila

Ako ste vlasnik plovila kao što su brod (jahta ili brodica) te čamca za unutarnju plovidbu koji služe za razonodu, sport ili rekreaciju, platit ćete godišnji porez.

Visina poreza

Porez na plovila plaća se godišnje, i to prema duljini plovila iskazanoj metrima, ovisno o tome ima li plovilo kabinu ili nema te o snazi motora iskazanoj u kW.

Za **plovila bez kabine** od 100 do 600 kuna

Za **plovila s kabinom na motorni pogon** od 200 do 5.000 kuna

Za **plovila s kabinom i pogonom na jedra** od 200 do 4.000 kuna

Otoci

Porez se ne plaća na plovila kojima se obavlja registrirana djelatnost ni na brodice u vlasništvu domicilnog stanovništva na otocima koje služe za nužnu organizaciju života i održavanje posjeda na otocima.

Porez se plaća prema rješenju PU u roku 15 dana od dana dostave rješenja.

Porez na automate za zabavne igre

Tko plaća porez?

Porez plaća pravna ili fizička osoba koja stavlja automate za zabavne igre u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim i javnim objektima te u drugim javnim prostorima.

Što se oporezuje?

Oporezuju se automati koji služe za priređivanje zabavnih igara, a stavljaju se u pogon s pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu, pri čemu igrač ne ostvaruje dobitak u novcu, stvarima ili pravima.

Automati za zabavne igre razvrstani su u dvije skupine:

- ◆ skupine A (videoigre, simulatori i drugi elektronički automati za zabavu na kojima igrač ne ostvaruje dobitak),
- ◆ skupine B (fliperi, biljar, hokej, stolni nogomet, pikado i drugi mehanički automati).

Visina poreza

- ◆ 100 kuna po automatu mjesečno

Porez se ne plaća na biljarske automate, ako na vidnome mjestu imaju istaknutu markicu Hrvatskoga biljarskog saveza.

Prije stavljanja automata u uporabu porezni obveznik podnosi PU na čijem području postavlja automat zahtjev za izdavanje nadzorne naljepnice (markice) za označivanje automata.

Za svaku markicu podnositelj zahtjeva plaća naknadu od 5 kuna.

Nakon uplate poreza dobiva markicu koja vrijedi samo za mjesec u kojemu je podnesena prijava i plaćen porez. Markica mora biti zalijepljena na automat, a svaki automat bez propisane markice bit će privremeno oduzet.

Priređivači igara – obveznici PDV-a moraju obračunavati PDV na naknade za sudjelovanje u zabavnoj igri po stopi od 23%.

Zahtjev za izdavanje markice sadržava dokaze o:

- ◆ odobrenju za obavljanje djelatnosti priređivanja zabavne igre,
- ◆ broju i vrsti automata koji se stavljanju u uporabu,
- ◆ mjestu postavljanja svakoga pojedinačnog automata,
- ◆ vlasništvu ili pravu upotrebe automata,
- ◆ tehničkoj ispravnosti prema Zakonu o normizaciji,
- ◆ vlasništvu ili ugovor o zakupu sklopljen s vlasnikom ili korisnikom prostora,
- ◆ tehničkoj ispravnosti koje daje ovlaštena atestna kuća,
- ◆ izvršenoj uplati poreza na automate za zabavne igre.

Općinski ili gradski porezi

Porez na potrošnju

Porez se plaća na potrošnju alkoholnih pića (žestokih pića, prirodnih vina, specijalnih vina, piva) i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima. Plaćaju ga pravne i fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge. Osnovicu poreza čini prodajna cijena pića. Stopu poreza propisuje grad, odnosno općina, a ne može biti veća od 3% osnovice koju čini prodajna cijena pića, bez PDV-a.

Porez na kuće za odmor

Tko plaća porez?

Porez plaćaju pravne i fizičke osobe – vlasnici kuća za odmor odnosno zgrade ili dijela zgrade/stana koji se koriste povremeno ili sezonski. Kućom za odmor ne smatraju se gospodarske zgrade koje služe za smještaj poljoprivrednih strojeva, oruđa i drugog pribora.

Visina poreza

Porez se plaća od 5 do 15 kuna po četvornome metru korisne površine, ovisno o mjestu, starosti građevine, stanju infrastrukture te drugim okolnostima bitnima za korištenje kuće za odmor.

Porezni obveznici moraju do 31. ožujka za godinu za koju se utvrđuje porez dostaviti PU podatke o kućama. Porez se plaća u roku 15 dana od dana dostave rješenja.

Oslobođenje od poreza

Porez se ne plaća:

- ◆ na kuće koje se ne mogu koristiti zbog posljedica ratnih razaranja i prirodnih nepogoda (poplava, požara, potresa) te zbog starosti i trošnosti građevine,
- ◆ na kuće u kojima su smješteni prognanici i izbjeglice,
- ◆ na odmarališta u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja služe za smještaj djece do 15 godina.

Zbog gospodarstvenih i socijalnih razloga općine ili gradovi mogu propisati i druga oslobođenja.

Porez na tvrtku ili naziv

Tko plaća porez?

Koliko imaš, toliko vrijediš, koliko vrijediš, toliko imaš.

Španjolska poslovice

Porez plaćaju obveznici poreza na dobit ili poreza na dohodak koji obavljaju registriranu djelatnost.

Ako u sastavu svog poduzeća imaju i druge poslovne jedinice (prodavaonice, pogone, radionice, prodajna mjesta), plaćaju porez za svaku poslovnu jedinicu.

Visina poreza

Godišnji porez ne može iznositi više od 2.000 kuna po svakoj tvrtki ili nazivu.

Porez na korištenje javnih površina

Tko plaća porez?

Porez plaćaju pravne i fizičke osobe koje se koriste javnim površinama u visini, na način i u uvjetima koje propiše općina ili grad.

Propisi

- ◆ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 117/93, 33/00, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06 i 73/08
- ◆ Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, NN 26/07
- ◆ Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 69/97, 26/00 i 153/02
- ◆ Opći porezni zakon, NN 147/08
- ◆ Pravilnik o priređivanju zabavnih igara, NN 86/01 i 3/02
- ◆ Pravilnik o uvjetima tehničke ispravnosti automata za zabavne igre, NN 107/03
- ◆ Zakon o područjima posebne državne skrbi, NN 86/08

OSTALI POREZI

Porez na promet nekretnina

Nekretnine se mogu stjecati kupoprodajom, zamjenom, nasljeđivanjem, darovanjem, unošenjem ili izuzimanjem iz trgovačkog društva, likvidacijskim ili stečajnim postupkom, na temelju sudskih odluka ili bilo kojim drugim prijenosom vlasništva nad nekretninom.

Što se smatra nekretninom?

U nekretnine se ubrajaju:

- ◆ zemljišta (poljoprivredna, građevinska, uređena, neuređena, izgrađena, neizgrađena),
- ◆ građevine (cijele ili dijelovi stambene/poslovne zgrade, kuće za odmor, garaže, grobnice, ceste, mostovi i sl.).

Porez plaća onaj tko stječe nekretninu

Kupoprodajom: kupac

Zamjenom: svaki sudionik u zamjeni

Stjecanjem idealnoga, suvlasničkog dijela: svaki stjecatelj idealnog djela posebno

Nasljeđivanjem, darovanjem: nasljednik, daroprimatelj

Promet nekretnina može se oporezovati porezom na promet nekretnina ili PDV-om

Koji će se porez primijeniti i kolika stopa, ovisi o vrsti prometa nekretnine.

Stjecanje starih nekretnina od fizičkih osoba ili od poduzetnika koji nisu u sustavu PDV-a, uz naknadu ili bez nje, oporezuje se porezom na promet nekretnina prema Zakonu o porezu na promet nekretnina po stopi od 5% na tržišnu vrijednost nekretnine u trenutku stjecanja. Tržišna se vrijednost utvrđuje na temelju dokumenta o stjecanju (kupoprodajnog ugovora, darovnog ugovora, ugovora o doživotnom uz-

državanju, ugovora o zamjeni, pravomoćne sudske odluke i sl.). Ako PU utvrdi da je tržišna vrijednost nekretnine nerealno iskazana, sama procjenjuje njezinu vrijednost.

Zamjena nekretnina

Zamjena nekretnina smatra se kupoprodajom. Oba sudionika u zamjeni platit će porez kao da je svaki od njih kupio nekretninu.

Na primjer, A.Š. zamijenio je stan od 60 m², procijenjene tržišne vrijednosti 400.000 kuna, s M.N. za stan veličine 80 m², procijenjene tržišne vrijednosti 600.000 kuna. A.Š. platit će porez 30.000 kuna (600.000 x 5%), a M.N. 20.000 kuna (400.000 x 5%).

Stjecanje novoizgrađenih građevina koje isporučuju obveznici PDV-a oporezuje se po stopi od 23%.

Osnovica poreza je cijena za isporučenu nekretninu koju čini čista građevinska vrijednost nekretnine, bez vrijednosti zemljišta i iznosa komunalne naknade za uređenje zemljišta. Zemljište koje pripada novoizgrađenoj nekretnini oporezivati će se porezom na promet nekretnina po stopi od 5% prema tržišnoj vrijednosti u trenutku stjecanja nekretnine. Zbog toga prodavatelji u računu moraju posebno iskazati vrijednost građevine i vrijednost zemljišta, u čemu je sadržana i naknada za njegovo komunalno uređenje.

Oporezivanje prometa nekretnina

Prodavatelj	Kupac	Vrsta nekretnine	Stopa (%)	Porez
poduzeće	poduzeće/građanin	stara	5	PP nekretnina
poduzeće	poduzeće/građanin	nova	23	PDV
građanin	građanin/poduzeće	nova ili stara	5	PP nekretnina

Adaptacija ili rekonstrukcija nekretnina koju provodi građevinski poduzetnik

Građevinski poduzetnici često kupuju stare i zapuštene nekretnine koje adaptiraju i potom prodaju. Pri kupnji stare nekretnine plaćaju porez na promet nekretnina po stopi od 5%. Ako poduzmu manje adaptacijske zahvate za koje nije trebalo dobiti građevnu dozvolu, kupac nekretnine će pri prodaji platiti porez na promet nekretnina. Ako je za adaptaciju bila potrebna građevna dozvola jer se bitno mijenjala veličina građevine, vanjski izgled i kvaliteta nekretnine, riječ je o novoizgrađenoj nekretnini čija će cijena pri prodaji biti opterećena PDV-om od 23%.

Ugovor o ortaštvu

Nekretnina se može steći i zajedničkom gradnjom na temelju **ugovora o ortaštvu**. Oporezivanje ovisi o poreznom statusu sudionika. Ugovorom je određeno koji je ortak investitor, odnosno nositelj prava i obveza. On mora na svoje ime dobiti građevnu dozvolu i poslovati s izvođačem radova. Ako je izvođač obveznik PDV-a, investitoru ispostavlja račune u kojima je obračunan PDV.

Porezni je postupak sljedeći.

Ortak – vlasnik zemljišta prenosi zemljište na investitora, koji plaća porez na promet nekretnina po stopi od 5%.

Investitor (poduzetnik, obveznik PDV-a) isporučuje ortaku – vlasniku zemljišta građevinu ili jedan njezin dio (stan) i zaračunava PDV. I pri prodaji drugim kupcima s kojima nije bio u ortačkom ugovoru također zaračunava PDV. Ako **investitor** (fizička osoba) nije obveznik PDV-a, na isporuku novoizgrađene nekretnine ili njezina dijela ne zaračunava PDV nego porez na promet nekretnina po stopi od 5%.

Oslobođenja od poreza na promet nekretnina

Porez na promet nekretnina ne plaćaju:

- ◆ tijela državne i lokalne samouprave, javne ustanove, zaklade i fondacije, Crveni križ i slične humanitarne udruge osnovane na temelju posebnih propisa,
- ◆ diplomatska ili konzularna predstavništva stranih država, uz uvjet uzajamnosti, i međunarodne organizacije,
- ◆ osobe koje stječu nekretnine u postupku vraćanja oduzete imovine i komasacije nekretnina,
- ◆ prognanici i izbjeglice koji stječu nekretnine zamjenom svojih nekretnina u inozemstvu,
- ◆ građani koji kupuju stambenu zgradu ili stan (uključujući i zemljište) na kojemu su imali stanarsko pravo ili uz suglasnost nositelja stanarskog prava prema propisima kojima se uređuje prodaja stanova sa stanarskim pravom. Isto vrijedi i za zaštićene najmoprimce koji kupuju stambenu zgradu ili stan u kojemu stanuju na temelju ugovora o najmu,
- ◆ osobe koje stječu nekretnine u skladu s propisima kojima se uređuje pretvorba društvenog vlasništva u druge oblike vlasništva,
- ◆ osobe koje stječu nekretnine na temelju ugovora o doživotnom uzdržavanju, a nasljednici su prvoga nasljednog reda u odnosu prema davatelju nekretnine,

- ♦ osobe koje stječu određene posebne dijelove nekretnine razvrgnućem suvlasništva ili diobom zajedničkog vlasništva nekretnina, do iznosa vrijednosti njihova suvlasništva odnosno zajedničkog vlasništva prije razvrgnuća.

Posebno porezno oslobođenje primjenjuje se od 1. siječnja 2003. Građani koji kupuju prvu nekretninu i time rješavaju svoj stambeni problem u određenim uvjetima mogu biti oslobođeni plaćanja poreza na promet nekretnina.

Ako se **nekretninu unosi u trgovačko društvo** kao osnivački ulog ili radi povećanja temeljnog kapitala u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, ne plaća se porez na promet nekretnina. Porez se ne plaća ni ako se nekretnine stječu u postupku pripajanja i spajanja trgovačkih društava ili razdvajanjem u više trgovačkih društava.

Područja posebne državne skrbi

Na promet i stjecanje nekretnina koje se nalaze na područjima posebne državne skrbi **fizička osoba** koja ima prebivalište na tom području ne plaća porez na promet nekretnina. Kupac nekretnine (pravna ili fizička osoba) također ne plaća porez ako je riječ o nekretnini koja će mu služiti za obavljanje djelatnosti.

Porezno se oslobođenje ne primjenjuje pri otuđenju nekretnina nakon prestanka obavljanja djelatnosti ili promjene prebivališta izvan područja posebne državne skrbi u roku deset godina od dana nabave nekretnina.

Doživotno uzdržavanje

Nekretnina se može steći i ugovorom o doživotnom uzdržavanju, pri čemu se uzdržavatelj obvezuje doživotno skrbiti za uzdržavanoga, a za uzvrat će dobiti nekretninu. Ugovor mora biti sastavljen u pisanom obliku i ovjeren kod suca.

Porez se plaća ovisno o rodbinskom odnosu između osoba koje su sklopile ugovor i o broju godina uzdržavanja. Ako sin, kćerka ili unuk sklope ugovor s uzdržavanom osobom, ne plaćaju porez. Oni koji nisu ni u kakvu rodbinskom odnosu s osobom s kojom su sklopili ugovor, platit će porez po stopi od 5%, ovisno o trajanju ugovora.

Vlasništvo nekretnine uzdržavanoga ugovorom se prije smrti može prenijeti na uzdržavatelja, pri čemu porezna obveza nastaje u trenutku sklapanja ugovora.

Nakon smrti uzdržavanoga porez se umanjuje za 5% za svaku godinu proteklu od dana sklapanja ugovora do smrti, kada nastaje obveza plaćanja poreza.

Ugovor o doživotnom uzdržavanju

M.K je u siječnju 2000. godine sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju s B.L., s kojim nije u rodbinskoj vezi i od kojega će nakon smrti dobiti stan od 80 m² u Petrinjskoj ulici u Zagrebu. B.L. je umro u srpnju 2006. godine. S trenutkom smrti B.L.-a nastaje porezna obveza i M.K u roku 30 dana mora prijaviti stjecanje stana PU na čijem se području nalazi stan. M.K. prijavljuje vrijednost nekretnine od 300.000 kuna. PU smatra da je cijena nerealna i na temelju uvida procjenjuje vrijednost stana na 450.000 kuna te obračunava porez ovako:

vrijednost nekretnine	450.000 kuna
porez od 5%	22.500 kuna
smanjenje poreza (22.500 x 30%) (6 godina uzdržavanja x 5% = 30%)	- 6.750 kuna
porezna obveza	15.750 kuna

Što je obveza poreznog obveznika?

- ◆ U roku 30 dana od trenutka sklapanja pravnog posla (ugovora, pravomoćnoga sudskog rješenja i sl.) porezni obveznik na posebnom formularu prijavljuje prijenos nekretnine PU u mjestu u kojemu se nekretnina nalazi.
- ◆ Od 10. travnja 2001. godine u formular se unosi i podatak o izvoru sredstava kojima se stječe nekretnina (od zarađenoga i uštedenog novca, od prodaje druge nekretnine, kreditom, nasljedstvom, dobitkom u nekoj nagradnoj igri i sl.). Unose se i podaci o namjeni nabavljene nekretnine (stambena ili poslovna).
- ◆ Formularu prijave prilaže se dokument o stjecanju nekretnine (kupoprodajni ugovor, sudska odluka i sl.) i potpis prodavatelja ovjeren kod javnog bilježnika (potrebno je posjedovati šest primjeraka ovjerenih ugovora).
- ◆ Dokaz o vlasništvu nekretnine (izvadak iz zemljišnih knjiga, rješenje o nasljeđivanju) prije njezina stjecanja.

Kako bi se izbjegla mogućnost neprijavlivanja prometa nekretnina, javni bilježnici, sudovi i druga tijela koja donose odluke o promjeni vlasništva nad nekretninama dužni su izvijestiti PU u roku 15 dana od isteka mjeseca u kojemu je potpis ovjeren ili je odluka postala pravomoćna.

Plaćanje poreza

Obveznik plaća porez u roku 15 dana od primitka rješenja. Iako je određeno da je obveznik plaćanja poreza stjecatelj nekretnine, prodavatelj (ili darovatelj) ipak solidarno jamči za naplatu poreza ako je preuzeo obvezu plaćanja poreza. To znači da PU, ako kupac ne plati porez, naplatu može potraživati od prodavatelja, kupca ili od obojice istodobno.

Propisi

- ◆ Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 69/97, 26/00 (Odluka Ustavnog suda) i 153/02
- ◆ Pravilnik o obliku i sadržaju prijave poreza na promet nekretnina, NN 28/01
- ◆ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 47/95, 106/95, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05 76/07, 87/09 i 94/09
- ◆ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, NN 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77/04, 153/05, 79/07, 34/08 i 97/09

Oporezivanje igara na sreću i nagradnih igara

Kockari i trkači koji ne traju dugo.

Engleska poslovice

Zakonom o igrama na sreću uređeni su sustav, uvjeti te vrste igara na sreću, pravila i postupci stjecanja i oduzimanja prava na priređivanje igara na sreću, prava i obveze priređivača tih igara, način raspodjele prihoda i nadzor te djelatnosti.

Igre na sreću

Igrom na sreću ostvaruje se mogućnost dobitka u novcu, stvarima (automobil, vredniji aparati i sl.) ili pravima (putovanja). Igre na sreću razvrstavaju se u četiri skupine:

- ◆ lutrijske igre,
- ◆ igre u kasinima,
- ◆ kladioničke igre,
- ◆ igre na sreću na automatima.

Pravo priređivanja igara na sreću u Hrvatskoj ima Hrvatska lutrija, d.o.o. To pravo, na temelju odluke Vlade RH i odobrenja Ministarstva financija, mogu steći i druga trgovačka društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Prigodno jednokratno priređivanje igara na sreću neprofitnih pravnih osoba

Neprofitne pravne osobe mogu prigodno (jedanput u godini) prirediti tombolu ili jednostavnu lutriju s namjerom prikupljanja sredstava za svoju djelatnost. Od prihoda ostvarenoga prodajom srećaka (zbroj ukupnih uplata), koji ne smije prijeći 300.000 kuna, priređivač uplaćuje 5% u državni proračun. Jednako tako, ako neprofitne pravne osobe organiziraju sportska natjecanja, u prostorima gdje se održavaju natjecanja mogu jednokratno prirediti klađenje u svezi s tim natjecanjem.

Porezne i ostale obveze priređivača igara na sreću

Hrvatska lutrija ne plaća porez na dobit nego dobit uplaćuje u državni proračun. Priređivanje posebnih igara na sreću u igračnicama i automat-klubovima i klađenje oslobođeni su PDV-a, bez prava na odbitak pretporeza.

Priređivači plaćaju naknadu za priređivanje, koja je utvrđena u fiksno i varijabilnom iznosu i koja se prema Općemu poreznom zakonu smatra javnim davanjem.

Plaća se mjesečno u iznosu od 10% osnovice koju u svih oblika lutrija čini ukupna vrijednost prodanih srećaka, odnosno ukupna vrijednost uplata primljenih za pojedinu igru.

Porez na dobitke od lutrijskih igara plaćaju fizičke osobe koje stječu dobitke od igara na sreću.

Osnovica za obračun poreza na novčane dobitke jest novčani iznos pojedinačnog dobitka, a osnovica poreza na dobitak onih dobitaka koji se sastoje od stvari, usluga ili prava jest tržišna vrijednost stvari, usluga ili prava koje čine pojedinačni dobitak. Porez na dobitke plaća se po stopi od 15% na dobitke od 30.000 do 500.000 kuna, a po stopi od 20% na dobitke veće od 500.000 kuna. Porez se obračunava i naplaćuje pri isplati dobitka, a obračun i uplatu obavlja priređivač igara na sreću.

Priređivači igara na sreću dužni su u svom poslovanju postupati sukladno propisima kojima se sprečava pranje novca i financiranje terorizma, čuvati u tajnosti podatke o igračima i njihovu sudjelovanju u igri, uključujući i podatke o njihovim dobitcima i gubicima. Oglasi i reklame vezani za igre na sreću ne smiju se objavljivati u radijskim i televizijskim emisijama za djecu i mladež, niti u tiskanome materijalu namijenjenom djeci i mladeži.

Igre u kasinima

Priređivač koji priređuje igre u kasinima za vrijeme trajanja prava priređivanja u registru Trgovačkog suda mora imati upisan temeljni kapital od najmanje 4.000.000,00 kuna za cijelo vrijeme trajanja prava. Radi osiguranja isplate dobitaka igračima i podmirenja javnih davanja, priređivač mora neprekidno, u razdoblju u kojemu priređuje igre na sreću u pojedinom kasinu, u banci sa sjedištem u Republici Hrvatskoj za svaki kasino imati jamstvo banke u iznosu od 1.500.000 kuna. Ako priređivač priređuje kasino-igre putem interaktivnih kanala on-line igranja, mora neprekidno, u razdoblju u kojemu te igre priređuje, imati i jamstvo banke u iznosu od 3.000.000 kuna radi isplate dobitka igračima i podmirenja javnih davanja.

Obveze priređivača igara na sreću u kasinima jesu:

- ◆ godišnja naknada u iznosu od 500.000 kuna za svaki kasino,
- ◆ godišnja naknada u iznosu od 3.000.000 kuna za priređivanja kasino-igara putem interaktivnih prodajnih kanala on-line igranja,
- ◆ mjesečna naknada od prihoda igara na sreću koje priređuje u kasinu u iznosu od 15% osnovice za obračun naknade.

Igre klađenja

Priređivač koji je stekao pravo priređivanja igara klađenja pri preuzimanju uplata za klađenje na uplatnim mjestima i putem samoposlužnih terminala dužan je osigurati prostorne i tehničke uvjete.

Zabrana priređivanja klađenja

Zabranjeno je priređivanje klađenja:

- ◆ koja su u suprotnosti sa zakonskim propisima i općim moralnim načelima,
- ◆ koja se odnose na rezultate izbora za predsjednika Republike Hrvatske, za zastupnike u Hrvatski sabor i za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- ◆ priređivaču klađenja čiji je vlasnik ili dioničar ujedno i član, vlasnik ili dioničar nekoga sportskog kluba za događaje u vrsti sporta i rangu natjecanja kojemu pripada klub u kojemu je priređivač klađenja istodobno vlasnik ili dioničar.

Zabranjuje se primanje uplata za klađenje od osoba mladih od 18 godina. Djelatnik klađionice ima pravo zatražiti od igrača dokaz o punoljetnosti.

Igre na sreću na automatima

Ministarstvo financija provodi cjeloviti nadzor nad postupkom igara na sreću na automatima.

Za priređivanje igara na sreću na automatima plaća se godišnju naknada u iznosu od 10.000 kuna po automatu, ali za određene igre i više.

Automati za igre na sreću moraju biti konstruirani odnosno podešeni tako da na ukupan broj programiranih kombinacija isplaćuju igračima najmanje 80% vrijednosti uplata za sudjelovanje u igrama na sreću, uz bilježenje ulaza i izlaza.

Automati i stolovi na kojima se priređuju igre na sreću moraju biti tehnički ispravni, a kontrolni uređaji uplate, isplate, programske ploče i igre te dijelovi koji utječu na rezultat igre moraju biti plombirani. Potvrdu o tehničkoj ispravnosti izdaje pravna osoba ovlaštena za obavljanje tehničkog pregleda.

Plombiranje automata za igre na sreću obavljaju ovlašteni službenici Ministarstva financija, a priređivač uz zahtjev za plombiranje prilaže dokaz o uplati naknade u korist državnog proračuna u iznosu od 300 kuna po automatu. Uz zahtjev za plombiranje jack-pot i on-line sustava prilaže se dokaz o uplati naknade u korist državnog proračuna u iznosu od 500 kuna po sustavu.

Inozemne igre na sreću

Zabranjeno je sudjelovanje u inozemnim igrama na sreću ako se ulozi plaćaju u Hrvatskoj. Također je zabranjeno i prikupljanje uloga, prodaja, držanje, poslovno ustupanje, priređivanje i oglašavanje inozemnih igara u Hrvatskoj. Osobama koje nemaju hrvatsko državljanstvo a privremeno borave u Republici Hrvatskoj dopušta se posjedovanje uplata ili srećaka inozemnih igara na sreću radi osobnog sudjelovanja u igri.

Nagradne igre

Nagradne igre su one igre što ih radi promidžbe svojih proizvoda i usluga priređuju trgovačka društva te druge pravne i fizičke osobe poduzetnici, pri čemu se priređivač obvezuje izvučenim dobitnicima podijeliti nagrade u robi ili uslugama, a da se od sudionika ne zahtijeva posebna uplata za sudjelovanje u igri. Fond nagrada može se sastojati isključivo od dobara i usluga koje dobitnik ne može zamijeniti za novac, a čija ukupna vrijednost po tržišnim cijenama ne može biti veća od 1.000.000 kuna po nagradnoj igri.

Od utvrđene vrijednosti fonda nagradnih igara priređivači plaćaju naknadu u iznosu od 5% u korist Hrvatskoga crvenog križa.

Nagradnom se igrom ne smatraju društvene igre znanja (kvizovi).

Propisi

- ◆ Zakon o igrama na sreću, NN 87/09
- ◆ Odluka Ustavnog suda, NN 22/04
- ◆ Pravilnik o priređivanju kladioničkih igara, NN 167/03, 24/04 i 2/06
- ◆ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 47/95, 106/95, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05 76/07, 87/09 i 94/09
- ◆ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, NN 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77/04, 153/05, 79/07, 34/08 i 97/09
- ◆ Pravilnik o prostornim i tehničkim uvjetima za priređivanje igara na sreću u casinima, NN 162/03
- ◆ Pravilnik o uvjetima tehničke ispravnosti automata i stolova za igre na sreću, NN 77/03, 110/03 i 47/06
- ◆ Pravilnik o obveznim evidencijama za obračun koncesijske naknade u casinima i automat klubovima, NN 43/03, 47/06, 30/08 i 34/09
- ◆ Uredba o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2009, NN 150/08
- ◆ Pravilnik o priređivanju nagradnih igara, NN 158/02 i 47/08

Naknada za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama

Zakon o naknadi za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama stupio je na snagu 1. kolovoza 2009. godine. Razlozi uvođenja bili su ponajprije fiskalne naravi. Naime, uvođenjem te naknade planirano je godišnje povećanje prihoda državnog proračuna za otprilike 430 mil. kuna.

Tim se zakonom uređuje plaćanje naknade za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama.

Predmet plaćanja naknade jest usluga tekstualne poruke, usluga prijenosa slike, govora i zvuka porukom te govorna usluga.

Obveznik plaćanja naknade je infrastrukturni operator koji pruža usluge u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama, a visina naknade iznosi **6% osnove – prihoda** ostvarenoga od pruženih usluga.

Obračunsko razdoblje za utvrđivanje naknade jest kalendarski mjesec, a obveza plaćanja u državni proračun mora se ispuniti do 15. dana tekućega mjeseca za prethodni mjesec.

Propisi

- ◆ Zakon o naknadi za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama, NN 94/09 i Pravilnik, NN 97/09

CARINE

Što je carina i kakva je njezina uloga?

Carina je **jedan od najstarijih oblika poreza**, a plaća se na robu koja se uvozi. Ubraja se u skupinu tzv. neizravnih poreza. Namjena je carina da prije svega štite domaću proizvodnju, i to tako da uvezenu robu čine skupljom i time potiču domaću proizvodnju. Druga je zadaća carina fiskalna, tj. one su jedan od proračunskih prihoda. Pristupanjem WTO-u, Hrvatska je pristala na postupno smanjivanje carinske zaštite, čime će carine gubiti obilježje vanjskotrgovinskog instrumenta, a sve više postajati samo jedan od izvora javnih prihoda.

Carina je porez na uvoz namijejen za štiti domaćeg proizvođača od pohlepe domaćeg potrošača.

Ambrose Bierce

Što je WTO?

WTO (*World Trade Organization*), tj. **Svjetska trgovinska organizacija**, jest međunarodna organizacija koja čini institucionalni i pravni okvir multilateralnoga trgovačkog sustava u područjima carina i trgovine robama, uslugama i intelektualnim vlasništvom. Osnovana je i službeno je počela raditi 1. siječnja 1995. Sjedište WTO-a je u Ženevi (Švicarska), a ukupno ima 153 države članice. Hrvatska je postala članicom 30. studenog 2000.

Carine u Europskoj uniji

Carinska unija jedan je od osnovnih temelja Europske Unije. Unija je ukinula carine među državama članicama te uspostavila jedinstveni sustav carinjenja na svojim vanjskim granicama. Carinska kontrola unutar granica EU posve je nestala, pa carinska unija obuhvaća jedinstveno tržište slobodne razmjene dobara, bez obzira na to je li mjesto njihove proizvodnje EU ili ne. Tako se mobitel proizveden u Finskoj može prodavati u Mađarskoj a da se na nj ne plati carina. Na televizor proizveden u Južnoj Koreji carina se plaća samo kad prvi put ulazi u EU, nakon čega se više ne plaća carina niti se provodi carinska kontrola.

Carine u Hrvatskoj

Sukladno carinskim propisima, carina se plaća na uvoz robe u Hrvatsku prema Carinskoj tarifi, koju možete pronaći na internetskoj stranici Carinske uprave.

Hrvatska se kao članica WTO-a obvezala na postupno smanjivanje carinske zaštite te primjenjuje ugovore o slobodnoj trgovini sa zemljama EU-27, EFTA-e (Švicarskom, Lihtenštajnom, Norveškom i Islandom), CEFTA-e (Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom, Moldovom, Crnom Gorom, Srbijom i Kosovom) te s Turskom, što govori u prilog njezinoj atraktivnosti kao lokacije za izvozno orijentiranu proizvodnju.

Prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i EU, potpisanome 2001, EU je u dijelu koji se odnosi na slobodno kretanje roba gotovo u cijelosti i bez prijelaznog razdoblja ukinula carine i druga ograničenja na uvoz hrvatskih proizvoda. Također, od početka 2002. za većinu industrijskih proizvoda koji su podrijetlom iz EU ukinute su sve carine i količinska ograničenja.

Kako je organizirana Carinska uprava?

Poslove carinske službe obavlja Carinska uprava, organizirana u sastavu Ministarstva financija u obliku Središnjeg ureda i carinarnica koje imaju svoje ispostave. Ravnatelj Carinske uprave ima položaj državnog tajnika. Informacije vezane uz sustav carina možete dobiti na internetskoj stranici Carinske uprave www.carina.hr.

Povratnici i strane osobe koje useljavaju u Hrvatsku

Hrvatski državljani koji su boravili ili radili u inozemstvu i strani državljani koji su od MUP-a dobili odobrenje za privremeni ili stalni boravak u Hrvatskoj oslobođeni su plaćanja carine i PDV-a na predmete kućanstva pri preseljenju u Hrvatsku. Pritom trebaju biti ispunjena dva uvjeta: da su u inozemstvu neprekidno boravili najmanje godinu dana te da su predmete kućanstva posjedovali i koristili najmanje šest mjeseci. Predmeti se mogu unositi u Hrvatsku godinu dana nakon useljenja.

Oslobođenje od carine za putnike

Pri povratku iz inozemstva putnici ne moraju plaćati carinu i PDV na osobnu prtljagu (uključivši radio, CD player, TV, računalo) i na ostalu robu ukupne vrijednosti do 1.000 kuna. Ta se povlastica odnosi na svakog putnika pojedinačno. U zemlju se slobodno može unijeti i 200 cigareta, ili 100 cigarilosa, ili 50 cigara, ili 250 g duhana, 1 litra žestokog pića, 2 litre vina ili likera, 50 grama parfema i 250 ml toaletne vode, lijekovi za potrebe putnika te jedno pakovanje homeopatskog proizvoda.

Koliko se gotovine može prenositi preko granice?

Stranu gotovinu i čekove te gotovinu i čekove u kunama strani putnici mogu unositi ili iznositi bez ograničenja, ali su obvezni cariniku prijaviti unošenje ili iznošenje svote u protuvrijednosti 10.000 eura ili više. Strani su putnici osobe s prebivalištem u inozemstvu ili osobe koje na osnovi važeće radne dozvole borave u inozemstvu najmanje 183 dana u godini.

Iznošenje strane valute ograničeno je isključivo za hrvatske državljane – rezidente, i to na 3.000 eura u gotovini, dok je za iznošenje veće svote potrebno odobrenje Hrvatske narodne banke. Unos strane valute i čekova nije ograničen. Unošenje i iznošenje domaće valute, tj. kuna, za rezidente je ograničeno na iznos od 15.000 kuna, dok je za unošenje ili iznošenje veće svote potrebno posebno odobrenje Hrvatske narodne banke. Za rezidente, kao i za strane putnike, vrijedi i obveza prijavljivanja carinskom službeniku svakog unošenja ili iznošenja svote u protuvrijednosti 10.000 eura ili više.

Propisi

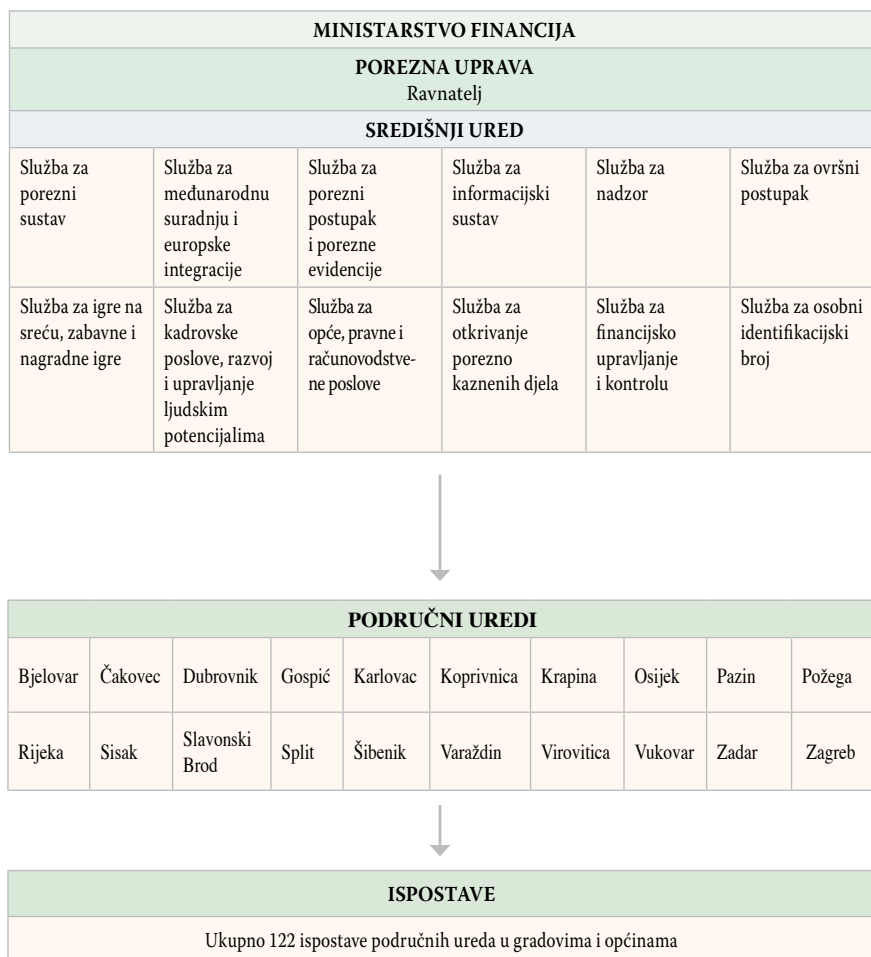
- ◆ Carinski zakon, NN 78/99, 94/99, 117/99, 73/00, 92/01, 47/03, 140/05, 138/06, 60/08 i 45/09
- ◆ Uredba za provedbu Carinskog zakona, NN 161/03, 69/06, 5/07, 70/08 i 76/09
- ◆ Zakon o carinskoj tarifi, NN 61/00, 117/00 i 119/00
- ◆ Zakon o carinskoj službi, NN 83/09

POREZNA UPRAVA

Kako je organizirana Porezna uprava?

Porezna je uprava organizirana u **sastavu Ministarstva financija** pod nazivom Ministarstvo financija, Porezna uprava. Ravnatelj Porezne uprave ima položaj državnog tajnika.

Porezna se uprava sastoji od **Središnjeg ureda, područnih ureda i ispostava** područnih ureda. Svaka od te tri razine ima, prema zakonu, točno određene ovlasti i zadatke.

Područni uredi i ispostave Porezne uprave

Porezna uprava podijeljena je na **20 područnih ureda** ustrojenih prema županijama, te na **ispostave** područnih ureda.

Područni uredi Porezne uprave s ispostavama	
Bjelovar	Bjelovar, Čazma, Daruvar, Garešnica, Grubišno Polje
Čakovec	Čakovec, Mursko Središće, Prelog
Dubrovnik	Dubrovnik, Korčula, Lastovo, Metković, Ploče, izdvojeni ured Blato
Gospić	Donji Lapac, Gospić, Korenica, izdvojeni ured Novalja, Otočac, Senj
Karlovac	Duga Resa, Karlovac, Ogulin, Ozalj, Slunj, Vojnić
Koprivnica	Đurđevac, Koprivnica, Križevci
Krapina	Donja Stubica, Klanjec, Krapina, Pregrada, Zabok, Zlatar
Osijek	Beli Manastir, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek, Valpovo
Pazin	Buzet, Labin, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Umag
Požega	Pakrac, Požega
Rijeka	Crikvenica, Čabar, Delnice, Krk, Mali Lošinj, Opatija, Rab, Rijeka, Vrbovsko
Sisak	Dvor, Glina, Gvozd, Hrvatska Kostajnica, Kutina, Novska, Petrinja, Sisak
Slavonski Brod	Nova Gradiška, Okučani, Slavonski Brod
Split	Hvar, Imotski, Kaštela, Makarska, Omiš, Sinj, Solin, Split, Supetar, Trogir, Vis, Vrgorac
Šibenik	Drniš, Knin, Šibenik
Varaždin	Ivanec, Ludbreg, Novi Marof, Varaždin
Virovitica	Orahovica, Slatina, Virovitica, izdvojeni ured Pitomača
Vukovar	Vinkovci, Vukovar, Županja, Ilok
Zadar	Benkovac, Biograd na Moru, Gračac, Obrovac, Zadar, Pag
Zagreb	Dugo Selo, Ivanić Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec, Zaprešić, Zagreb (13 ispostava)

Zadaće Porezne uprave

Temeljna zadaća PU jest primjena poreznih propisa i propisa o plaćanju obveznih doprinosa. Promjenama koje su stupile na snagu tijekom 2001. godine, osim prikupljanja poreza, PU nadzire i uplatu doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje te doprinosa za zapošljavanje. U njezinu je djelokrugu rada:

- ◆ zaprimanje poreznih prijava i provjera njihova sadržaja,
- ◆ utvrđivanje porezne osnovice i porezne obveze,
- ◆ nadzor i pokretanje postupka u slučaju povrede propisa,
- ◆ inspekcijski nadzor,
- ◆ davanje mišljenja o primjeni propisa,
- ◆ proučavanje poreznog sustava, suradnja s drugim državama te praćenje međunarodnih ugovora s područja poreza,
- ◆ izgradnja i korištenje informacijskog sustava,
- ◆ izdavanje markica za određene proizvode,
- ◆ davanje odobrenja i nadzor igara na sreću i drugih igara,
- ◆ ovrha radi neplaćanja javnih davanja,
- ◆ nadzor obračuna i naplate obveznih doprinosa,
- ◆ prikupljanje i obrada podatka o porezima i obveznim doprinosima te predlaganje promjena porezne politike.

Gdje ćete prijaviti poreze i dobiti potrebne informacije?

Građani ili poduzeća kontaktiraju s PU preko njezinih **ispostava**. No porezni se obveznici mogu izravno obratiti i područnim uredima ili Središnjem uredu PU, iako će njihov predmet biti prosljeđen nadležnoj poreznoj ispostavi. Dakle, ispostava je mjesto gdje će porezni obveznik dobiti potrebne informacije vezane za svoj porezni status, gdje će predati svoju poreznu prijavu, odakle će primiti porezna rješenja i sl.

Građani šalju porezne prijave ispostavam PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu.

Pravne osobe, tj. poduzeća, ustanove i sl. poreznu prijavu dostavljaju ispostavi PU prema sjedištu poreznog obveznika.

Porezna uprava (u SAD-u) propisuje 480 različitih formulara te 280 formulara kojima se objašnjava kako ispuniti tih 480 formulara. Porezni je zakon u početku imao 11.400 riječi, danas ih ima 7 milijuna.

Sam Johnson

Na internetskoj stranici Porezne uprave <http://www.pu.mfin.hr/> mogu se dobiti mnoge porezne informacije. Tako odlazak u ured ispostave PU postupno postaje suvišan.

PU također razvija projekt **ePorezna**, koji će svim poreznim obveznicima omogućiti izvršavanje poreznih obveza putem interneta.

Telefonski kontakt-centar Porezne uprave

Telefonski pozivi primaju se radnim danom od 9 do 15 sati.

Nazovite **0800 1001** za:

- ◆ prijavu utaje poreza,
- ◆ neizdavanje računa,
- ◆ rad na crno,
- ◆ druge porezne prekršaje,
- ◆ pritužbe na rad službenika Porezne uprave.

Nazovite **0800 66 99 33** za:

- ◆ informacije o poreznim oslobođenjima, olakšicama i porezno priznatim izdacima.

Propisi

- ◆ Zakon o poreznoj upravi, NN 67/01, 94/01 i 177/04

POREZNO SAVJETNIŠTVO

Ako ne možete sami riješiti svoje porezne obveze i ne poznajete dovoljno porezne propise ni svoja prava, možete potražiti stručnu pomoć poreznog savjetnika.

Tko može biti porezni savjetnik?

Fizičke osobe koje ispunjavaju:

- ◆ opće uvjete (poslovna sposobnost i zadovoljeni zdravstveni uvjeti potrebni za državnog službenika, prebivalište u Hrvatskoj, znanje hrvatskog jezika i pisanja latiničnim pismom ili drugim jezikom i pismom koje je u službenoj uporabi na području gdje se obavlja djelatnost, nekažnjavanost za određene prekršaje),
- ◆ posebne uvjete (diplomirani pravnik ili ekonomist s pet godina radnog iskustva na poreznim ili računovodstvenim poslovima, položen ispit za poreznog savjetnika i odobrenje za rad dobiveno od Hrvatske komore poreznih savjetnika).

Javna trgovačka društva za porezno savjetništvo.

Ovlašteni revizori i revizorske tvrtke, trgovačka društva i obrti za računovodstvene usluge, poslodavci u predmetima vezanim za poreze na plaće za svoje zaposlenike: bez prava zastupanja stranke u poreznim postupcima pred poreznim tijelima i u poreznim sporovima.

Razlika između utaje poreza (*tax evasion*) i izbjegavanja poreza (*tax avoidance*) jest u debljini zatvorskih zidova.

Denis Healey

Iako se Zakonom o poreznom savjetništvu iz 2000. godine uređuju uvjeti osnivanja, položaj i djelatnost Hrvatske komore poreznih savjetnika, ona do kraja 2009. godine još nije osnovana. Zakon također propisuje da se poreznim savjetništvom mogu baviti samo fizičke osobe kojima je Komora dala odobrenje za rad. S obzirom na to da Komora još nije osnovana, izdavanje odobrenja za rad u nadležnosti je Ministarstva financija.

Koje poslove obavlja porezni savjetnik?

U djelokrugu poreznog savjetnika su ovi poslovi:

- ♦ pomoć u poreznim pitanjima,
- ♦ savjetovanje stranaka o svim poreznim pitanjima, pomoć pri izradi poreznih prijava, zastupanje u poreznim postupcima pred poreznim tijelima, sudjelovanje u poreznim sporovima pred sudovima, nadzor vođenja poreznih i računovodstvenih evidencija,
- ♦ ispunjavanje porezne prijave i drugih isprava koje je porezni obveznik obvezan ispunjavati i dostavljati u poreznom postupku.

Ispit za poreznog savjetnika

- ♦ Organizira ga i provodi Komora.
- ♦ Polaže se pred povjerenstvom od najmanje pet članova, a imenuje ga Ministarstvo financija na prijedlog Komore.
- ♦ Troškove ispita snosi osoba koja polaže ispit.

Prijavu za ispit može podnijeti osoba koja ispunjava opće i posebne uvjete.

Uz prijavu se prilažu ove isprave:

- ♦ ovjereni preslik diplome o završenom fakultetu,
- ♦ dokaz o prebivalištu na području Republike Hrvatske,
- ♦ dokazi o radnom iskustvu,
- ♦ potvrda o ispunjavanju zdravstvenih uvjeta za državnog službenika,
- ♦ isprava o nekažnjavanju.

Cijena ispita

Uz prijavu koja se dostavlja tajniku Ispitnog povjerenstva u Ministarstvu financija, Zagreb, Katančićeva 5, kandidat plaća pristupninu od 300 kuna.

Nakon obavijesti o danu i vremenu polaganja ispita kandidat mora uplatiti 6.700 kuna naknade za polaganje ispita. Pristupnina i naknada uplaćuju se na račun Porezne uprave broj 30102-637-5491.

Što obuhvaća ispit?

U sklopu ispita provjerava se znanje o:

- ◆ osnovama poreznog sustava, porezne politike i financijskog izravnjanja,
- ◆ poreznom pravu u Republici Hrvatskoj,
- ◆ izravnim porezima,
- ◆ neizravnim porezima,
- ◆ računovodstvu, financijskim izvještajima i reviziji,
- ◆ osnovama financijskog sustava Republike Hrvatske,
- ◆ pravu trgovačkih društava,
- ◆ subjektima poreznopravnoga odnosa (ostalima).

Nakon položenog ispita dobiva se odobrenje za rad. Porezni savjetnici obavljaju svoj posao uz naknadu prema tarifi koju propisuje Komora.

Propisi

- ◆ Zakon o poreznom savjetništvu, NN 127/00
- ◆ Pravilnik o programu i polaganju ispita za poreznog savjetnika, NN 54/01, 79/01 i 38/03

POPIS PODRUČNIH UREDA POREZNE UPRAVE S ISPOSTAVAMA

POREZNA UPRAVA Područni uredi s ispostavama

MINISTARSTVO FINANCIJA POREZNA UPRAVA – SREDIŠNJI URED Boškovićeva 5 P.P. 359 10000 ZAGREB	telefon faks	01 4809 000 01 4809 008
PODRUČNI URED ZAGREB s ispostavama Avenija Dubrovnik 32 P.P. 344 10020 ZAGREB	telefon faks	01 6501 111 01 6501 448
ISPOSTAVA ZAGREB – CENTAR Ilica 25 P.P. 346 10000 ZAGREB	telefon faks	01 4802 900 01 4802 999
ISPOSTAVA ZAGREB – MEDVEŠČAK Draškovićeva 15 P.P. 347 10000 ZAGREB	telefon faks	01 4596 300 01 4596 301
ISPOSTAVA ZAGREB – TREŠNJEVKA Park Stara Trešnjevka 2 P.P. 348 10000 ZAGREB	telefon faks	01 3035 800 01 3035 888
ISPOSTAVA ZAGREB – TRNJE Ul. grada Vukovara 56 P.P. 349 10000 ZAGREB	telefon faks	01 6321 222 01 6170 736
ISPOSTAVA ZAGREB – DUBRAVA Av. Dubrava 49 P.P. 201 10040 ZAGREB - DUBRAVA	telefon faks	01 2960 900 01 2960 950
ISPOSTAVA ZAGREB – MAKSIMIR Petrova 116 P.P. 350 10000 ZAGREB	telefon faks	01 6100 670 01 6100 660
ISPOSTAVA ZAGREB – SUŠEDGRAD Sigetje 2 P.P. 74 10090 ZAGREB – SUŠEDGRAD	telefon faks	01 3793 400 01 3793 444

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA ZAGREB – ČRNOMEREC Trg Francuske Republike 15 P.P. 351 10000 ZAGREB	telefon faks	01 3793 600 01 3793 666
ISPOSTAVA ZAGREB – NOVI ZAGREB Avenija Dubrovnik 12 P.P. 325 10020 ZAGREB	telefon faks	01 6501 000 01 6501 050
ISPOSTAVA ZAGREB – PEŠČENICA Zapoljska 1 P.P. 322 10000 ZAGREB	telefon faks	01 2362 090 01 2362 099
ISPOSTAVA ZAGREB – za porez građana Avenija Dubrovnik 32 P.P. 323 10020 ZAGREB	telefon faks	01 6501 111 01 6501 192
ISPOSTAVA ZAGREB – za nekretnine Avenija Dubrovnik 32 P.P. 323 10020 ZAGREB	telefon faks	01 6501 111 01 6501 277
ISPOSTAVA ZAGREB – za velike porezne obveznike Avenija Dubrovnik 30 10020 ZAGREB	telefon faks	01 6501 111 01 6501 523
ISPOSTAVA DUGO SELO Josipa Zorića 1 P.P. 81 10370 DUGO SELO	telefon faks	01 2753 122 01 2753 413
ISPOSTAVA IVANIĆ GRAD Trg Vladimira Nazora 1 P.P. 2 10310 IVANIĆ GRAD	telefon faks	01 2831 242 01 2831 260
ISPOSTAVA JASTREBARSKO Vlatka Mačeka 2 P.P. 76 10450 JASTREBARSKO	telefon faks	01 6274 030 01 6281 118
ISPOSTAVA SAMOBOR Trg kralja Tomislava 5 P.P. 121 10430 SAMOBOR	telefon faks	01 3335 320 01 3363 385
ISPOSTAVA SESVETE Trg Dragutina Domjanića 4 P.P. 18 10360 Sesvete	telefon faks	01 2030 600 01 2030 650
ISPOSTAVA SVETI IVAN ZELINA Trg Ante Starčevića 4 P.P. 3 10380 SVETI IVAN ZELINA	telefon faks	01 2030 850 01 2060 240

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA VELIKA GORICA Trg kralja Tomislava 34 P.P. 3 10410 VELIKA GORICA	telefon faks	01 6269 900 01 6221 313
ISPOSTAVA VRBOVEC Trg Petra Zrinskog 10 P.P. 29 10340 VRBOVEC	telefon faks	01 2700 060 01 2700 077
ISPOSTAVA ZAPREŠIĆ Drage Švajcera 1 P.P. 76 10290 ZAPREŠIĆ	telefon faks	01 3340 200 01 3340 230
ODJEL ZA NADZOR MALIH I SREDNJIH POREZNIH OBVEZNIKA Albrechtova 42 10000 ZAGREB	telefon faks	01 2392 960 01 2389 985
ODJEL ZA OVRHU Albrechtova 42 10000 ZAGREB	telefon faks	01 2390 900 01 2390 958
ODJEL ZA OTKRIVANJE POREZNO KAZNENIH DJELA Albrechtova 42 10000 ZAGREB	telefon faks	01 2390 836 01 2390 867
ODJEL ZA PREKRŠAJNI POSTUPAK Draškovićeve 15/4 P.P. 330 10000 ZAGREB	telefon faks	01 4596 352 01 4596 365

PODRUČNI URED SISAK s ispostavama A. i S. Radića 30 P.P. 26 44000 SISAK	telefon faks	044 551 103 044 551 177
ISPOSTAVA DVOR Trg bana J. Jelačića b.b. P.P. 9 44440 DVOR	telefon faks	044 525 161 044 871 151
ISPOSTAVA GLINA Trg bana J. Jelačića b.b. P.P. 7 44400 GLINA	telefon faks	044 880 902 044 880 917
ISPOSTAVA GVOZD Trg dr. Franje Tuđmana 6 P.P. 8 44410 GVOZD	telefon faks	044 881 002 044 881 034

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA HRVATSKA KOSTAJNICA Vladimira Nazora 9 P.P. 77 44430 HRVATSKA KOSTAJNICA	telefon faks	044 525 330 044 525 333
ISPOSTAVA KUTINA Trg kralja Tomislava 12 P.P. 97 44320 KUTINA	telefon faks	044 691 321 044 683 470
ISPOSTAVA NOVSKA Trg L. I. Oriovčanina 2 P.P. 33 44330 NOVSKA	telefon faks	044 691 581 044 691 599
ISPOSTAVA PETRINJA Gundulićeva 2 P.P. 38 44250 PETRINJA	telefon faks	044 811 525 044 815 898
ISPOSTAVA SISAK A. i S. Radića 30 P.P. 26 44000 SISAK	telefon faks	044 551 100 044 551 176

PODRUŽNI URED KARLOVAC s ispostavama Pavla Vitezovića 1 P.P. 79 47000 KARLOVAC	telefon faks	047 542 000 047 611 315
ISPOSTAVA DUGA RESA Trg sv. Jurja 1 P.P. 74 47250 DUGA RESA	telefon faks	047 819 288 047 841 829
ISPOSTAVA KARLOVAC Pavla Vitezovića 1 P.P. 79 47000 KARLOVAC	telefon faks	047 542 000 047 542 123
ISPOSTAVA OGULIN Bernardina Frankopana 11 P.P. 85 47300 OGULIN	telefon faks	047 819 255 047 522 841
ISPOSTAVA OZALJ Kurilovac b.b. P.P. 1 47280 OZALJ	telefon faks	047 693 343 047 731 133
ISPOSTAVA SLUNJ Trg dr. Franje Tuđmana 2 P.P. 2 47240 SLUNJ	telefon faks	047 819 340 047 777 656

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA VOJNIĆ Trg S. Radića 1 P.P. 7 47220 VOJNIĆ	telefon faks	047 883 033 047 883 033
--	-----------------	----------------------------

PODRUČNI URED VARAŽDIN s ispostavama Graberje 1 P.P. 231 42000 VARAŽDIN	telefon faks	042 390 100 042 390 178
ISPOSTAVA IVANEC Đure Arnolda 11 P.P. 34 42240 IVANEC	telefon faks	042 332 940 042 781 522
ISPOSTAVA LUSBREG Trg Sv. Trojstva 14 P.P. 5 42230 LUSBREG	telefon faks	042 306 555 042 810 535
ISPOSTAVA NOVI MAROF Trg hrvatske državnosti 1 P.P. 1 42220 NOVI MAROF	telefon faks	042 613 060 042 612 714
ISPOSTAVA VARAŽDIN Graberje 1 P.P. 231 42000 VARAŽDIN	telefon faks	042 390 100 042 390 176

PODRUČNI URED KOPRIVNICA s ispostavama Hrvatske državnosti 7 P.P. 6 48000 KOPRIVNICA	telefon faks	048 289 555 048 622 937
ISPOSTAVA ĐURĐEVAC Stjepana Radića 1 P.P. 27 48350 ĐURĐEVAC	telefon faks	048 289 050 048 289 065
ISPOSTAVA KOPRIVNICA Hrvatske državnosti 7 P.P. 6 48000 KOPRIVNICA	telefon faks	048 289 555 048 622 868
ISPOSTAVA KRIŽEVCI I. Z. Dijankovečkog 8 P.P. 58 48260 KRIŽEVCI	telefon faks	048 279 000 048 279 003

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

PODRUČNI URED BJELOVAR s ispostavama Dr. Ante Starčevića 8/II P.P. 2 43000 BJELOVAR	telefon faks	043 225 700 043 244 693
ISPOSTAVA BJELOVAR Dr. Ante Starčevića 8 P.P. 47 43000 BJELOVAR	telefon faks	043 225 717 43 241 864
ISPOSTAVA ČAZMA Milana Novačića 13 P.P. 1 43240 ČAZMA	telefon faks	043 444 380 043 771 410
ISPOSTAVA DARUVAR Matije Gupca 4 P.P. 78 43500 DARUVAR	telefon faks	043 440 800 043 331 275
ISPOSTAVA GAREŠNICA Vladimira Nazora 22 P.P. 116 43280 GAREŠNICA	telefon faks	043 675 640 043 675 650
ISPOSTAVA GRUBIŠNO POLJE Trg bana J. Jelačića 1 P.P. 54 43290 GRUBIŠNO POLJE	telefon faks	043 675 660 043 675 666

PODRUČNI URED RIJEKA s ispostavama Riva 16 P.P. 182 51000 RIJEKA	telefon faks	051 310 000 051 330 246
ISPOSTAVA CRIKVENICA Kralja Tomislava 85 P.P. 7 51260 CRIKVENICA	telefon faks	051 455 100 051 784 603
ISPOSTAVA ČABAR Narodnog oslobođenja 2 P.P. 14 51306 ČABAR	telefon faks	051 612 060 051 821 292
ISPOSTAVA DELNICE Supilova 20 P.P. 67 51300 DELNICE	telefon faks	051 508 230 051 508 255
ISPOSTAVA KRK Trg bana J. Jelačića 5 P.P. 29 51500 KRK	telefon faks	051 867 670 051 222 289

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA MALI LOŠINJ Riva lošinjskih kapetana 7 P.P. 56 51550 MALI LOŠINJ	telefon faks	051 867 760 051 233 427
ISPOSTAVA OPATIJA M. Tita 8 P.P. 112 51410 OPATIJA	telefon faks	051 701 770 051 701 259
ISPOSTAVA RAB Mali Palit b.b. P.P. 121 51280 RAB	telefon faks	051 867 700 051 725 350
ISPOSTAVA RIJEKA Riva 10 P.P. 182 51000 RIJEKA	telefon faks	051 310 200 051 335 792
ISPOSTAVA VRBOVSKO Dobra 4 P.P. 22 51326 VRBOVSKO	telefon faks	051 829 320 051 875 240
PODRUČNI URED GOSPIĆ s ispostavama Kaniška 4 P.P. 43 53000 GOSPIĆ	telefon faks	053 665 370 053 575 248
ISPOSTAVA DONJI LAPAC Trg Nikole Tesle 2 P.P. 1 53250 DONJI LAPAC	telefon faks	053 765 021 053 765 020
ISPOSTAVA GOSPIĆ Budačka 55 53000 GOSPIĆ	telefon faks	053 746 440 053 575 590
IZDVOJENI URED NOVALJA Trg dr. Franje Tuđmana 1 P.P. 1 53291 NOVALJA	telefon faks	053 746 490 053 662 353
ISPOSTAVA KORENICA Trg svetog Jurja 6 P.P. 17 53230 KORENICA	telefon faks	053 746 470 053 776 498
ISPOSTAVA OTOČAC Trg dr. Franje Tuđmana b.b. P.P. 28 53220 OTOČAC	telefon faks	053 746 510 053 771 436

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA SENJ S. S. Kranjčevića 3a P.P. 44 53270 SENJ	telefon faks	053 885 100 053 881 026
--	-----------------	----------------------------

PODRUČNI URED VIROVITICA s ispostavama Vladimira Nazora 3 P.P. 26 33000 VIROVITICA	telefon faks	033 841 500 033 726 729
ISPOSTAVA ORAHOVICA Kralja Zvonimira 26a P.P. 23 33515 ORAHOVICA	telefon faks	033 401 000 033 673 239
ISPOSTAVA SLATINA Braće Radića 7 P.P. 25 33520 SLATINA	telefon faks	033 401 950 033 551 434
ISPOSTAVA VIROVITICA Ljudevita Patačića 1 P.P. 51 33000 VIROVITICA	telefon faks	033 841 550 033 721 248

PODRUČNI URED POŽEGA s ispostavama Županijska 14 P.P. 412 34000 POŽEGA	telefon faks	034 312 340 034 272 582
ISPOSTAVA PAKRAC Trg bana J. Jelačića 18 P.P. 37 34550 PAKRAC	telefon faks	034 311 500 034 411 001
ISPOSTAVA POŽEGA Županijska 14 P.P. 412 34000 POŽEGA	telefon faks	034 312 340 034 272 624

PODRUČNI URED ZADAR s ispostavama Ante Starčevića 9 P.P. 278 23000 ZADAR	telefon faks	023 204 111 023 204 144
ISPOSTAVA BIOGRAD na MORU Trg kralja Tomislava 5 P.P. 37 23210 BIOGRAD na MORU	telefon faks	023 382 860 023 383 093

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA BENKOVAC Ivana Meštrovića 9 P.P. 23 23420 BENKOVAC	telefon faks	023 684 860 023 681 457
ISPOSTAVA GRAČAC Školska ulica 1 P.P. 18 23440 GRAČAC	telefon faks	023 775 800 023 775 804
ISPOSTAVA OBROVAC Ante Starčevića 11 P.P. 5 23450 OBROVAC	telefon faks	023 689 940 023 689 187
ISPOSTAVA PAG Branimirova obala 1 P.P. 18 23250 PAG	telefon faks	023 600 500 023 600 510
ISPOSTAVA ZADAR Ante Starčevića 9 P.P. 278 23000 ZADAR	telefon faks	023 204 222 023 204 244
PODRUČNI URED OSIJEK s ispostavama Županijska 4 31000 OSIJEK	telefon faks	031 223 723 031 223 778
ISPOSTAVA BELI MANASTIR Kralja Tomislava 53 P.P. 33 31300 BELI MANASTIR	telefon faks	031 710 020 031 703 814
ISPOSTAVA DONJI MIHOLJAC Vukovarska 1 P.P. 33 31540 DONJI MIHOLJAC	telefon faks	031 620 000 031 631 548
ISPOSTAVA ĐAKOVO Vijenac K. A. Stepinca 10 P.P. 13 31400 ĐAKOVO	telefon faks	031 840 260 031 813 022
ISPOSTAVA NAŠICE Pejačevićev trg 7 P.P. 2 31500 NAŠICE	telefon faks	031 615 720 031 613 517
ISPOSTAVA OSIJEK Županijska 4 31000 OSIJEK	telefon faks	031 223 700 031 223 772

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA VALPOVO Kralja Petra Krešimira IV. P.P. 38 31550 VALPOVO	telefon faks	031 656 010 031 656 020
--	-----------------	----------------------------

PODRUČNI URED ŠIBENIK s ispostavama Obala Hrvatske mornarice 3 P.P. 37 22000 ŠIBENIK	telefon faks	022 209 500 022 218 936
ISPOSTAVA DRNIŠ Kardinala Alojzija Stepinca 4 P.P. 43 22320 DRNIŠ	telefon faks	022 888 850 022 886 991
ISPOSTAVA KNIN Dr. Franje Tuđmana 2 P.P. 5 22300 KNIN	telefon faks	022 664 461 022 664 468
ISPOSTAVA ŠIBENIK Obala Hrvatske mornarice 3 P.P. 37 22000 ŠIBENIK	telefon faks	022 209 503 022 213 550

PODRUČNI URED VUKOVAR s ispostavama Trg Republike Hrvatske 5 P.P. 96 32000 VUKOVAR	telefon faks	032 451 111 032 451 151
ISPOSTAVA VINKOVCI Kralja Zvonimira 12 P.P. 115 32100 VINKOVCI	telefon faks	032 343 307 032 343 346
ISPOSTAVA VUKOVAR Trg Republike Hrvatske 5 P.P. 84 32000 VUKOVAR	telefon faks	032 451 111 032 451 122
ISPOSTAVA ŽUPANJA Strossmayerova 18 P.P. 48 32270 ŽUPANJA	telefon faks	032 827 511 032 827 555
ISPOSTAVA ILOK Trg Nikole Iločkog 16 P.P. 48 32236 ILOK	telefon faks	032 590 068 032 590 137

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

PODRUČNI URED SPLIT s ispostavama Trg Franje Tuđmana 4 P.P. 157 21000 SPLIT	telefon faks	021 352 055 021 347 002
ISPOSTAVA HVAR Fabrika bb P.P. 45 21450 HVAR	telefon faks	021 778 130 021 742 294
ISPOSTAVA IMOTSKI Ante Starčevića b.b. P.P. 80 21260 IMOTSKI	telefon faks	021 671 180 021 842 145
ISPOSTAVA KAŠTELA Braće Radića b.b. P.P. 50 21212 KAŠTEL SUĆURAC	telefon faks	021 246 550 021 246 563
ISPOSTAVA MAKARSKA Obala kralja Tomislava 1 P.P. 81 21300 MAKARSKA	telefon faks	021 695 030 021 695 055
ISPOSTAVA OMIŠ Put ribnjaka 1 P.P. 20 21310 OMIŠ	telefon faks	021 755 550 021 755 570
ISPOSTAVA SINJ Vrcanov obor 2 P.P. 78 21230 SINJ	telefon faks	021 668 080 021 824 470
ISPOSTAVA SOLIN Stjepana Radića 42 P.P. 16 21210 SOLIN	telefon faks	021 246 460 021 213 399
ISPOSTAVA SPLIT Domovinskog rata 2 P.P. 383 21000 SPLIT	telefon faks	021 352 055 021 343 433
ISPOSTAVA SUPETAR Put Vele Luke 3 P.P. 27 21400 SUPETAR	telefon faks	021 630 526 021 630 191
ISPOSTAVA TROGIR Blaža Jurja Trogirana 1 P.P. 32 21220 TROGIR	telefon faks	021 798 360 021 881 955

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

ISPOSTAVA VIS Biskupa Mihe Pušića 10 P.P. 51 21480 VIS	telefon faks	021 778 070 021 711 438
ISPOSTAVA VRGORAC Tina Ujevića 8 P.P. 87 21276 VRGORAC	telefon faks	021 695 830 021 674 442
PODRUČNI URED PAZIN s ispostavama M. B. Rašana 2/4 P.P. 60 52000 PAZIN	telefon faks	052 600 200 052 624 164
ISPOSTAVA BUZET II. Istarske brigade 11 P.P. 30 52420 BUZET	telefon faks	052 725 530 052 663 299
ISPOSTAVA LABIN Rudarska 1 P.P. 74 52220 LABIN	centrala faks	052 866 721 052 866 729
ISPOSTAVA PAZIN Ćirilometodske družbe 10 P.P. 2 52000 PAZIN	vtelefon faks	052 429 430 052 624 507
ISPOSTAVA POREČ Vlašića 20 P.P. 67 52440 POREČ	telefon faks	052 408 700 052 432 122
ISPOSTAVA PULA Cararrina 5 P.P. 551 52100 PULA	telefon faks	052 372 700 052 218 966
ISPOSTAVA ROVINJ Pečine 6 P.P. 122 52210 ROVINJ	telefon faks	052 827 201 052 814 078
ISPOSTAVA UMAG Vrh b.b. P.P. 102 52470 UMAG	telefon faks	052 702 100 052 741 798

POREZNA UPRAVA
Područni uredi s ispostavama

PODRUČNI URED DUBROVNIK s ispostavama Vukovarska 6 P.P. 11 20000 DUBROVNIK	telefon faks	020 431 222 020 417 244
ISPOSTAVA DUBROVNIK Vukovarska 6 P.P. 11 20000 DUBROVNIK	telefon faks	020 431 222 020 416 908
ISPOSTAVA KORČULA Trg A. i S. Radića 1 P.P. 110 20260 KORČULA	telefon faks	020 716 410 020 715 940
ISPOSTAVA LASTOVO Pjevor bb P.P. 13 20290 LASTOVO	telefon faks	020 801 033 020 801 033
ISPOSTAVA METKOVIĆ Stjepana Radića 3 P.P. 79 20350 METKOVIĆ	telefon faks	020 684 920 020 684 935
ISPOSTAVA PLOČE Trg kralja Tomislava 16 20340 PLOČE	telefon faks	020 716 450 020 678 788

PODRUČNI URED ČAKOVEC s ispostavama Otokara Keršovanija 11 P.P. 71 40000 ČAKOVEC	telefon faks	040 371 222 040 371 200
ISPOSTAVA ČAKOVEC Otokara Keršovanija 11 P.P. 71 40000 ČAKOVEC	telefon faks	040 371 250 040 371 272
ISPOSTAVA MURSKO SREDIŠĆE Martinska 3 P.P. 2 40315 MURSKO SREDIŠĆE	telefon faks	040 370 791 040 543 171
ISPOSTAVA PRELOG Glavna 51 P.P. 22 40323 PRELOG	telefon faks	040 379 731 040 379 741

POREZI U REPUBLICI HRVATSKOJ*

POREZ	POREZNI OBVEZNIK	POREZNA OSNOVICA/PREDMET OPOREZIVANJA	POREZNA STOPA	PROPISI	PRIPADNOST PRIHODA
POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	fizička i pravna osoba (poduzetnik) koja isporučuje dobra ili obavlja usluge	naknada za isporučena dobra ili obavljene usluge	23, 10 i 0%	Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09 i 94/09; Pravilnik, NN 149/09	100% republički
TROŠARINE – posebni porezi					
NA ENERGENTE I ELEKTRIČNU ENERGIJU	proizvođač, uvoznik, ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta, registrirani primatelj, trošarinski zastupnik i dr.	energenti koji se rabe kao pogonsko gorivo, gorivo za grijanje i električna energija, određeni tarifnim oznakama kombinirane nomenklature (KN)	<p>motorni benzin (pogonsko gorivo) olovni 3.600 kn/1.000 l bezolovni 2.850 kn/1.000 l</p> <p>plinsko ulje za pogon 2.200 kn/1.000 l za grijanje 300 kn/1.000 l</p> <p>kerozin – petrolej za pogon 2.200 kn/1.000 l za grijanje 1.752 kn/1.000 l</p> <p>UNP za pogon 912,50 kn/1.000 kg za grijanje 0,00 kn/1.000 kg</p> <p>teško loživo ulje 110 kn/1.000 kg</p> <p>prirodni plin za pogon, za grijanje 0,00 kn/m³</p> <p>ugljen, koks 2,20 kn/GJ</p> <p>električna energija 0,00 kn/MWh</p> <p>biogoriva 0,00 kn</p>	Zakon o trošarinama, NN 83/09 Pravilnik NN 1/10 Pravilnik o primjeni Zakona o trošarinama što se odnosi na plinsko ulje obojano plavom bojom za namjene u poljoprivredi, ribolovu i akvakulturi NN 1/10	100% republički

*Siječanj 2010.

NA DUHANSKE PROIZVODE	proizvođač, uvoznik, ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta, registrirani primatelj, trošarinski zastupnik i dr.	cigarete i ostali duhanski proizvodi	cigarete specifični 180 kn/1.000 kom. proporcionalni 30% MPC-a cigare 1.100 kn/1.000 kom. cigarilosi 4,40 kn/paketiću duhan 92-136 kn/kg	Zakon o trošarinama, NN 83/09 Pravilnik NN 1/10	100% republički
NA ALKOHOL I ALKOHOLNA PIĆA	proizvođač, uvoznik, ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta, registrirani primatelj, trošarinski zastupnik i dr.	pivo, mirna i pjenušava vina, međuproizvodi, etilni alkohol	pivo 40 kn/hl mirna i pjenušava vina 0 kn međuproizvodi 500-800 kn/hl etilni alkohol 5.300 kn/hl čistog alkohola	Zakon o trošarinama, NN 83/09 Pravilnik NN 1/10	100% republički
NA KAVU	pravna ili fizička osoba koja u RH uvozi, unosi ili prima kavu, osim osoba i količina koje su prema carinskim propisima oslobođene plaćanja carine	kilogram neto težine kave, odnosno prerađevina kave	nepržena 5 kn pržena 12 kn kavine ljuske i opne 15 kn zamjene kave i koncentratni na bazi kave 20 kn	Zakon o posebnom porezu na kavu, NN 87/05; Pravilnik, NN 92/05 i 155/05	100% republički
NA BEZALKOHOLNA PIĆA	pravne i fizičke osobe koje proizvode ili naručuju proizvodnju pića; osobe koje uvoze, unose ili primaju bezalkoholna pića u carinsko područje RH i osobe koje nisu proizvođači, a uvoze i nabavljaju sirupe, praške i pastile za proizvodnju bezalkoholnih pića	hektolitar proizvedenoga ili uvezenoga bezalkoholnog pića i bezalkoholnog pića koje se dobiva otapanjem sirupa, praškova i pastila	40,00 kn po hektolitr	Zakon o posebnom porezu na bezalkoholna pića, NN 136/02; Pravilnik, NN 59/94, 109/96, i 119/01	100% republički

NA OSOBNE AUTOMOBILE, OSTALA MOTORNA VOZILA, PLOVILA I ZRAKOPLOVE	uvoznici ili proizvođači (posebni porez – trošarina)	novi: automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi: prodajna cijena (bez PDV-a) ili carinska osnovica	novi: 0 - više od 500.000 kn: porez 13 - 63%, + 6.500 - 177.500 kn	Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, NN 136/02 pročišćeni tekst, 44/03, 95/04 i 94/0	100% republički
	kupac ili stjecatelj upotrebljavanoga osobnog automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova (posebni porez na promet)	rabljeni automobili i motocikli	rabljeni: prodajna cijena		
NA LUKSUZNE PROIZVODE	pravna i fizička osoba – proizvođač i uvoznik	prodajna vrijednost proizvoda (bez PDV-a) ili carinska osnovica (satovi, nakit i srodni proizvodi, odjeća i obuća od krzna i kože reptila, oružje, pirotehnički proizvodi)	30%	Zakon o posebnom porezu na luksuzne proizvode, NN 136/02; Pravilnik, NN 112/99, 119/01, 25/09, 26/09, 27/09 i 73/09	100% republički
POREZ NA PREMIJE OSIGURANJA OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI I PREMIJE KASKO OSIGURANJA CESTOVNIH VOZILA	društva za osiguranje	premija osiguranja od automobilske odgovornosti	15%	Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti, NN 150/02; Pravilnik, NN 16/03	100% republički
		premija kasko osiguranja	10%		
NAKNADA ZA PRUŽANJE USLUGA U POKRETNIM ELEKTRONIČKIM KOMUNIKACIJSKIM MREŽAMA	infrastrukturni operater	SMS, MMS i govorna usluga	6%	Zakon o naknadi za pružanje usluga u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama, NN 94/09; Pravilnik, NN 97/09	100% republički

POREZ NA IGRE NA SREČU I NAGRADNE IGRE	priređivači posebnih igara na sreću fizičke osobe	različite naknade PDV (obveznici) dobici u igrama na sreću	23% 30.000,00 - 500.000 kn: 15% više od 500.000 kn: 20%	Zakon o igrama na sreću, NN 87/09; razni pravilnici; Zakon o PDV-u; Uredba 150/08; Odluka USRH, NN 22/04	100% republički
POREZ NA DOHODAK	fizička osoba koja ostvaruje oporezivi dohodak	ukupni dohodak koji tuzemni porezni obveznik ostvari u zemlji i u inozemstvu, a inozemni u RH	15, 25, 35 i 45%	Zakon o porezu na dohodak, NN 177/04 i 73/08; Pravilnici, NN 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 i 146/09; Pravilnici, 48/05, 143/06, 148/09	Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, čl. 45. određena je raspodjela prihoda od poreza na dohodak
POSEBAN POREZ NA PLAĆE, MIROVINE I DRUGE PRIMITKE	isplatitelj plaće, mirovine i drugih primitka	plaće, mirovine, dividende, udjeli u dobiti i drugi dohodak prema Zakonu o porezu na dohodak	2 i 4%	Zakon o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, NN 94/09; Pravilnik, NN 96/09	100% republički
POSEBAN POREZ NA PRIMITKE OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI I OSTALE PRIMITKE	primatelj dohotka od obrta, najma, osiguranja, autorskih prava, otuđenja nekretnina, kamata i udjela u dobiti	primici od obrta, najma, osiguranja, autorskih prava, otuđenja nekretnina, kamata i udjela u dobiti	2 i 4%	Zakon o posebnom porezu na primitke od samostalne djelatnosti i ostale primitke, NN 119/09; Pravilnik NN 131/09	100% republički
POREZ NA DOBIT	trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba koja obavlja djelatnost radi stjecanja dobiti	dobit (razlika između prihoda i rashoda)	20 %	Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06 i 146/08; Pravilnik, NN 95/05, 133/07, 156/08 i 146/09	100% republički

POREZ NA PROMET NEKRETNINA	stjecatelj nekretnine	tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze	5 % 23%	Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 69/97, 26/00, 86/01 i 153/02; Pravilnik, NN 28/01; Zakon o porezu na dodanu vrijednost	40% republički 60% općinski / gradski
POREZ NA NASLJEDSTVA I DAROVE	pravne i fizičke osobe koje u RH naslijede ili dobiju na dar oporezivu imovinu	tržišna vrijednost naslijedene ili na dar dobivene financijske i druge imovine u trenutku nastanka porezne obveze po odbitku dugova i troškova	gotov novac, novčana potraživanja, vrijednosnice i pokretnine ako im je pojedinačna vrijednost veća od 50.000 kn: 5% nekretnine: 5 %	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06 i 73/08; Zakon o porezu na promet nekretnina, NN 69/97, 86/01 153/02; razni pravilnici; Odluka USRH, NN 26/07	100% županijski 40% republički 60% općinski / gradski
POREZ NA CESTOVNA MOTORNA VOZILA	pravne i fizičke osobe vlasnici registriranih osobnih automobila i motocikala	ovisno o starosti (do 10 godina za automobile) i snazi motora automobili motocikli	automobili: 200 - 1.500 kn godišnje motocikli: 0 - 1.200 kn godišnje	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	100% županijski
POREZ NA PLOVILA	pravne i fizičke osobe vlasnici plovila	plovila ovisno o dužini, kabini, snazi motora i pogonu (motorni ili jedrenjak)	0 - 5.000 kn godišnje	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	100% županijski
POREZ NA AUTOMATE ZA ZABAVNE IGRE	pravna ili fizička osoba koja stavlja automate u upotrebu	automati za zabavne igre	100 kn mjesečno po automatu	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave; razni pravilnici	100% županijski

POREZ NA POTROŠNJU	pravna i fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge	prodajna cijena pića koje se proda u ugostiteljskim objektima	do 3%	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	100% općinski / gradski
POREZ NA KUĆE ZA ODMOR	pravne i fizičke osobe vlasnici kuća za odmor, vlasnici zgrade, dijela zgrade ili stana koji se koristi povremeno ili sezonski	četvorni metar korisne površine, ovisno o mjestu, starosti, stanju infrastrukture i sl.	od 5 do 15 kn godišnje po m ²	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	100% općinski / gradski
POREZ NA TVRTKU ILI NAZIV	pravne i fizičke osobe obveznici poreza na dohodak ili dobit	tvrtka ili naziv (prodavaonice, pogoni, radionice, prodajna mjesta)	do 2.000 kn godišnje	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	100% općinski / gradski
POREZ NA KORIŠTENJE JAVNIH POVRŠINA	korisnik javnih površina, pravne i fizičke osobe	veličina korištene javne površine	po m ² (koliko propiše pojedina općina ili grad)	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	100% općinski / gradski
PRIREZ	obveznici poreza na dohodak	porez na dohodak	općina do 10% grad s manje od 30.000 stanovnika do 12% grad s više od 30.000 stanovnika do 15% Grad Zagreb do 30%	Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	općinski, gradski, Grad Zagreb

Ostali porezni propisi

- ◆ Opći porezni zakon, NN 147/08
- ◆ Zakon o poreznom savjetništvu, NN 127/00
- ◆ Zakon o brdsko-planinskim područjima, NN 12/02, 32/02, 117/03, 42/05, 90/05, 80/08 i 38/09
- ◆ Zakon o područjima posebne državne skrbi, NN 86/08
- ◆ Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, NN 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09 i 137/09
- ◆ Zakon o poticanju ulaganja, NN 138/06
- ◆ Zakon o slobodnim zonama, NN 44/96, 92/05 i 85/08
- ◆ Zakon o obnovi i razvoju grada Vukovara, 44/01, 90/05 i 80/08
- ◆ Zakon o otocima, NN 34/99, 32/02 i 33/06
- ◆ Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu, NN 109/07, 134/07 i 152/08
- ◆ Pravilnik o državnoj potpori za istraživačko – razvojne projekte, NN 116/07
- ◆ Zakon o osobnom identifikacijskom broju, NN 60/08
- ◆ Pravilnik o osobnom identifikacijskom broju, NN 1/09

POJMOVNIK

akcize → posebni porezi

amortizacija ili otpis – umanjenje vrijednosti realne imovine koja s vremenom ili korištenjem postaje fizički ili ekonomski potrošena.

bruto domaći proizvod (BDP) – tržišna vrijednost svih finalnih proizvoda i usluga koji se proizvedu u nekoj zemlji tijekom jedne kalendarske godine.

carina – vrsta javnog prihoda koji se plaća na uvezenu robu.

dividenda – raspodijeljena dobit poduzeća dioničarima zasnovana na broju i vrsti dionica u njihovu vlasništvu.

dobavljač – osoba koja prodaje robu ili obavlja usluge za poduzetnika.

dobit – razlika između prihoda i rashoda poduzeća.

dodana vrijednost – razlika između prodajne vrijednosti neke robe i troška nabavljenih materijalnih inputa.

dohodak – razlika primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja.

doprinos – vrsta javnog prihoda za koji je usluga razmjerna plaćenom doprinosu. U Hrvatskoj se naplaćuju iz plaće i na plaću, a prihod su izvanproračunskih fondova za mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje te za zapošljavanje.

druge samostalne djelatnosti – primjerice, poslovi zastupnika u Saboru, članova upravnih i nadzornih odbora, stečajnih upravitelja te povremeni autorski poslovi znanstvenika, umjetnika, stručnjaka i sl.

ispostava Porezne uprave – mjesto na kojemu porezni obveznici izravno kontaktiraju s poreznim službama. Osim ispostava, PU se sastoji od Središnjeg ureda i područnih ureda.

izlazni račun – račun što ga ispostavlja prodavatelj robe ili izvršilac usluge, obveznik PDV-a.

izravni porez – porez koji konačno snosi poduzeće ili pojedinac te se ne može prevaliti na drugoga. Izravni su porezi npr. porez na dohodak i imovinu.

izuzeće od PDV-a – proizvod ili usluga na koje porezni obveznik ne mora obračunati PDV, ali nema pravo na povrat pretporeza od PU. Pretporez tako opterećuje njegove troškove.

izvanproračunski korisnik – izvanproračunski fondovi, poduzeća i druge pravne osobe u kojima država ili lokalne jedinice imaju odlučujući utjecaj na upravljanje, a oni sami imaju znatan stupanj autonomije koja podrazumijeva i samostalno odlučivanje o dijelu prihoda i rashoda.

jedinica lokalne i područne (regionalne)

samouprave – grad, općina, županija.

kapitalna dobit – porast vrijednosti imovine: zemlje, zgrada, strojeva, automobila, vrijednosnica (dionica i obveznica). Mjeri se razlikom između prodajne cijene i cijene po kojoj je imovina prethodno kupljena.

neizravni porez – porez koji ne snosi onaj tko ga plaća već ga najčešće prevaljuje na druge. Neizravni su porezi npr. PDV i trošarine.

nulta stopa – stopa PDV-a od 0% koju obračunava obveznik PDV-a na svoj proizvod ili uslugu, ali od PU može tražiti povrat pretporeza.

obrt – različite proizvođačke, trgovačke, uslužne i slične djelatnosti.

osnovni osobni odbitak – osobni odbitak koji se odobrava za samoga poreznog obveznika.

osobni odbitak – iznos dohotka koji nije oporeziv jer se sa stajališta pravednosti smatra da ne treba oporezivati dohodak koji služi za pokrivanje osnovnih životnih potreba. Može se odobravati za poreznog obveznika i osobe koje on uzdržava.

ovrha – prisilna naplata duga.

ovrhovoditelj – porezno tijelo koje provodi ovrhu.

ovršeni – porezni dužnik ili njegov jamac od kojega se naplaćuje porezni dug.

poduzetnik – pravna ili fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja neku djelatnost s ciljem ostvarivanja prihoda.

popis dugotrajne imovine – popis koji moraju voditi obveznici poreza na dohodak za stvari i prava čija je nabavna cijena viša od 2.000 kuna ili im je vijek trajanja dulji od godine dana. Popis služi za utvrđivanje amortizacije dugotrajne imovine koja se priznaje kao izdatak.

porez – vrsta javnog prihoda koji država može naplatiti prisilom i za koji nema izravne protunaknade.

porez na dobit – izravni porez koji se nameće na dobit što je ostvaruje poduzeće.

porez na dohodak – izravni porez koji se nameće na dohodak pojedinca.

porez po odbitku ili porez u izvoru – porez koji isplatiatelj dohotka pri određenoj isplati uplaćuje izravno državi, a ne poreznom obvezniku.

porezna osnovica – iznos nakon umanjenja za pojedine porezne olakšice na koji se primjenjuje zakonska porezna stopa.

porezna prijava – izjava o dohotku/dobiti, prodaji i drugim čimbenicima što je podnosi porezni obveznik ili druga osoba u njegovo

ime i za njegov račun. PU obično propisuje oblik porezne prijave.

porezna stopa – postotak porezne osnovice koja se plaća u obliku poreza.

porezna uprava – tijelo odgovorno za provedbu poreznih propisa određene države, regionalne ili lokalne vlasti.

porezni nadzor – postupak što ga provodi porezno tijelo radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje.

porezno izuzeće – izuzimanje od plaćanja poreza za osobe, poduzeća, transakcije itd. koje bi inače bile oporezivane, a mogu biti odobrena zbog socijalnih, gospodarskih ili drugih razloga.

posebni porezi (trošarine, akcize) – porezi kojima se oporezuje promet određenih proizvoda, a plaćaju ih proizvođači i uvoznici u apsolutnom iznosu po jedinici mjere tog proizvoda (kilogramu, litri, komadu i sl.).

pret porez – PDV što ga prodavatelj (dobavljač) obračunava kupcu – poreznom obvezniku PDV-a.

prireze porezu na dohodak – dodatni porez koji se plaća povrh poreza na dohodak, a služi za financiranje jedinica lokalne samouprave.

progresivni porez – porez kojemu prosječna porezna stopa raste s porastom dohotka pojedinca.

proporcionalni porez – porez kojemu je prosječna porezna stopa za sve razine dohotka pojedinca jednaka.

registar obveznika poreza na dodanu vrijednost – popis što ga vodi PU za pravne i fizičke osobe poduzetnike koje su prema Zakonu o PDV-u obvezne podnijeti prijavu u registar ili prijavu podnose na vlastiti zahtjev. Poduzetnik koji je u prethodnoj kalendarskoj godini ostvario promet veći od 85.000 kuna mora se prijaviti u registar.

regresivni porez – porez kojemu prosječna porezna stopa pada s porastom dohotka pojedinca.

samostalna djelatnost – djelatnost koju pojedinci obavljaju u svoje ime i za svoj račun, a cilj joj je trajno stjecanje dohotka.

slobodna zanimanja – zanimanja kojima se, primjerice, bave liječnici, veterinari, novinari, književnici, umjetnici, izumitelji i sl.

trošarine → posebni porezi

ulazni račun – račun što ga dobavljač-prodavatelj izdaje obvezniku PDV-a (poduzetniku).

uzdržavane osobe – određeni srodnici o čijem se uzdržavanju skrbi porezni obveznik (obično su to članovi obitelji ili kućanstva).

vlastita potrošnja – uzimanje dobara ili korištenje usluga iz vlastitog poduzeća za privatne potrebe.

zakonska porezna stopa – porezna stopa utvrđena zakonom.

IZVORI INFORMACIJA O POREZIMA

Institucije

Porezna uprava [<http://www.pu.mfin.hr>]

Carinska uprava [<http://www.carina.hr>]

Ministarstvo financija Republike Hrvatske [<http://www.mfin.hr>]

Narodne novine [<http://www.nn.hr>]

Institut za javne financije [<http://www.ijf.hr>]

Časopisi

Porezni vjesnik [<http://www.ijf.hr/index.php?ime=45>]

Carinski vjesnik [<http://www.ijf.hr/index.php?ime=8>]

Financijska teorija i praksa [<http://www.ijf.hr/index.php?ime=58>]

Godišnjaci Ministarstva financija [<http://www.mfin.hr/hr/godisnjaci-ministarstva>]

Mjesečni statistički prikazi Ministarstva financija [<http://www.mfin.hr/hr/mjesecni-statisticki-prikazi>]

Priručnici Porezne uprave [http://www.porezna-uprava.hr/publikacije/p_prirucnici_brosure.asp?id=b05d2]

